

V L O R

Vlaamse Onderwijsraad

Jaarverslag

2004 - 2005

Depotnummer D/2005/6356/1

- Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel
- info@vlor.be
- www.vlor.be
- tel. 02 219 42 99
- fax 02 219 81 18

Voorwoord

Het veertiende werkjaar was inzake adviesvragen een rustig jaar. Een nieuwe regering heeft na het opmaken van een beleidsnota (dit keer voorafgegaan door een conceptnota) tijd nodig om de eerste decreten te ontwerpen en voor te leggen. Dit heeft het ons mogelijk gemaakt een aantal adviezen op eigen initiatief uit te brengen en probleemverkenningen te finaliseren.

Onderwijsveranderingen was een prominent thema: op het colloquium bij de aanvang van het werkjaar, als onderwerp van een conferentie van EUNEC en als voorwerp van een ontwerpdecreet waarover advies werd gevraagd. Hieruit blijkt dat de aanpak van de overheid nog niet zo helder is: gaat het bij tijdelijke projecten om het uittesten van plannen van de overheid zelf of gaat het erom aan scholen de mogelijkheid te geven van onderuit vernieuwingen op te zetten? En hoe zit het dan met de gelijke kansen van leerlingen? Wat met de gelijkheid van scholen, van personeelsleden? Vragen waarop tot op heden geen antwoorden zijn gegeven. Toch zijn proeftuinen een wezenlijk instrument om het onderwijs verder te verbeteren.

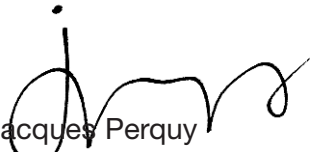
De Vlor zal zich overigens ook moeten beraden over welke rol voor hem is weggelegd in het opvolgen van vernieuwingsprojecten. Ons standpunt hierover is dat er een zo breed mogelijk draagvlak moet worden gecreëerd voor onderwijsvernieuwingen...

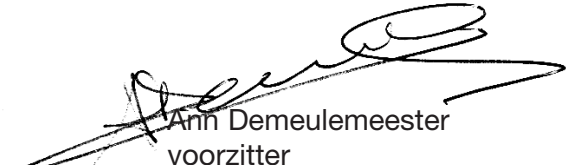
De invloed van de internationale instanties op het onderwijsbeleid kwam evenzeer erg op de voorgrond. In het hoger onderwijs was er de opvolgingsbijeenkomst van het Bolognaproces in Bergen. Er waren de verschillende initiatieven van de Europese Unie inzake het beroepsgericht onderwijs zoals het Europese raamwerk voor kwalificaties en het Europese studiepuntenstelsel. De Vlor heeft, mede dankzij het Europese netwerk van onderwijsraden (EUNEC), erg actief deelgenomen aan de debatten en er inspiratie uit geput voor eigen adviezen.

Een ander belangrijk moment voor de Vlor was de ondertekening van de engagementsverklaring over diversiteit in het hoger onderwijs. Wij beschouwen dit als het sluitstuk van de inspanningen voor meer diversiteit en meer gelijke kansen in onderwijs.

Tenslotte is ook duidelijk geworden dat het beleidsdomein niet langer onderwijs in de strikte betekenis maar ook vorming omvat. Dit komt al tot uiting in activiteiten van de Commissie DBSO die zich voortaan ook inlaat met deeltijdse vorming en met de leertijd. Ook in dossiers over tertiair onderwijs en competentiegericht onderwijs zal de focus moeten worden verbreed. Overigens wordt de Raad Volwassenenonderwijs omgedoopt tot de Raad voor Levenslang en Levensbreed Leren zoals in het participatiedecreet is bepaald.

De Vlor zal zich in zijn werking en in zijn structuren aan deze evolutie moeten aanpassen.

Jacques Perquy
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter

Deel 1

De Vlaamse Onderwijsraad

1 Opdrachten en bevoegdheden

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) geeft advies en organiseert overleg en studie over alle onderwijsmateries waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. Dit betekent dat de Vlor zich niet enkel uitspreekt over het onderwijs in de strikte betekenis van het woord, maar ook over alle sectoren die tot het beleidsdomein Onderwijs en Vorming behoren zoals de basiseducatie, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB), de deeltijdse vorming, enz. Daarenboven ambieert de raad ook om alle initiatieven van andere beleidsdomeinen die gevolgen hebben voor het onderwijs, te beoordelen zoals de titels van beroepsbekwaamheid of integrale jeugdhulp.

In de Vlor zitten alle georganiseerde betrokkenen bij het onderwijs rond de tafel: vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers, personeel, ouders, leerlingen en studenten. Vertegenwoordigers van de sociale partners bewaken mee de maatschappelijke inbedding van het onderwijs en vertegenwoordigers van de onderwijsadministratie en de inspectie ondersteunen de werking vanuit hun specifieke deskundigheid. Onderwijskundigen uit de lerarenopleidingen en uit de universiteiten verrijken zijn adviserende rol.

De Vlor werd 15 jaar geleden opgericht met het decreet betreffende het onderwijs II van 31 juli 1990¹ en vergaderde effectief vanaf 1991. In 2002 vereenvoudigde hij zijn structuur tot een Algemene Raad en vier deelraden. Daarmee anticepeerde de Vlor op hervormingen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid² en op het participatiedecreet dat het Vlaams Parlement op 2 april 2004 goedkeurde³. Het afgelopen werkjaar was onderwijsdecreet II van 31 juli 1990 nog onverkort van kracht. De bepalingen over de Vlaamse Onderwijsraad uit Titel IV van het participatiedecreet treden wellicht op 1 januari 2006 in werking; samen met die van het kaderdecreet op de strategische adviesraden⁴. Zij komen verderop aan bod.

1.1 De Vlor als adviesraad

In uitvoering van het decreet dat de Vlor oprichtte, moet de Vlaamse Regering aan de onderwijsraad advies vragen over alle voorontwerpen van decreet die over onderwijs gaan. Dit advies is een formele stap in de procedure om een decreet goed te keuren. De Vlor brengt het advies uit na de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp door de regering en voor de indiening in het Vlaams Parlement. Ontwerpen van begrotingsdecreet horen daar niet bij.

Daarnaast bepalen diverse decreten of besluiten dat de Vlor advies uitbrengt over welomschreven onderwerpen⁵, zoals eindtermen en ontwikkelingsdoelen, prioritaire thema's voor onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) of de planificatie van nieuwe opleidingen.

Ook het Vlaams Parlement kan de Vlor om advies vragen over voorstellen van decreet of dossiers met een onderwijskundige betekenis. De Raad Secundair Onderwijs adviseerde bijvoorbeeld over spijbelen en absoluut schoolverzuim. De Algemene Raad bracht een advies uit over het voorstel van decreet dat het GOK-decreet van 2002 wijzigt.

De Vlor kan ook op eigen initiatief advies uitbrengen. Zo bracht hij advies uit over het verhogen van het aantal opleidingen in het onderwijs voor sociale promotie dat een BSO- of TSO-diploma kan uitreiken, over de implementatie van het Kopenhagenproces, over een extra instapdatum in het kleuteronderwijs, enz.⁶

¹ De gecoördineerde tekst van dit decreet is te vinden als Bijlage 1.

² VLAAMS PARLEMENT, Decreet strategische adviesraden, 18 juli 2003

³ VLAAMSE PARLEMENT, Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, 2 april 2004, B.S. 06-08-2004

⁴ Titel IV van het participatiedecreet en de relevante artikelen van het decreet strategische adviesraden zijn opgenomen als Bijlage 3.

⁵ Bijlage 2 geeft een overzicht van de bevoegdheden.

⁶ De vermelde thema's komen allemaal verderop in het jaarverslag aan bod.

Tenslotte kan de Vlor vertrouwelijke aanbevelingen formuleren zodat de overheid beleidsvoorstellen kan toetsen aan de inzichten van de betrokkenen. De raad formuleerde dit jaar drie aanbevelingen: over het inschrijvingsrecht, over het basisdecreet hoger onderwijs en een evaluatie van het huidige decreet volwassenenonderwijs.

Bij het formuleren van adviezen onderzoekt de Vlor enkele basisvragen.

- 1 Nagaan of beleidsvoorstellen wenselijk zijn. De onderwijsraad hanteert hiervoor pedagogische, onderwijskundige en sociale overwegingen.
- 2 Nagaan in welke mate voorstellen aanvaardbaar zijn voor het onderwijsveld zodat de betrokkenen het beleid daadwerkelijk mee willen uitvoeren. Daarom streeft de Vlor consensus na.
- 3 Nagaan of beleidsvoorstellen haalbaar zijn, op welke termijn en onder welke voorwaarden.

1.2 De Vlor als forum voor overleg

De tweede decretale opdracht van de Vlor is een forum te bieden waar de onderwijspartners, soms samen met de sociale partners en/of de overheid, afspraken kunnen maken over de organisatie, de uitbouw en gewenste evoluties in het onderwijs. Bij dit overleg kunnen zij informatie uitwisselen of gezamenlijke acties opzetten. De overlegplatformen waar de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten elkaar ontmoeten, zijn hier een voorbeeld van. De Vlor herschikte dit jaar hun samenstelling en opdracht. Een ander voorbeeld is de tweemaandelijks vergadering van het bureau van de Raad Volwassenenonderwijs met een delegatie van de directies uit het onderwijs voor sociale promotie. Deze forumfunctie is onder meer belangrijk omdat het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten, eventueel na ruggespraak met andere onderwijsgeledingen, hun beleid op elkaar kunnen afstemmen. In de sectorcommissies overleggen vertegenwoordigers van onderwijs en de sociaal-economische sectoren. De Commissie CLB-school brengt vertegenwoordigers van die twee onderwijssectoren rond de tafel.

Overleg is niet altijd vrijblijvend. Het kan verplichtingen met zich meebrengen voor de geledingen. De engagementsverklaringen inzake diversiteit die het leerplichtonderwijs (in 2003) en het hoger onderwijs (in 2005) afsloten, of de voorlopige modulaire structuurschema's in het volwassenenonderwijs zijn er voorbeelden van⁷. Als de minister het in de Vlor ontwikkelde voorstel van structuurschema goedgekeurd, geldt het immers voor de hele sector.

Het overleg over onderwijsvernieuwingen is een bijzonder aspect van de overlegfunctie van de Vlor. De overheid en de onderwijspartners ontmoeten elkaar dan op een gestructureerde wijze en werken samen aan de implementatie van onderwijsvernieuwingen. Zo coördineert de Vlor de begeleiding van het ondersteuningsbeleid voor gelijke kansen en besliste de overheid om bepaalde aspecten van het toelatingsbeleid aan de Vlor toe te vertrouwen⁸.

1.3 De studiefunctie van de Vlor

Degelijk advieswerk steunt onder meer op de mate waarin een advies een consensus bevat tussen zoveel mogelijk onderwijspartners en/of adequaat de verschillende standpunten in kaart brengt. Maar een adviesorgaan moet ook de stand van wetenschappelijk onderzoek volgen. Onderzoekers kunnen immers de discussie verrijken met inzichten uit hun onderzoek. Daarom geeft onderwijsdecreet II de Vlor ook een studieopdracht. Deskundigen zijn in de Vlor een belangrijke geleding die in elke raad vertegenwoordigd is. De onderwijsraad vertaalt de resultaten van (onderwijskundig) onderzoek in adviezen met beleidsvoorstellen. Dat is onder meer het geval in het advies over de conceptnota lerarenopleiding of het advies over spijbelen en absoluut schoolverzuim⁹.

⁷ Zie 8.2.2 Voorlopige modulaire structuurschema's en 3.3 Engagementsverklaring hoger onderwijs.

⁸ Zie 3.1 Het gelijke-onderwijskansenbeleid.

⁹ Zie 4.4.1 Conceptnota lerarenopleiding en 5.3.1.1 Spijbelen en absoluut schoolverzuim.

De Vlor vult zijn studieopdracht ook in via probleemverkenningen. Daarin verkent de raad een thema met de medewerking van externe deskundigen, zonder zich meteen tot een advies te engageren. De probleemverkenningen bekijken toekomstige strategische keuzes die het onderwijsbeleid zal moeten maken of nieuwe ontwikkelingen en problemen die opduiken. Het is niet de bedoeling al meteen een standpunt te bepalen. In de eerste plaats wil de raad zicht krijgen op alle aspecten van een onderwijskundig probleem om op die manier een eventuele adviesfase, beter te onderbouwen¹⁰.

2 Structuur en samenstelling

2.1 Structuur van de Vlaamse Onderwijsraad

Met een Algemene Raad en vier deelraden voor het basis-, secundair, hoger en volwassenenonderwijs, heeft de Vlaamse Onderwijsraad nu al de structuur die het participatiedecreet voorschrijft. Enkel die raden brengen adviezen uit.

De Algemene Raad is belast met alle opdrachten die de bevoegdheden van afzonderlijke raden overstijgen. Met respect voor hun autonomie staat de Algemene Raad ook in voor de coördinatie van de adviezen van de deelraden. Die autonomie is een sleutelkenmerk van de Vlor. De leden van deelraden zijn het best geplaatst om met kennis van zaken te oordelen over het beleid in hun onderwijsniveau. Bij de voorbereiding van niveauoverstijgende adviezen kunnen vertegenwoordigers van deelraden zetelen in voorbereidende werkgroepen van de Algemene Raad, zodat ze betrokken zijn bij de werking van deze raad.

De commissies horen bij een raad en buigen zich over thema's die een welbepaalde onderwijsvorm of -sector aanbelangen. Ook voor sommige specifieke thema's zoals het ondersteuningsbeleid en het toelatingsbeleid zijn er in de Vlor commissies actief. De Koepelcommissie en de sectorcommissies die eronder ressorteren, behandelen dossiers die verband houden met de verhouding tussen onderwijs en de arbeidsmarkt of de sectoren. Zij brengen geen advies uit maar spelen vaak een belangrijke rol bij de voorbereiding. (Voor het organigram van de Vlor zie Bijlage 8.) Voor tijdelijke en specifieke opdrachten roept de onderwijsraad werkgroepen samen.

2.2 Samenstelling

De brede samenstelling van de Vlor zorgt voor een zo groot mogelijke betrokkenheid van alle representatieve geledingen uit het onderwijsveld. Het gaat om vertegenwoordigers van de representatieve organisaties van schoolbesturen, van de personeelsbonden, de ouderverenigingen, de leerlingen en studenten en de sociale partners. De werking van de raden wordt ondersteund door de deelname van ambtenaren uit het departement Onderwijs en onderwijsdeskundigen uit de lerarenopleidingen (deelraden) en de universiteiten (Algemene Raad). In tegenstelling tot wat soms wordt beweerd, zetelen er in de Vlor veel leerkrachten en directeurs die dagelijks in de school of de klas staan. Zowat de helft van de vertegenwoordigers van de personeelsleden en van de schoolbesturen is actief als leerkracht, directeur of CLB-medewerker. Er zetelen ook heel wat leerkrachten in commissies en werkgroepen.

3 Het permanent secretariaat

Het permanent secretariaat verzorgt de praktische en inhoudelijke ondersteuning van de raden: vergaderruimte, administratie, correspondentie, communicatie, de organisatie van activiteiten en de uitvoering van de projecten, de voorbereiding van adviezen en publicaties, opvolgen van de onderwijsactualiteit, enz. Leidraad voor de inhoudelijke inbreng is de 'Visie op onderwijs' die de Vlor in juni '99 heeft vastgelegd¹¹.

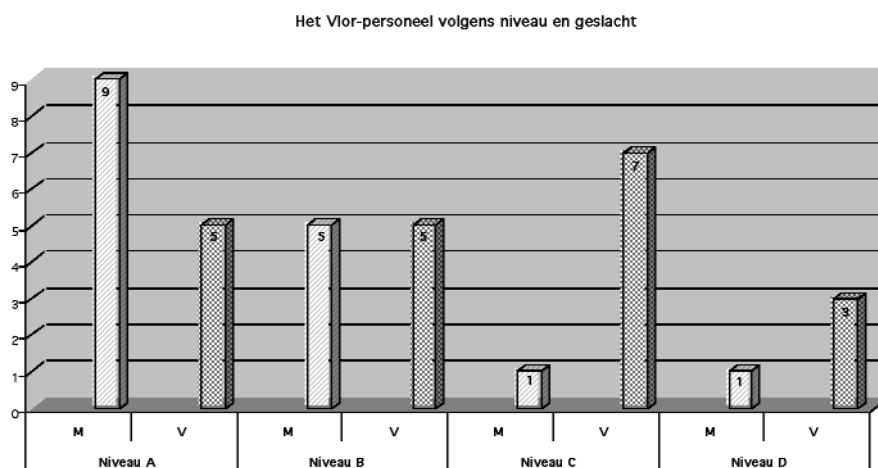
¹⁰ Zie Bijlage 5 voor een overzicht van deze probleemverkenningen.

¹¹ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, Visie op Onderwijs, Brussel, juni 1999.

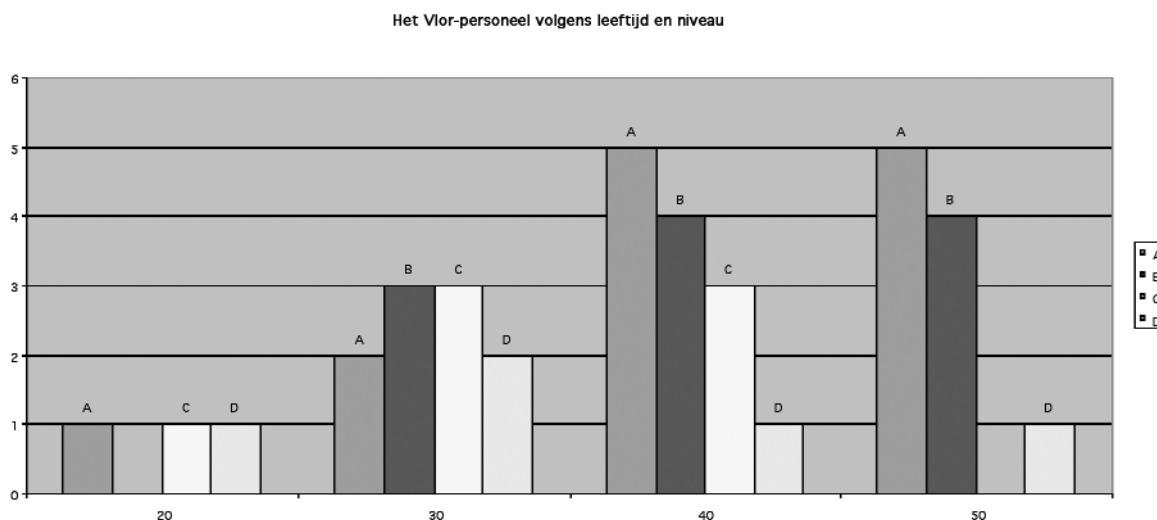
De Vlor bracht dit jaar een zestigtal adviezen en standpunten uit en drie aanbevelingen. Hij publiceerde drie probleemverkenningen en verschillende andere publicaties¹². De ene zijn bedoeld om het schoolbeleid te inspireren, andere zijn studies die achtergrondinformatie bieden bij een inhoudelijk dossier. De raad organiseerde ook diverse studiedagen, seminars en informatiesessies¹³.

3.1 Personeelsbeleid

Momenteel stelt de Vlor 36 personeelsleden tewerk¹⁴. De 16 mannen en 20 vrouwen zijn volgens niveau als volgt verdeeld.

Als men het personeel volgens leeftijd (20-ers, 30-ers, enz.) en niveau indeelt, komt men tot het volgende resultaat.

¹² Bijlage 6 geeft een overzicht van de Vlor-publicaties van het afgelopen werkjaar.

¹³ Bijlage 7 geeft een overzicht van de activiteiten die de Vlor organiseerde.

¹⁴ De personeelsformatie van de Vlor is opgenomen als Bijlage 10.

Om werk en gezin vlotter te combineren maken veel vrouwelijke medewerkers gebruik van soepele verlofstelsels en deeltijds werken. Om redenen van mobiliteit kunnen stafleden één dag per week telewerken. De personeelsdienst spant zich in om de personeelsbezetting zo te regelen dat de organisatie er niet onder lijdt. In de staffuncties streeft de Vlor naar een evenwicht tussen mannen en vrouwen.

In de loop van dit werkjaar werd een vierde directeur aangeworven in het kader van het goedgekeurde begeleidingsplan bij de vervroegde uitdiensttreding van de adjunct-administrateur-generaal. De stage startte op 1 juli. In juni rondde de Algemene Raad de procedure af voor de aanwerving van een nieuwe leidend ambtenaar. Mia Douterlungne zal op 1 december 2005 Jacques Perquy opvolgen.

Op 18 maart 2005 keurde de Vlaamse Regering het besluit over de organisatie van het permanent secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad en de instellingspecifieke regeling van de rechtspositie van het personeel goed. Ook dit jaar volgde de personeelsdienst aandachtig wat de mogelijke personeelsconsequenties van Beter Bestuurlijk Beleid worden.

Op 1 januari 2005 werd een rookverbod ingevoerd. Personeelsleden die dat wensten, hebben een cursus 'stoppen met roken' gevolgd.

Vormingsbeleid

Het vormingsbeleid beoogt de competenties van het personeel te verhogen door opleiding, schoolbezoeken en onderwijskundige seminaries. Tijdens het werkjaar 2004-2005 waren er onderwijskundige seminaries over maatwerk in samenspraak, vreemdetalenonderwijs, beleidsvoerend vermogen en het PISA-onderzoek. De personeelsleden konden opnieuw vrijwillig korte interne informatica-opleidingen volgen die één aspect van de gebruikerssoftware uitdiepen¹⁵. Nieuw was een interne beleidskundige vorming over drie thema's: de bevoegdheidsverdeling, de besluitvormingsprocessen en de financiering en subsidiëring in het onderwijs.

3.2 Ondersteuning en communicatie

Technologie

Elk personeelslid heeft een pc met toegang tot het interne netwerk, e-mail en internet. De stafmedewerkers kunnen beschikken over faciliteiten voor telewerk: webmail en remote desktop. Zo'n informatiesysteem vraagt wederzijds vertrouwen en zin voor verantwoordelijkheid. Een aantal regels is in een gedragscode informatica samengebracht.

De dienst informatica verzorgt een helpdesk voor de medewerkers en de talrijke leden van de Vlor. Hij organiseert de interne informatica-opleidingen. Het voorbije jaar werden twaalf computers vervangen en investeerde de Vlor in de ontwikkeling van een nieuw intranet. Op die website kunnen Vlor-leden onder andere de agenda en bijhorende documenten raadplegen ter voorbereiding van de vergaderingen. Het is sinds zijn introductie in 2001 uitgegroeid tot de ruggengraat van de organisatie, maar was aan vervanging toe. De nieuwe intranet-website start vanaf november 2005. Hij stelt lage eisen aan de computer van de eindgebruiker en speelt in op 'intuïtieve toegankelijkheid'.

Documentatiedienst

De documentatiedienst beheert de informatie voor de personeelsleden van het permanent secretariaat. Ook leden van raden, werkgroepen en commissies kunnen een beroep doen op de boeken- en tijdschriftencollectie. De documentatiedienst helpt derden die erom vragen.

De documentatiedienst stelt informatiedragers ter beschikking die de personeelsleden kunnen gebruiken om adviezen en voorbereidende documenten inhoudelijk te stofferen. De collectievorming is afge-

¹⁵ Er waren sessies over elektronisch takenbeheer, draaitabellen in Excell, het Vlor-bestand in Access en Word-toepassingen zoals opmaakprofielen, invoegen hoofd- en subdocumenten, redigeren en samenvoegen van documenten, tips en trucs.

stemd op hun behoeften, met als klemtonen: naslagwerken, bibliografische instrumenten en grijze literatuur. De tijdschriftencollectie bestaat uit bewegingspers (o.m. bladen van de organisaties vertegenwoordigd in de Vlor) en onderwijstijdschriften.

De meeste boeken en tijdschriften staan in een open-rek-systeem volgens een aangepaste versie van de SISO-classificatie. Er bestaat een geautomatiseerde catalogus van zowel boeken als tijdschriften op grond van CDS-ISIS, en personeelsleden kunnen via een Windows-gestuurde vereenvoudiging voor dit zoekprogramma de catalogus raadplegen zonder kennis van de specifieke zoektaal. De documentatiedienst beheert ook het inhoudelijk archief van de Vlor.

Communicatie

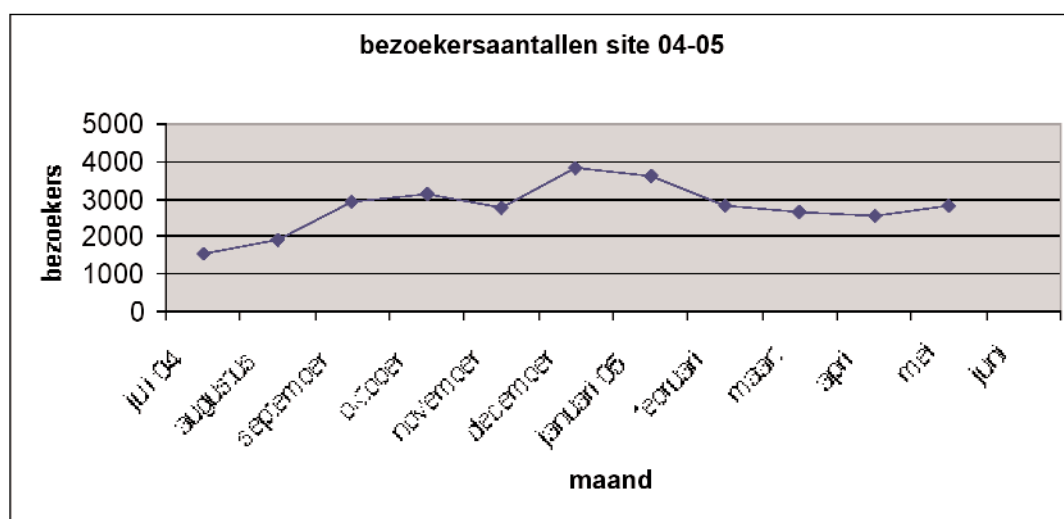
Het communicatiebeleid heeft twee grote doelgroepen: de leden van raden, commissies en werkgroepen, en ten tweede de onderwijswereld en het brede publiek.

De leden kunnen zich via het intranet snel en doelgericht informeren over de werkzaamheden waar zij rechtstreeks bij betrokken zijn. Met de elektronische nieuwsbrief informeert het secretariaat maandelijks de leden van het vast bureau en de voorzitters van raden en commissies over nieuwe ontwikkelingen. Alle leden van de Vlor, en alle scholen en CLB's ontvangen vier maal per jaar "In beraad". Het tijdschrift geeft een overzicht van de werkzaamheden en kondigt nieuwe initiatieven aan.

Om nieuwe leden van raden, commissies en werkgroepen wegwijs te maken heeft het secretariaat een welkomstbrochure gemaakt.

De Vlor probeert zijn naambekendheid en de weerklank van zijn standpunten en activiteiten bij de publieke opinie te vergroten om ook langs die weg invloed uit te oefenen op het onderwijsbeleid. De Vlor verspreidde acht persberichten o.a. over de beleidsnota, instapdata in het kleuteronderwijs, de engagementsverklaring hoger onderwijs. Af en toe informeert hij gericht specifieke doelgroepen die belang hebben bij een advies, publicatie of activiteit.

Een belangrijk extern communicatiekanaal is de website (www.vlor.be). Maandelijks kent hij gemiddeld 2700 bezoekers die adviezen raadplegen, publicaties bestellen, inschrijven voor een activiteit of zich in het algemeen over de Vlor informeren. Via de site lopen ook tientallen vragen om informatie binnen.

3.3 Zelfevaluatie

De Vlor voerde dit werkjaar een zelfevaluatie uit. Voor die zelfevaluatie gebruikte hij het model van de sociaal-culturele sector, omdat dit het enige model is dat toelaat zowel professionele als vrijwillige medewerkers bij de zelfevaluatie te betrekken. Zo konden niet alleen alle personeelsleden van het permanent secretariaat, maar ook de leden van raden een inbreng doen bij de zelfevaluatie.

Op basis van de zelfevaluatie selecteerde het evaluatieteam drie verbeterprojecten voor het volgende werkjaar: interne communicatie, meten van de output en de waardering van het personeel.

3.4 Samenwerking met andere Vlaamse openbare instellingen

De Vlor neemt als Vlaamse openbare instelling (VOI) deel aan MOVI, een netwerk voor management in de VOI's. MOVI wil de onderlinge communicatie en de uitwisseling van expertise tussen de instellingen verbeteren. De Vlor neemt deel aan werkgroepen over bedrijfseconomische boekhouding, human resources management, informatica, pr & communicatie, statuut en vorming & opleiding. De raad is ook vertegenwoordigd in het managementcomité en in de raad van bestuur van MOVI.

4 Internationale contacten

De Vlaamse Onderwijsraad volgt internationale onderwijsontwikkelingen van nabij op en het Europese onderwijsbeleid in het bijzonder. De Vlor is een actief lid van het Europese netwerk van onderwijsraden (EUNEC). Dat werpt zich op als een platform voor informatie-uitwisseling en debat tussen de onderwijsraden in de EU-lidstaten. De Vlor zetelt in het uitvoerend comité en neemt het secretariaat waar. Op die manier kan de Vlor nauwe contacten onderhouden met onderwijsraden uit landen die een vergelijkbaar onderwijssysteem en/of een gelijkaardige werking hebben.

De Vlor heeft de aparte Commissie Internationaal Onderwijsbeleid opgeheven. De internationale thema's bespreekt hij nu in de bestaande structuren. De onderwijsraad leeft daarbij het protocol van samenwerking met het departement Onderwijs na voor het verzamelen en verspreiden van informatie over het Europees Onderwijsbeleid. Dit jaar kon het secretariaat daarvoor opnieuw een projectmedewerker internationalisering in dienst nemen.

Dankzij de deelname van EUNEC aan twee 'Working Groups' die de doelstellingen voor het gemeenschappelijke onderwijsbeleid concretiseren, volgt de Vlor onder meer de ontwikkeling van Europese sleutelcompetenties en het debat over de financiering van onderwijs op de voet. Het debat over die gemeenschappelijke doelstellingen vloeit voort uit de verklaring van Lissabon van 2000.

Als secretariaat van EUNEC was de Vlor nauw betrokken bij de organisatie van drie internationale bijeenkomsten van het netwerk:¹⁶

- Op 23-25 september 2004 had in Den Haag een seminarie plaats over hoe het onderwijs kan bijdragen tot het versterken van een Europese identiteit en het ontwikkelen van een Europees burgerschap. (zie 5.6 Burgerschap stimuleren)
- Op 25-27 oktober 2004 organiseerde EUNEC, met de steun van het Europese Leonardo da Vinci-programma, een grote conferentie over de transparantie van beroepskwalificaties in Europa en hoe dat kan bijdragen tot gelijke kansen, sociale cohesie en Europees burgerschap. De conferentie kaderde in de uitvoering van de verklaring van Kopenhagen die het beroeps-onderwijs in de Europese Unie wil verbeteren. (zie 5.4.1 Kwalificatiestructuur)
- Op een conferentie in Malta (9 en 10 mei 2005) reflecteerde EUNEC over de kansen en knelpunten bij de invoering van onderwijshervormingen. Het netwerk vraagt zich immers af of en

¹⁶ De inhoudelijke aspecten van deze conferenties komen verderop aan bod bij de respectieve thema's.

hoe de ambitieuze hervormingsplannen die de Unie onder meer in het rapport *Education and training 2010* naar voren schuift, effect ressorderen in de school en de klas. (zie 5.1 Onderwijsvernieuwing).

Op 20 en 21 juni 2005, nam de Vlor, namens EUNEC, deel aan de *European Testing Conference on Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications*. Deze conferentie bracht meer dan 100 beleidsmakers, experts en vertegenwoordigers van 'stakeholders' samen om van gedachten te wisselen over de gemeenschappelijke Europese principes met betrekking tot competenties en kwalificaties van leerkrachten.

De Vlor participeerde ook op 30 september en 1 oktober 2004 aan het symposium *Construction des Qualifications Européennes* over het Kopenhagenproces dat het Haut Comité Education-Economie-Emploi in Straatsburg organiseerde.

In november 2004 nam een Vlor-medewerker deel aan een vijfdaags studiebezoek dat CEDEFOP in Denemarken (Aabenraa) organiseerde met als titel *Quality of initial vocational training: quality assurance mechanisms for training*. Hoofddoel was het Deense systeem van beroepsgerichte opleidingen te bestuderen (wettelijke kader, individuele opleidingsplannen, kwaliteitsprincipes en de rol van de opleidingsinstellingen, bedrijven en sociale partners)

Twee medewerkers van de Vlor namen op 15 en 16 december 2004 deel aan de EU-conferentie *From Lissabon over Kopenhagen to Maastricht* over het beroepsonderwijs in Europa.

Een andere medewerker nam eind april deel aan een Arion-studiereis naar Pardubice, in Tsjechië. Het doel was te kijken hoe een social-educational network van voorzieningen functioneert; in dit geval voornamelijk voor de opvang en begeleiding van Roma-zigeuners.

Op 17 november 2004 ontving de Vlor een delegatie van het ministerie van Onderwijs van Suriname die zich kwam informeren over de werking.

5 Toekomstige rol en samenstelling van de Vlor

In tegenstelling tot de onderdelen over de participatie op school die al op 1 september 2004 in werking traden, is Titel IV van het participatiedecreet nog niet van kracht. Dat deel legt de toekomstige werking van de Vlaamse Onderwijsraad vast. De Vlor had de hervorming graag zien samenvallen met de start van een nieuw werkjaar. Het voorbije jaar werd echter duidelijk dat de nieuwe Vlaamse Regering streeft naar 1 januari 2006 als datum van inwerkingtreding, het moment ook waarop Beter Bestuurlijk Beleid officieel uit de startblokken schiet.

Met de operatie Beter Bestuurlijk Beleid herschikt de Vlaamse overheid de bestaande structuren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse openbare instellingen en de Vlaamse wetenschappelijke instellingen in dertien beleidsdomeinen met een gelijklopende structuur. Elk beleidsdomein krijgt één strategische adviesraad. Voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming blijft dat de Vlaamse Onderwijsraad.

De Vlor gaf in januari en november 2003 al advies over het participatiedecreet, en dus ook over de geplande hervorming van de onderwijsraad¹⁷.

Een opvallende wijziging in de samenstelling van de Vlor is de komst van rechtstreeks verkozen vertegenwoordigers van de directeurs van scholen en CLB's in de deelraden en Algemene Raad. In juni kreeg de raad de opdracht om daarvoor verkiezingen voor te bereiden. De overheid zal in de nieuwe samenstelling zelf geen permanente vertegenwoordigers meer hebben en ook de deskundigen verdwijnen als geleding.

¹⁷ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, 21 januari 2003; en ALGEMENE RAAD, Advies over het participatiedecreet, 18 november 2003.

Deel 2

Het onderwijsbeleid in Vlor-perspectief

1 Inleiding

De start van het werkjaar 2004-2005 viel ongeveer samen met de start van een nieuwe legislatuur. Met de nieuwe Vlaamse Regering trad ook een andere onderwijsminister aan. Het hele onderwijsveld en dus ook de Vlor kijken op zo'n moment uit naar de beleidsintenties. Welke beleidslijnen zullen voortgezet worden, welke nieuwe accenten mag het onderwijs verwachten? Minister Frank Vandenbroucke kondigde al snel aan dat hij zijn beleidsplannen voor onderwijs in twee bewegingen zou ontvouwen: eerst een richtinggevend discussienota waarop men kon reageren en nadien een definitieve beleidsnota 2004-2009. De Vlaamse Onderwijsraad heeft over de beide documenten advies uitgebracht. Ze komen in het begin van dit jaarverslag kort aan bod. De thema's uit de beleidsnota waar de Vlor dit werkjaar al standpunten over innam of initiatieven voor ontplooid, komen verderop uitgebreider aan bod. We volgen daarbij enigszins de structuur van de beleidsnota *Vandaag kampioen in wiskunde, morgen ook in gelijke kansen*¹⁸.

De Vlor startte het werkjaar ook met een nieuwe voorzitter. Ann Demeulemeester, sinds 2002 algemeen secretaris van het ACW, volgde Louis Van Beneden op die de Algemene Raad sinds 1997 voorzat.

1.1 Discussienota

In de aanloop naar de verkiezingen van juni 2004 formuleerde de Vlor zijn verwachtingen over een toekomstig onderwijsbeleid in een memorandum¹⁹. Wanneer de minister in oktober zijn discussienota *Onderwijs en Vorming 2004-2009* voorstelt, toont de raad zich globaal tevreden omdat hij er heel wat van de voorgestelde krachtlijnen in terugvindt, zoals

- onderwijs meer oriënteren in de richting van de ontwikkeling van competenties;
- leren aantrekkelijker/uitdagender maken;
- aandacht voor de grote nood op het vlak van schoolinfrastructuur;
- de professionaliteit van leraren versterken;
- een debat over de financiering van onderwijs.²⁰

Uiteraard beperkt dit advies zich tot algemene uitspraken. De raad waardeert de positieve houding van de minister tegenover overleg met het middenveld en geeft een paar eigen bedenkingen. Zo benadrukt hij de noodzaak om het gelijke onderwijskansenbeleid te verankeren en nog uit te breiden in het leerplichtonderwijs, maar ook verwante initiatieven op te starten in het hoger en volwassenenonderwijs. Hij wijst er ook op dat andere maatschappelijke sectoren rekening moeten houden met de wetmatigheden van het onderwijs en zelf moeten instaan voor de financiële consequenties als ze maatregelen voorstellen die effect hebben op het onderwijs. De sterke pleidooien voor levenslang en levensbreed leren zou hij graag vertaald zien in de keuzes die men maakt in de onderwijsbegroting.

1.2 Beleidsnota

De beleidslijnen die de ruggengraat vormden van de discussienota, keren terug in de eigenlijke beleidsnota die in december 2004 verschijnt. De minister verwoordt in *Vandaag kampioen in wiskunde, morgen ook in gelijke kansen* wel een duidelijker afgelijnde visie door van gelijke kansen het centrale uitgangspunt van zijn onderwijsbeleid te maken. Hij kiest vier "speerpunten" om dat doel te bereiken:

- een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
- een nieuw financieringssysteem voor het onderwijs;

¹⁸ FRANK VANDENBROUCKE, *Vandaag kampioen in wiskunde, morgen ook in gelijke kansen*; beleidsnota *Onderwijs en Vorming 2004-2009*, Brussel, december 2004

¹⁹ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, *Memorandum 2004*. *Krachtlijnen voor een toekomstig onderwijsbeleid*, Brussel 15 juni 2004

²⁰ ALGEMENE RAAD, *Advies over de discussienota Onderwijs en Vorming 2004-2009*, 18 november 2004

- het beleidsvoerend vermogen van scholen versterken;
- aantrekkelijke en motiverende loopbanen voor leraren.

In zijn advies waardeert de Vlor die keuze voor gelijke kansen²¹. Ook bij heel wat andere beleidsplannen merkt de raad dat er veel overeenstemming bestaat met de standpunten die hij in recente adviezen heeft ingenomen. Het verbaast de raad wel dat de beleidsnota erg op de vlakte blijft over de samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs. Andere thema's waar de minister zogoed als volledig aan voorbij gaat zijn het deeltijds kunstonderwijs (DKO), de wederzijdse afstemming van de verantwoordelijkheden van de scholen en de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) en een specifiek beleid voor internaten zodat die een zorgbeleid kunnen uitbouwen voor moeilijke jongeren. Het advies bevat verder globale standpunten of bemerkingen over een twintigtal andere thema's.

2 Beleidsmethoden

2.1 Proeftuinen

Onderwijsbeleid ontwikkelen en in praktijk brengen vraagt de betrokkenheid van veel partijen en organisaties. Men kan bovendien verschillende instrumenten inzetten. De bedoeling van de "proeftuinen" die de minister in het leven riep, is op kleine schaal nagaan hoe een concrete onderwijsvernieuwing in de praktijk best wordt toegepast en welke effecten ze heeft, alvorens ze veralgemeend in te voeren.

De Vlor noemt de idee om scholen via tijdelijke projecten nieuwe pedagogische concepten te laten uittesten, uitermate zinvol²². Hij vond het wel jammer dat de minister de scholen eerst opriep om projecten uit te werken, en pas daarna een ontwerpdecreet op tafel legde. Hij vindt dat er immers nog veel onduidelijkheden bestaan, onder meer over het precieze opzet van de tijdelijke projecten. Creëert de overheid bijvoorbeeld ruimte waarbinnen scholen kunnen experimenteren met eigen ideeën, of wil de overheid een wettelijk kader om zelf vernieuwingen uit te testen?

In zijn advies over de tijdelijke projecten zet de Vlor een aantal uitgangspunten op een rij die een effectieve onderwijsverandering mogelijk maken. Hij put daarvoor onder meer uit de inzichten die het colloquium van de Startdag opleverde²³.

- Over onderwijsveranderingen moet goed overlegd worden met personeel, ouders en leerlingen want ze hebben een grotere slaagkans als ze gedragen worden.
- De centrale onderwijsorganisaties moeten een rol spelen met het oog op een eventuele veralgemening en de samenhang met het algemene onderwijsbeleid.
- Goede strategieën voor communicatie, ondersteuning en begeleiding zijn nodig.
- Een evaluatie moet aantonen wat de meerwaarde van het project is voor de lerenden en welke gevolgen het heeft voor de school en het team. Een globaal concept, met een luik zelfevaluatie, is wenselijk.
- Als een vernieuwing uit een proefproject uitgebreid wordt naar andere/alle scholen, moeten ook de randvoorwaarden (financiering, autonomie, ondersteuning) van het proefproject mee uitgebreid worden.

²¹ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

²² ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs, 26 mei 2005

²³ Thema van de Startdag van 21 september 2004 was: "Hoe effectieve onderwijsveranderingen tot stand brengen". Sprekers waren oa prof. David Hopkins (GB) en prof. Monica Gather Thurler (CH). Hun bijdragen verschijnen in vertaling in het boek "Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen; een verkenning", Antwerpen-Apeldoorn, Vlor-Garant, september 2005. Zie ook punt 5.1 Onderwijsvernieuwing.

- Voor alle betrokkenen moeten rechtsgelijkheid en -zekerheid gelden. Daarom moeten de deontologische en wettelijke contexten duidelijk zijn.

In het advies gaat de raad vooral dieper in op drie van die uitgangspunten. Hij benadrukt het belang van mede-eigenaarschap voor wie de veranderingen in het veld moeten realiseren, en van bijkomende ondersteuning bij veranderingsprocessen. Hij vraagt ook een reglementair kader dat criteria voor de proefprojecten vastlegt.

In het advies over de beleidsnota wijst de raad erop dat er behalve proeftuinen nog wel meer onderwijsvernieuwingen lopen waaraan de overheid actief meewerkt (experiment modulair beroepssecundair onderwijs, het SOHO-project, educaties, Janus-project, uittesten van OBPWO-resultaten, Europees burgerschap). Hij dringt erop aan om de initiatieven voldoende op elkaar af te stemmen. De Raad Volwassenenonderwijs vindt dat ook de basiseducatie met proeftuinen moet kunnen werken op basis van het toekomstige decreet op de tijdelijke projecten²⁴.

Tijdelijke projecten in DKO

Op eigen initiatief bracht de Algemene Raad een apart advies uit over tijdelijke projecten in het deeltijds kunstonderwijs²⁵. De overheid staat in het DKO nu al elk jaar heel wat experimenten toe. Maar een globaal overzicht daarvan is moeilijk te geven en over de onderlinge samenhang en de criteria voor goedkeuring bestaat veel onduidelijkheid.

De Vlor vindt het wenselijk dat ook DKO-scholen tijdelijke projecten (“proeftuinen”) kunnen organiseren. Het decreet op de tijdelijke projecten zou de huidige onduidelijkheid kunnen verbeteren. De Vlor stelt in zijn advies meteen een procedure en beoordelingscriteria voor om de aanvraag en de goedkeuring van gesubsidieerde tijdelijke projecten in het DKO overzichtelijk te maken.

Hij vindt voor elk tijdelijk project zowel zelfevaluatie als een externe evaluatie door de overheid wenselijk. Na de evaluatie kan de overheid beslissen of ze een project veralgemeent door het in de regelgeving in te schrijven. Sommige projecten die men niet kan veralgemenen, zou de overheid toch organiek in de regelgeving kunnen opnemen als een studierichting met een specifiek of uniek karakter. In dat laatste geval kunnen ze maar in één school worden ingericht.

2.2 Beleidsvoorbereidend onderzoek

De Vlor onderkent het belang van wetenschappelijk onderzoek voor de beleidsvoorbereiding en onderwijsinnovatie. Dit jaar ontving de raad uitzonderlijk geen adviesvraag over mogelijke projecten voor onderwijskundig en beleidsvoorbereidend wetenschappelijk onderzoek (OBPWO). Het beschikbare budget was immers erg laag. De raad spant zich ook in om de resultaten van onderwijskundig onderzoek bij zijn leden en medewerkers bekend te maken.

2.3 Samenwerking met andere beleidsdomeinen en -niveaus

Naar aanleiding van het advies over de discussienota herhaalde de Vlaamse Onderwijsraad zijn standpunt over het transversaal onderwijsbeleid²⁶. De raad vindt dat andere maatschappelijke sectoren geen beslissingen over het onderwijs kunnen nemen zonder de onderwijspartners daarbij te betrekken. Als zij onderwijsmaatregelen uitvaardigen moeten ze rekening houden met de wetmatigheden van onderwijs en er ook de financiële consequenties van willen dragen. Geregeld weten scholen zich geconfronteerd met wetgevende initiatieven of beleidsplannen die impact (zullen) hebben op hun werking, zonder dat de onderwijssector daarover ernstig geconsulteerd is (bijv. federale wet op welzijn, of aangekondigde stijging van uren lichamelijke opvoeding in het lager onderwijs).

²⁴ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie voor het schooljaar 2005–2006, 28 juni 2005

²⁵ ALGEMENE RAAD, Advies over de tijdelijke projecten in het DKO, 23 juni 2005

²⁶ ALGEMENE RAAD, Advies over de discussienota onderwijs en vorming 2004–2009, 18 november 2004

2.4 Lokaal schoolbeleid

Gemeenten kunnen volgens de raad een flankerend beleid voeren voor alle scholen die zich op hun grondgebied bevinden. Al zullen ze waarschijnlijk niet allemaal de financiële armslag hebben om dat sterk uit te bouwen. De Vlor erkent ook dat overleg en samenwerking op lokaal niveau noodzakelijk zijn. Maar de gemeente in de rol van regisseur van samenwerkingsinitiatieven vindt de Vlor een brug te ver. Het is niet de bedoeling dat de gemeente te sterk gaat aansturen, samenwerking oplegt of de rol van bijkomende onderwijsondersteunende dienst opneemt voor alle scholen binnen haar grenzen.

De raad was verwonderd dat het voorontwerp van onderwijsdecreet XV een reeks autonome bepalingen over het lokaal schoolbeleid bevatte. Zo een fundamentele aangelegenheid vraagt een grondig debat. Hij vroeg om dit niet in een verzameldecreet te regelen²⁷. Bovendien riepen de voorstellen veel vragen op over onduidelijkheden en tegenstrijdigheden. De minister is daarop ingegaan.

2.5 Het Europese en internationale onderwijsbeleid

Met de Europese top van Lissabon in maart 2000 kwam het Europese onderwijsbeleid in een stroomversnelling terecht. De staats- en regeringsleiders keurden toen een ambitieus plan goed om Europa tegen 2010 de meest competitieve kenniseconomie ter wereld te laten worden en om het sociale model van Europa te moderniseren. Onderwijs speelt een sleutelrol in die ambities omdat het de ontwikkeling van de kenniseconomie en bepaalde sociale doelstellingen moet helpen realiseren. Het Europese onderwijsbeleid heeft betrekking op het leerplichtonderwijs, het beroepsonderwijs (Kopenhagenproces), het levenslang leren en het hoger onderwijs. We geven hieronder slechts de krachtlijnen van dat beleid weer.

Om de invoering van de hervormingen door de lidstaten te stimuleren en te coördineren gebruikt de Europese Unie de 'open-coördinatiemethode'. De Unie ontwikkelt daarvoor een instrumentarium (standaarden, indicatoren) waarmee lidstaten hun resultaten met elkaar kunnen vergelijken en op basis daarvan beleidslijnen kunnen uitzetten. De Europese Commissie ontwikkelde in de loop van 2005 een nieuw instrument om de veranderingen in lidstaten te stimuleren, met name de "peer learning activities". Het is de bedoeling dat de lidstaten in de toekomst voorbeelden van goede praktijk op verschillende beleidsdomeinen gaan uitwisselen. 2005 is voor dit project een experimenteel jaar.

Het tussentijds rapport *Education & Training 2010* dat de regeringsleiders in maart 2004 hebben onderschreven, probeert diverse beleidslijnen samen te brengen: de doelstellingen voor onderwijs-systemen, het Kopenhagenproces en het levenslang leren. Op 29 november 2004 stelde de Commissie een nieuw werkprogramma voor dat de verdere ontwikkeling van standaarden en indicatoren in het vooruitzicht stelt. De Europese Raad nam op 24 mei 2005 de politieke beslissing om nieuwe indicatoren te ontwikkelen. Op 22 maart 2005 publiceerde de Europese Commissie een tussentijdse balans die de vooruitgang in het domein van Opleiding en Vorming schetst aan de hand van 29 indicatoren en 5 richtpunten (benchmarks).

2.5.1 Het Kopenhagenproces

Het Kopenhagenproces is de verzamelnaam voor Europese beleidsinitiatieven in verband met beroepsgerichte opleidingen. In de verklaring van Maastricht (14 december 2004) benadrukken de onderwijsministers en de sociale partners de belangrijke rol van Europa en van de lidstaten bij het realiseren van de doelstellingen van Kopenhagen. Enerzijds focust het communiqué op de implementatie van de principes van Lissabon op nationaal/regionaal niveau. Maastricht vraagt nationale prioriteiten op domeinen waar dringende actie noodzakelijk is: de opleiding van risicogroepen, de scholing van een verouderende bevolking, de ontwikkeling van open en flexibele leertrajecten en het verbeteren van de kwaliteit van de leeromgevingen. Anderzijds achten de ministers die de verklaring van

²⁷ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XV, 21 april 2005. Het decreet bevat geen luik over het lokale schoolbeleid.

Maastricht ondertekenden, onderzoek naar de opleidingsbehoeften en de veranderende rol van leraren in de beroepsopleiding erg belangrijk.

Voorts werken werkgroepen verder aan gemeenschappelijke raamwerken voor beroepsgericht onderwijs. Heel veel aandacht krijgen het gemeenschappelijk raamwerk voor kwalificaties (EQF) en een Europees studiepuntenstelsel (ECVET).

De Algemene Raad nam na de EUNEC-conferentie²⁸ in Brussel standpunten in over de implementatie van het Kopenhagenproces in Vlaanderen²⁹.

- De Vlor treedt de Europese Unie bij in haar pleidooi voor meer ondersteuning en begeleiding van leertrajecten in het leerplicht- en hoger onderwijs en het levenslang leren.
- Vlaanderen zou best inspelen op de mogelijkheden die het implementeren van Europass schept, bijv. door het certificaatsupplement in te voeren. Voor de vele initiatieven op het vlak van certificering die de overheid en de sectoren nemen, zou Vlaanderen een globaal concept en samenhangend beleid moeten uitwerken.
- Volwaardige kwaliteitszorg en –bewaking voor beroepsgerichte opleidingen moeten ingebed zijn in de nationale of regionale context. Daarom is het wijs dat de Unie opteert voor een set indicatoren die aanzetten tot meta- en zelfevaluatie. De Vlor verkiest een beleid dat kwaliteitszorg en bewaking stimuleert zonder een bepaald model naar voor te schuiven.
- De Vlor wil dat de onderwijspartners actief en rechtstreeks kunnen deelnemen aan het debat over hoe Vlaanderen zal omgaan met de Europese impulsen die de betekenis van kwalificaties moeten verhelderen. De Vlor waardeert de samenwerking op dat gebied met het departement Onderwijs.

De Commissie ontwikkelde ondertussen een blauwdruk voor de Europese kwalificatiestructuur en voor een geïntegreerd Europees systeem voor "credit transfer". In dit *'European credit transfer system for lifelong learning'* (ELC) zouden de principes van ECTS en ECVET in één systeem geïntegreerd worden. De Commissie voorziet een ruime consultatie over beide ontwerpen in het najaar van 2005.

2.5.2 Ontwikkelingen in het hoger onderwijs

Op 19 en 20 mei 2005 kwamen de ministers verantwoordelijk voor hoger onderwijs uit 40 Europese landen samen in het Noorse Bergen. Ze bespraken de vooruitgang van het Bolognaproces en lanceerden nieuwe initiatieven om tegen 2010 een Europese zone voor hoger onderwijs te ontwikkelen. (Zie 7.2 Bergen-conferentie) Het perspectief van dit proces is breder dan de Europese Unie.

Op 20 april 2005 verspreidde de Commissie een communicatie met de titel *Mobilising the brainpower of Europe, enabling universities to make their full contribution to the Lisbon strategy*. De communicatie beschrijft de uitdagingen en knelpunten in het Europese hoger onderwijs in het kader van de Lissabondoelstellingen. Een werkgroep van de Raad Hoger Onderwijs volgt deze evoluties op.

2.6 Uitwisseling en samenwerking met andere landen

Een erg tastbaar voorbeeld van samenwerking is de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), die instaat voor de accreditatie van alle Vlaamse en Nederlandse opleidingen hoger onderwijs. Dankzij de oprichting van de NVAO zullen Nederland en Vlaanderen automatisch elkaars diploma's hoger onderwijs erkennen.

²⁸ De standpunten kan men downloaden van de EUNEC-website www.eunec.org als advice 5 of <http://www.vlor.be/bestanden/eunec/advice5.pdf>

²⁹ ALGEMENE RAAD, Standpunt over de implementatie van het Kopenhagenproces in de Vlaamse context, 28 oktober 2004

Half juli bracht de Raad Hoger Onderwijs een positief advies uit over het ontwerpreglement dat de bestuursbeginselen van de NVAO vastlegt³⁰. Het reglement bepaalt hoe het besluitvormingsproces van de NVAO bij accreditatie en de toets nieuwe opleidingen moet verlopen. De raad vindt dat het reglement beantwoordt aan de principes van behoorlijk bestuur. In zijn advies over het ontwerpdecreet waarmee het Vlaams Parlement dit reglement zal bekrachtigen, geeft hij enkele suggesties en maakt hij van de gelegenheid gebruik om bijkomende bemerkingen te formuleren.

- De raad herhaalt dat hij verbetertrajecten erg belangrijk vindt in verband met interne kwaliteitszorg, ook al gebruikt de NVAO ze niet als instrument in de accreditatieprocedure.
- De raad blijft voorstander van drie mogelijke accreditatiebesluiten: positief, negatief en voorwaardelijk. In het laatste geval kan men dan met verbetertrajecten werken.
- Samenwerkingsprojecten en streven naar wederzijdse erkenning tussen verschillende accreditatieorganen in Europa juicht de raad toe. Maar dan worden best vooraf afgesproken Europese standaarden en richtlijnen gevolgd.

3 Gelijke kansen als centrale doelstelling

De samenleving wordt complexer en diverser. Er is de evolutie naar een kenniseconomie, migratie zorgt voor een vermenging van culturen, de technologische vooruitgang drijft het tempo van de modernisering omhoog, de mondialisering dringt overal door, enz. Om aan al die evoluties het hoofd te bieden moet men over voldoende basiskennis en vaardigheden beschikken. Het is een belangrijke opdracht van onderwijs om alle mensen de nodige bagage te laten verwerven en zich zo goed mogelijk te ontwikkelen, zodat ze kunnen functioneren op de arbeidsmarkt, de wereld zogoed mogelijk kunnen begrijpen en een eigen kader van normen en waarden ontwikkelen.

Verschillende internationale studies (PISA, TIMSS) wijzen uit dat het Vlaamse onderwijs wereldtop is. De scholingsgraad van de bevolking steeg de afgelopen decennia sterk. Maar dezelfde studies tonen aan dat er in Vlaanderen een grote kloof gaapt tussen de beste leerlingen en zij die aan de staart bengelen, en dat er bovendien een duidelijk verband bestaat tussen die resultaten en de sociale achtergrond van de leerlingen. In het verleden, en ook het afgelopen werkjaar onderstreepte de Vlaamse Onderwijsraad het belang van onderwijs om gelijke kansen te bevorderen. Hij is dan ook tevreden dat de minister het gelijkekansenbeleid “een richtinggevend beginsel” van zijn beleid noemde.

3.1 Het gelijke-onderwijskansenbeleid

3.1.1 Toelatingsbeleid

Enkele parlementsleden van de meerderheid formuleerden in een voorstel van decreet wijzigingen aan het luik inschrijvingsrecht van het GOK-decreet. Aanleiding was een aantal knelpunten bij de toepassing van dat luik. De Vlor bracht op eigen initiatief een advies uit over dat voorstel van decreet³¹.

De Vlor steunt aanpassingen aan het decreet die de werkbaarheid van het inschrijvingsrecht voor de onderwijsaanbieders verbeteren. Bij de beoordeling van die aanpassingen besteedt hij veel aandacht aan het evenwicht tussen de rechten van scholen enerzijds en de rechten van ouders en leerlingen anderzijds. Zo steunde de Vlor het voornemen om de inschrijving voor een bepaald schooljaar pas mogelijk te maken vanaf de eerste schooldag van het schooljaar dat daaraan voorafgaat. Hij ging ook

³⁰ RAAD HOGER ONDERWIJS, Advies over het voorontwerp van decreet tot bekrachtiging van het reglement van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van de hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap, 14 juli 2005

³¹ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen I, 9 juni 2005

akkoord met de overgangsmaatregel om voor het schooljaar 2006-2007 pas te beginnen inschrijven op 9 januari 2006.

Het voorstel van decreet bevatte een nieuwe voorrangregeling op basis van GOK-indicatoren. Om die goed te kunnen toepassen, vroeg de Vlor nog enkele aanpassingen aan het voorstel. De relatieve aanwezigheid van GOK-leerlingen is bepalend voor de toepassing van deze voorrangregeling.

De Vlor wou een zo correct mogelijke berekening van die relatieve aanwezigheid op basis van de gegevens van alle scholen, en niet alleen op basis van de gegevens van de scholen die bijkomende GOK-middelen hebben aangevraagd. Het decreet maakt best duidelijk dat het departement de eerste berekening doet van de relatieve aanwezigheid. De voorrangregeling moet ook gelden in gemeenten waar geen lokaal overleg is. Dat moet blijken uit de definitie van relatieve aanwezigheid.

De Vlor vroeg voor de scholen in de taalgrensgemeenten dezelfde voorrangregeling voor Nederlandstalige leerlingen als voor de Brusselse scholen.

De Vlor verzette zich tegen elke mogelijkheid om meer leerlingen in te schrijven dan de veiligheidsnorm als maximum bepaalt. Hij vroeg de decreetgever om de mogelijkheid in te schrijven dat een school een onderscheid maakt tussen haar (iets lagere) capaciteit en de veiligheidsnorm. Zo kunnen scholen die dat nodig vinden, als zij dat vooraf meedelen, enkele plaatsen voorzien voor leerlingen die instromen tijdens het schooljaar.

De decreetgever creëert een opening voor scholen met veel moeilijke leerlingen om, op basis van algemene afspraken in het LOP, leerlingen te weigeren die elders uitgesloten zijn. De Vlor toonde begrip voor de situatie van deze scholen, maar benadrukte daarbij de gezamenlijke verantwoordelijkheid van scholen om het recht op onderwijs van jongeren te garanderen. Hij vroeg ook om een oplossing voor het probleem van de dubbele inschrijvingen in het decreet in te schrijven.

Voor de opdracht die de onderwijsraad vervult voor het luik Toelating van het GOK-beleid organiseerde hij ondermeer de studiedag *Leerlingen op de dool* op 19 november 2004. Hij belichtte initiatieven die willen voorkomen dat leerlingen na een uitsluiting geen school meer vinden. Men probeert daarbij leerlingen vooral te begeleiden voordat ze een definitieve uitsluiting oplopen. Soms ontstaan in lokale overlegplatformen ook procedures die de inschrijving van uitgesloten leerlingen in een nieuwe school vereenvoudigen³². De studiedag was bestemd voor de gedetacheerde leerkrachten die de uitvoering van de engagementsverklaring '*Diversiteit als meerwaarde*' begeleiden bij de deelnemende organisaties en voor de deskundigen die de LOP's begeleiden. Hij bevatte ook een juridische uiteenzetting over het aanpakken en bestraffen van probleemgedrag op school. De rechtszekerheid van leerlingen, ouders en scholen kwam daarbij uitvoerig aan bod.

3.1.2 Ondersteuningsbeleid

Tijdens het schooljaar 2005-2006 start de tweede GOK-cyclus. Het Overleg Begeleidingsdiensten Ondersteuning heeft opnieuw een reeks studiedagen voorbereid voor scholen in basis- en secundair onderwijs in de vijf Vlaamse provincies. In het kader van het overleg over het GOK-beleid organiseerde de Vlor ook vormingsactiviteiten voor begeleiders die betrokken zijn bij het luikondersteuning van het GOK-beleid³³.

Voor de begeleiders van GOK-scholen organiseerde de Vlor op 7 en 8 september 2004 *Coach de coach*. Bedoeling van deze studiedag was externe begeleiders vaardiger te maken in het begeleiden van de teamleden die in een school verantwoordelijk zijn voor de begeleiding inzake het gelijkkanalenbeleid (bijv. GOK-coördinatoren).

³² Er waren twee workshops: een over het centraal meldpunt 'Uitvalpreventie en opvang' in Antwerpen en over het project Probleemgedrag op school en de oriënteringscel van het LOP secundair onderwijs Mechelen.

³³ Een overzicht van deze activiteiten vindt u als bijlage 7.

3.2 Communicatie Diversiteit

Alle organisaties die in februari 2003 de engagementsverklaring *Diversiteit als meerwaarde* hebben ondertekend, hebben in de Vlor samen een sensibiliseringscampagne over de meerwaarde van diversiteit in het onderwijs voorbereid. Zij zullen tijdens het schooljaar 2005-2006 vier keer in dezelfde periode over hetzelfde thema artikels publiceren in hun tijdschriften of nieuwsbrieven en op hun websites. Op die manier wordt een breed publiek bereikt met dezelfde positieve kernboodschap. De minister van Onderwijs en Vorming en Klasse werkten mee aan de voorbereiding.

De Coördinatie Begeleiders Engagementsverklaring volgt het initiatief op en stelde een eerste inhoudelijk dossier samen over armoede en kosten in het onderwijs.

3.3 Engagementsverklaring hoger onderwijs

Op 31 mei 2005 ondertekenden minister van Onderwijs, Vorming en Werk Frank Vandenbroucke en vertegenwoordigers van universiteiten en hogescholen, verenigingen van armen en allochtonen, personeelsorganisaties, sociale organisaties, studentenvertegenwoordigers en de Vlaamse Onderwijsraad een engagementsverklaring over diversiteit in het Vlaamse hoger onderwijs.

Alle partners bij het hoger onderwijs engageerden zich om samen te werken aan een veelzijdig diversiteitsbeleid³⁴. Zij zullen streven naar meer verdraagzaamheid, openheid, respect en gelijke kansen op instroom en doorstroom voor alle kansengroepen. De ondertekenaars zullen bestaande initiatieven in dit verband blijven ondersteunen en in de toekomst verdere of bijkomende inspanningen leveren. Daarnaast verbinden alle partners zich tot enkele specifieke engagementen. Zo zullen de organisaties die de instellingen voor hoger onderwijs groeperen de individuele instellingen ertoe aanzetten om binnen het jaar de engagementsverklaring te ondertekenen.

4 Vier hoofdassen van het onderwijsbeleid

4.1 Aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren

Het samenspel tussen onderwijs, opleiding en arbeidsmarkt treedt de laatste jaren sterker op de voorgrond en zal ook in de toekomst een hoofdthema van het onderwijsbeleid zijn. Dat de minister van Onderwijs en Vorming ook Werk in zijn bevoegdhedenpakket heeft, is geen toeval. De Vlor ziet daarin belangrijke kansen om het onderwijs te versterken en erkent het belang van een goede afstemming tussen beide sectoren³⁵. Hij bracht verschillende adviezen uit die daarin kaderen. In verband met de verschillende samenwerkingsmodellen (convenanten, RTC's, enz.) vindt de raad dat onderwijs als een gelijke partner aan dat overleg met sociaal-economische sectoren en de overheid moet kunnen deelnemen. De verschillende onderwijssegmenten (secundair, DBSO, OSP) moeten voldoende aan hun trekken kunnen komen, zodat er aandacht is voor hun specifieke doelgroep en aanbod. De raad onderstreept ook geregeld dat men de algemeen vormende taak van het onderwijs niet mag opgeven ten gunste van zuiver economische doelstellingen.

³⁴ De ondertekenaars van de engagementsverklaring van 31 mei 2005 zijn: de minister van Onderwijs, Vorming en Werk, het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, de Vlaamse Hogescholenraad, de Vlaamse Interuniversitaire Raad, het Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen, de Vlaamse Vereniging van Studenten, het Algemeen Belgische Vakverbond, het Algemeen Christelijk Vakverbond, de Algemene Centrale van Liberale Vakverbonden, de Algemene Centrale der Openbare Diensten, de Christelijke Onderwijscentrale, het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt, het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden, het Vlaams Minderhedencentrum, het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het woord nemen, het Vluchtelingenwerk Vlaanderen en de Vlaamse Onderwijsraad.

³⁵ Op 21 december organiseerde de Raad Secundair Onderwijs een informatiesessie waarop de heer Jan Smets het verslag van de Hoge Raad voor Werkgelegenheid voorstelde; onder meer kennis-economie, internationalisering, verbanden tussen scholingsgraad en werkzaamheidsgraad, rol technische en beroepsonderwijs, enz. kwamen aan bod.

Op voorstel van de Raad Secundair Onderwijs verandert de naam van het vak kleding vanaf 1 september 2005 in *mode*; een logisch vervolg op de gelijkaardige naamsverandering van het studiegebied enkele jaren geleden³⁶. Toen bracht de raad mee een dynamiek op gang om het mode- en kledingonderwijs opnieuw een positief en aantrekkelijk imago te geven, o.a. dankzij nieuwe benamingen.

Voor het studiegebied *Grafische technieken* stelt de Raad Secundair Onderwijs eveneens veranderingen voor³⁷. Het studiegebied zou beter *Grafische communicatie en media* heten, en ook voor het gros van de opleidingen stelt de raad nieuwe benamingen voor die beter aansluiten bij de actualiteit van het werkveld en duidelijker zijn voor de sector. Drie TSO-opleidingen in de derde graad zouden beter opgaan in één nieuwe opleiding *Printmedia*. Volgens de raad kan het volledige studiegebied best als specifiek gerangschikt worden, met uitzondering van de basisoptie *Grafische communicatie en media* in de eerste graad omdat in deze graad een brede leerlingenoriëntatie wenselijk is. Hij stelt voor de wijzigingen opklimmend in te voeren vanaf 1 september 2006.

Vorig werkjaar eindigde het ontwikkelingsproces van de beroeps- en opleidingsprofielen. Alle 196 profielen die de Vlor de afgelopen jaren gepubliceerd heeft, werden op een nieuwe cd-rom uitgebracht: *De profielengids; compleet*.

Het themadecreet voorziet de ontwikkeling van specifieke eindtermen voor het secundair onderwijs in de plaats van beroepsopleidingsprofielen. Voor het hoger onderwijs komen er normaal gezien domeinspecifieke kaders voor het accreditatieproces.

4.1.1 Stages

In het Vlaams werkgelegenheidsakkoord 2005–2006 (ondertekend op 20 januari 2005) maakt de Vlaamse Regering een budget van 1,9 miljoen euro vrij om bedrijven de kosten terug te betalen die ze maken voor de risicoanalyse en het arbeidsgeneeskundig onderzoek van stagiairs. Ze zijn het gevolg van een nieuw KB van 21 september 2004 (BS 4/10/2004) over de bescherming van stagiairs. Voortaan zijn de stagegevers verplicht risicoanalyses uit te voeren en de kosten voor een eventueel arbeidsgeneeskundig onderzoek te dragen. De terugbetaling kan het aantal stagiairs in bedrijven van meer dan 20 werknemers doen stijgen. In kleine KMO's, in éénmanszaken, in de gezondheidssector en voor scholen geldt de terugbetaling niet. Daar zullen de onderwijsinstellingen in de toekomst moeilijker een stageplaats voor hun leerlingen vinden. Het zijn enkele van de knelpunten die de Commissie TSO-BSO hierover oplijstte.

Stages in BuSO-OV2

Alsmaar minder jongeren uit opleidingsvorm 2 van het buitengewoon secundair onderwijs blijken in aanmerking te komen voor een baan in het gewone arbeidscircuit of zelfs in een beschutte werkplaats. Om meer jongeren het vereiste niveau te laten halen, zouden de BuSO-scholen hun leerlingen meer begeleide trainingstijd en individueel aangepaste stages moeten kunnen geven. In een advies op eigen initiatief stelde de Raad Secundair Onderwijs daarom voor de stageregeling voor OV 2 te versoepelen³⁹. De overheid heeft dat gevolgd.

Het voorstel betekent concreet dat in de tweede fase van de BuSO-OV 2-opleiding tot maximum 30 dagen stage per schooljaar mogelijk worden, die de klassenraad soepel kan invullen en plannen. Als men voor leerlingen meer en flexibelere stages wil organiseren, zal ook intensievere begeleiding op de werkvloer wenselijk zijn. Daarvoor is meer omkadering nodig, voor de school én voor de beschutte werkplaats.

³⁶ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de naamswijziging van het vak kleding in het studiegebied Mode, 26 april 2005

³⁷ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de vernieuwing van het studiegebied Grafische technieken, 26 april 2005

³⁸ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over stages in BuSO OV 2, 22 maart 2005

4.1.2 DBSO en de toekomstige centra leren en werken

Het voorgestelde meersporenbeleid en de toekomstige *centra voor leren en werken* zullen de behoefte aan lokaal en centraal overleg tussen de drie deeltijdse leersystemen³⁹ doen toenemen. Er moet een goede samenwerking ontstaan tussen de scholengemeenschappen, de centra voor leren en werken, en de andere sectoren voor deeltijds leren⁴⁰. De Commissie DBSO van de Vlor is alvast begonnen om samen met vertegenwoordigers van de deeltijdse vorming en de leertijd na te denken over de mogelijkheden van de centra voor leren en werken die de minister van Werk, Onderwijs en Vorming in zijn beleidsbrief heeft aankondigd. Daarnaast reflecteerde ze over de verduidelijking van het begrip “werkplekervaring” en de flexibele spreiding ervan.

4.1.2.1 Visietekst trajectbegeleiding DBSO

Om de doelmatigheid van het DBSO te verbeteren verwacht de Vlor onder meer een voltijds engagement van de leerlingen. Daartegenover moeten evenwaardige inspanningen staan van de andere partners (de centra DBSO, overheid, sociale partners) opdat veel meer DBSO-leerlingen een werkplekopleiding kunnen volgen of andere relevante ervaring opdoen. Voor de centra DBSO vertaalt dat engagement zich in individuele trajectbegeleiding. Over het concept daarvan bracht de Raad Secundair Onderwijs een visietekst uit, bestemd als een inspiratiebron voor de centra⁴¹. Het doel van de begeleiding is jongeren, op basis van een stappenplan op maat, te ondersteunen op hun weg naar de arbeidsmarkt. Dit veronderstelt verregaande samenwerking met verschillende instanties en/of bedrijven. De trajectbegeleider is de spilfiguur.

4.1.2.2 Opleidingskaarten DBSO

Op voorstel van de Raad Secundair Onderwijs zijn de bestaande procedures voor de aanvraag van nieuwe kwalificatiebenamingen en de ontwikkeling van opleidingskaarten samengevoegd. Als een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs een nieuwe kwalificatiebenaming – dus een nieuw opleidingstraject – aanvraagt, dan moet het er (volgens omzendbrief SO 66) voortaan meteen een voorstel voor een opleidingskaart bijvoegen met de inhoud van de opleiding⁴². Dankzij de gecombineerde procedure kan de Vlor zijn advies over voorstellen voor nieuwe DBSO-opleidingen dan baseren op concrete inhoud. De beoordelingscriteria wijzigen niet.

Volgens de bestaande procedure ontwikkelde de raad, in overleg met de beroepssector en de DBSO-centra, vorig werkjaar opleidingskaarten voor *co-operator textielmachines* en *operator textielmachines*⁴³. Voor deze twee textielopleidingen kunnen de centra sinds vorig werkjaar een kwalificatiegetuigschrift uitreiken, ter vervanging van een rits verouderde specialisaties.

De Raad Secundair Onderwijs bracht ook advies uit over voorstellen van nieuwe benamingen die vanaf het schooljaar 2005-2006 kunnen voorkomen op DBSO-kwalificatiegetuigschriften⁴⁴. Hij beoordeelt ze volgens criteria als: specificiteit van het DBSO, arbeidsmarktgerichtheid, motivatie bij het voorstel, inhoud en benaming. Hij adviseerde gunstig over de voorstellen: *assistent-podiumtechniker*, *hulpdrukker*, *callcentermedewerker* en *enquêteur*. Bij de voorstellen *helpdeskmedewerker*, *onderhoudsmonteur*, *TIG-lasser* en *MIG/MAG-lasser* koppelde hij enkele wijzigingen aan zijn gunstig advies. Hij ging er ook mee akkoord om de kwalificatiebenaming *lasser MIG/TIG* te schrappen maar niet om *bejaardenhelper* en *familiale helper* te schrappen.

³⁹ De drie systemen zijn, het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO), de leertijd georganiseerd door het Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen (VIZO) in de SYNTRA-vestigingen en de deeltijds vorming in de centra deeltijdse vorming (CDV's).

⁴⁰ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

⁴¹ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Trajectbegeleiding in het DBSO, een visietekst, 23 november 2004

⁴² RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de procedure bij voorstellen van nieuwe kwalificatiebenamingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs, 23 november 2004

⁴³ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de opleidingskaarten voor de DBSO-kwalificatiegetuigschriften *co-operator* en *operator textielmachines*, 23 november 2004

⁴⁴ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de voorstellen van nieuwe kwalificatiebenamingen vanaf het schooljaar 2005-2006 in het deeltijds beroepssecundair onderwijs, 22 maart 2005

4.1.3 Tertiair onderwijs

De beleidsnota gebruikt de term “tertiair onderwijs” om een gevarieerde groep opleidingen te benoemen die zich in het secundair, het volwassenen- en de bachelor-masterstructuur van het hoger onderwijs bevinden. Op het einde van het werkjaar heeft de Vlor de werkgroep Tertiair onderwijs opgestart. Die gaat als voorbereiding op een advies, in een omgevingsanalyse nagaan welke internationale en Vlaamse initiatieven er al op dit terrein bestaan.

De opleidingen in het hoger onderwijs voor sociale promotie (HOSP) die geen accreditatie tot bachelor nastreven, vallen eveneens onder de omschrijving tertiair onderwijs. Via de erkenning van elders verworven kwalificaties (EVK's) kunnen geslaagde HOSP-cursisten verkorte studietrajecten volgen in hogeschoolopleidingen die inhoudelijk verwant zijn. Om deze doorstroming te helpen standaardiseren heeft de Vlor het project *Toepassing van EVK's vanuit HOSP naar hogescholen* opgestart. (zie 5.4.2 Competenties valoriseren)

4.1.4 Titel van beroepsbekwaamheid

Het decreet over de titel van beroepsbekwaamheid van 30 april 2004 wil mensen die alle vereiste bekwaamheden hebben om een bepaald beroep uit te oefenen, de mogelijkheid bieden daarvoor een “kwalificatie” te bekomen via een EVC-procedure (elders verworven competenties). Over dit thema bracht de Vlor in 2003 tweemaal advies uit. In juni 2005 vroeg de minister advies over de uitvoeringsbesluiten. Daarin herneemt de raad eerst kort zijn belangrijkste standpunten⁴⁵.

- samenhang en afstemming tussen de verschillende certificeringsstelsels is onmisbaar, net als duidelijkheid voor de buitenwereld. Een kwalificatiestructuur moet de gelijkwaardigheid tussen de stelsels van certificering waarborgen;
- een titel van beroepsbekwaamheid kan geen bijkomende voorwaarde zijn voor toegang tot de arbeidsmarkt;
- onderwijsinstellingen moeten een rol kunnen spelen bij het toekennen van titels van beroepsbekwaamheid.

In verband met de inhoud van de titels van beroepsbekwaamheid is het de SERV die de standaarden ontwikkelt. Enkel leden van een interdepartementale stuurgroep kunnen daarover opmerkingen maken. Maar daarin zetelen geen vertegenwoordigers van de onderwijs- en opleidingssector. De Vlor wil de mogelijkheid inbouwen om ook experts van onderwijs- en opleidingsorganisaties te raadplegen. Hij vraagt zich af of het “uitvoerend platform” van DIVA geen beter forum is om de standaarden te toetsen.

Bij het uitvoeringsbesluit hoort een lijst van erkende studiebewijzen, die per beroep zou opsommen welke studiebewijzen de vereiste competenties omvatten; zoals de standaarden omschrijven. Daar horen ook “competentiebewijzen” bij, een nieuw begrip dat het besluit introduceert. De Vlor vindt dat elke leerling die zijn onderwijstraject niet afsluit met een diploma, wel een competentiebewijs zou moeten kunnen bekomen. Bovendien vallen veel studiebewijzen uit het hoger onderwijs ook onder de definitie van een competentiebewijs. De raad vraagt duidelijkheid over de verhouding tussen titels van beroepsbekwaamheid, kwalificatiegetuigschriften van DBSO en studiebewijzen van SYNTRA. Opleidingen van het deeltijds onderwijs moeten eveneens opgenomen kunnen worden in de lijst van erkende studiebewijzen.

De raad zou de erkenning en de financiering van de instanties die moeten oordelen of iemand een titel van beroepsbekwaamheid behaalt, graag in twee aparte procedures geregeld zien. Bovendien vraagt hij om na te denken over de toekomstige financiering van het systeem van titels van beroepsbekwaamheid. De projectfinanciering van het Europees Sociaal Fonds loopt immers af in 2007.

⁴⁵ ALGEMENE RAAD, Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 30 april 2004 betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid, 23 juni 2005

Ondernemingszin

De Vlor verkiest de term *ondernemingszin* omdat hij een veel bredere lading competenties dekt dan “ondernemerschap”. Dat de SYNTRA-lesplaatsen de regisseur zouden worden van de talrijke initiatieven om ondernemerschap te stimuleren, vindt de raad belangenvermenging. Onderwijs bereidt trouwens al jongeren voor op het ondernemerschap en reikt het attest bedrijfsbeheer uit.

De Raad Volwassenenonderwijs kwam tot de conclusie dat behalve de afzonderlijke opleiding in het studiegebied Bedrijfsbeheer, er nog zeker vier andere opleidingen in het OSP zijn die het *getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer* zouden mogen uitreiken⁴⁶. Op grond van hun inhoud en hun analogie met gelijkaardige opleidingen in het secundair onderwijs, zijn dat *Economie-moderne talen ASO3*, *Economie-wiskunde ASO3*, *Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO* en *Boekhouden-informatica TSO3*. In het advies benadrukt de raad het belang van regelmatig overleg en een goede informatiedoorstroming inzake bedrijfsbeheer en ondernemerschap tussen alle belanghebbende onderwijsactoren. Zowel op het vlak van de administratieve coördinatie, als van de inhoudelijke opvolging en kennis van recente ontwikkelingen zou de overheid meer overleg en afstemming in de onderwijssector moeten bewerkstellingen over de onderwijsniveaus heen.

4.2 Een nieuw financieringssysteem

4.2.1 Probleemverkenning onderwijsfinanciering

De Vlor organiseerde het afgelopen werkjaar een probleemverkenning over de financiering van het onderwijs, een thema dat de komende jaren sterker in de belangstelling zal staan. De minister kondigt hervormingen van het financieringssysteem aan voor elk onderwijsniveau. Bovendien stijgt het belang van onderwijs als factor voor economische groei in de kenniseconomie. Onder meer om die reden stimuleert Europa de lidstaten om hun onderwijsinvesteringen op voeren.

Tot nu toe liet de Vlor zich niet uit over de financiering van onderwijs. Dit wordt als een leemte ervaren. Het hoofddoel van de probleemverkenning is inzichten verwerven in verschillende financieringsmodellen en -mechanismen zodat de leden van de Vlor met kennis van zaken kunnen reageren op voorstellen van de overheid, en dit voor alle onderwijsniveaus. Er zijn bijdragen van deskundigen verzameld over:

- de huidige onderwijsfinanciering in Vlaanderen;
- de onderwijsfinanciering in Nederland;
- mogelijke financieringsmethoden van hoger onderwijs;
- het rendement van onderwijs;
- alternatieve financiering van scholenbouw: publiek-private samenwerking en bengelbevak;
- de onderwijsfinanciering en (on)gelijke kansen.

Tijdens een seminarie op 2 en 3 juni 2005 lichtten de deskundigen deze bijdragen toe aan de leden van een denkgroep en is hierover van gedachten gewisseld. Het resultaat van dit proces wil de Vlor bundelen in een publicatie. Uiteraard streeft deze probleemverkenning geenszins volledigheid na. Ze kan later eventueel wel het uitgangspunt vormen voor een advies aan de minister.

⁴⁶ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over de uitreiking van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer in het OSP, 24 mei 2005

4.2.2 Kosteloos basisonderwijs

Begin 2005 richtte de Raad Basisonderwijs een werkgroep Kosteloosheid op om het beleidsvoornemen van kosteloos basisonderwijs intensief te bestuderen en een advies voor te bereiden. De werkgroep verzamelde een juridisch overzicht van de huidige wetgeving, internationale verdragen en uitspraken van de Commissie Zorgvuldig Bestuur in verband met de kosten van onderwijs. Hij bestudeerde de beleidsplannen en lijstte alle vragen in verband met kosteloosheid van het basisonderwijs op. Hij formuleerde ook voorlopige begripsomschrijvingen van termen als 'gratis' of 'kosteloos onderwijs', 'onderwijsgebonden' en 'facultatieve kosten', enz. Tenslotte hield de groep een beperkte interne bevraging over welke concrete kosten men onder die verschillende begrippen kan plaatsen. Op basis van dit voorbereidend werk is een eerste werkversie van een advies gemaakt en verzamelt de werkgroep goede praktijkvoorbeelden.

4.2.3 Financiering hoger onderwijs

Over een nieuw financieringssysteem voor het hoger onderwijs heeft de Vlor nog geen adviesvraag ontvangen. De Raad Hoger Onderwijs sprak zich wel uit over voorgestelde wijzigingen aan het decreet van 30 april 2004 over de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen. Hij gaat in grote lijnen akkoord, ook om sommige inkomens niet langer te onderwerpen aan de kadastraal-inkomentest, en vindt het goed dat de maatregelen al volgend academiejaar ingaan⁴⁷. Hij vraagt wel meer autonomie voor de studentenvoorzieningen zodat zij bepaalde categorieën van hulpbehoevende studenten niet langer noodgedwongen moeten uitsluiten van selectieve voorzieningen. Dat de studentenvoorzieningen voortaan een beheersovereenkomst afsluiten met de overheid is nuttig en schept kansen voor de toekomst. Maar de voorzieningen zullen meer studenten moeten bereiken met minder middelen. Dat ondermijnt het systeem. Dat studenten uit andere EU-landen een beurs kunnen bekomen vindt de raad goed. Maar dan wordt meer afstemming van de studiefinancieringssystemen in Europa noodzakelijk om 'studiebeurstoerisme' af te remmen.

Toch blijft de Raad Hoger Onderwijs het decreet van 30 april 2004 eigenlijk een overgangsdecreet vinden dat geen fundamentele herziening van het stelsel van de studiefinanciering heeft ingevoerd. Hij dringt er daarom nogmaals op aan om alternatieve beleidspistes te verkennen. Een analyse van de onvolkomenheden van het huidige stelsel, zoals bijv. de fiscaliteit als berekeningsbasis, kan als vertrekpunt dienen. Dit decreet garandeert helaas de financiële toegankelijkheid van het hoger onderwijs niet. De raad zou daarom de studiebeursbedragen graag opgetrokken zien tot ze minstens de directe studiekosten dekken. Ook de inkomensgrenzen voor een studiebeurs zouden hoger moeten liggen zodat meer studenten in aanmerking komen. Tenslotte treedt de raad de minister bij in zijn voornemen om de financiering van de studentenvoorzieningen van hogescholen gelijk te schakelen met die van de universiteiten. In afwachting moet de overheid een groeipad en een overgangsscenario voorzien.

4.2.4 Financiering volwassenenonderwijs

In de aanloop naar een nieuw decreet voor het volwassenenonderwijs heeft de Raad Volwassenenonderwijs de minister een aanbeveling bezorgd met zijn bijdrage aan de evaluatie van het huidige decreet. Nadien stelde de raad vier werkgroepen aan om een advies over de conceptnota voor zo'n nieuw decreet voor te bereiden. Eén van die groepen startte het overleg op over de toekomstige financiering van het volwassenenonderwijs.

Uit de evaluatie die de raad maakte, is gebleken dat de centra de relatief grote autonomie waarderen, die ze nu hebben om de uren-leraar te verdelen over de studiegebieden die ze aanbieden en om zelf te bepalen welk aandeel ze besteden aan coördinatie. De raad benadrukt dat elk CVO een basisfinanciering nodig heeft. Het zou wenselijk zijn dat daarbovenop een eenvoudig en overzichtelijk financieringssysteem komt dat de centra volgens variabelen extra middelen toekent.

⁴⁷ RAAD HOGER ONDERWIJS, Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, 20 juni 2005

Het volwassenenonderwijs als onderwijssector heeft om tal van redenen behoefte aan meer middelen, zowel omwille van externe factoren (kosten uit recente regelgeving), als interne factoren (bijkomende administratie en taken). Maar vooral wensen de centra ook expertise te kunnen uitbouwen inzake cursistenbegeleiding, de ontwikkeling en implementatie van EVC- en EVK-procedures en gecombineerd onderwijs en wensen zij middelen in te zetten voor nascholing. Tenslotte zal een toekomstgerichte financiering van het volwassenenonderwijs ook rekening moeten houden met de engagementen die de Vlaamse overheid zelf inzake participatie aan levenslang en levensbreed leren heeft aangegaan. (zie ook 8.1 Een nieuw decreet volwassenenonderwijs)

4.3 Beleidsvoerend vermogen van scholen

De Vlor beaamt dat men het beleidsvoerend vermogen van scholen sterker moet ontwikkelen, zodat zij kunnen omgaan met een grotere autonomie en met een turbulente schoolomgeving. Toch moet men oog hebben voor een evenwicht tussen autonomie voor de scholen en regels bijv. over personeelsbeleid, die verder op centraal niveau bepaald worden⁴⁸.

4.3.1 Probleemverkenning beleidsvoerend vermogen

Het afgelopen werkjaar rondde de Vlor zijn probleemverkenning over dit thema af. Academici en praktijkdeskundigen dachten samen na over wat beleidsvoerend vermogen concreet inhoudt, welk doel het moet dienen en waarom sommige scholen er beter in slagen om goede beleidskeuzes te maken en uit te voeren, terwijl andere teruggrijpen naar regels en procedures. De probleemverkenning onderzocht welke factoren en actoren de ontwikkeling van het beleidsvoerend vermogen van scholen stimuleren of belemmeren. Interne aspecten, zoals schoolleiding en -bestuur, communicatie, participatie, kwaliteitszorg of deskundigheidsbevordering, en externe factoren zoals het overheidsbeleid en de controle, de opleiding en ondersteuning van schoolteams, het personeelsbeleid en de netwerking tussen scholen. De publicatie *Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen, een verkenning*⁴⁹ bevat twaalf bijdragen van deskundigen over het thema. Een synthesetekst bundelt verschillende van hun inzichten en de conclusies van debatten met ervaringsdeskundigen. De synthese eindigt met concrete aanwijzingen over hoe men beleidsvoerend vermogen kan ontwikkelen.

4.3.2 Professionalisering van de schoolleiding

De visietekst *Leidinggeven aan een basisschool*⁵⁰ van de Raad Basisonderwijs vertrekt van het concept van de “professionele leergemeenschap”, een organisatie die zelf een groot leervermogen ontwikkelt, zodat ze voortdurend voor verbetering en vernieuwing kan zorgen. Het is een plek waar de leerlingen én het schoolteam voortdurend bijleren. Een (basis)school moet zich in die richting ontwikkelen als ze in een snel evoluerende maatschappij wil blijven zorgen voor de opvoeding van jonge mensen door goed onderwijs en een brede vorming te verstrekken. Leidinggeven aan zo een (basis)school is een opdracht geworden die de directeur deelt met andere schoolteamleden. Van de schoolleider vereist het enerzijds ‘integraal leiderschap’ om de organisatie goed te laten draaien (visie, kwaliteitsbewaking, goed beheer en organisatie, samenwerking en communicatie). Anderzijds is de schoolleider de ‘coach’ die doelgericht werken, overleg en samenwerking, een vernieuwingscultuur, reflectie en zelfevaluatie stimuleert en ondersteunt. Ook de schoolleider zelf moet een professionele identiteit kunnen opbouwen om te groeien in zijn functie.

4.3.3 Scholengemeenschappen

In het advies over de beleidsnota vroeg de Vlor om de definitieve invoering van scholengemeenschappen in het basisonderwijs met een jaar uit te stellen tot 1 september 2006 omdat er nog te veel onduidelijkheden leefden. De uiterste datum waarop scholengemeenschappen voor 6 jaar in werking tre-

⁴⁸ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

⁴⁹ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen; een verkenning, Vlor-Garant, Antwerpen-Apeldoorn, september 2005

⁵⁰ RAAD BASISONDERWIJS, Leidinggeven aan een basisschool, Brussel, september 2004

den, wordt nu 1 juli 2006. De raad vroeg ook om de scholengemeenschappen basisonderwijs extra personeel toe te kennen⁵¹. De Raad Basisonderwijs nam in maart kennis van de resultaten van het onderzoek dat het departement Onderwijs over de scholengemeenschappen uitvoerde. Daarin peilde men bij directies en schoolbesturen naar welke taken ze nu aan een scholengemeenschap toewijzen, hoe ze daar tegenover staan en welke visie ze hebben op de verdere uitbouw van scholengemeenschappen in het basisonderwijs.

De Vlor steunt het streven om het buitengewoon onderwijs steviger in te bedden in een bredere waai-er van onderwijsvoorzieningen. In het advies over de beleidsnota oppert hij om in elke scholenge-meenschap een “antenne” voor het buitengewoon onderwijs te installeren, naar analogie met de antennes voor de centra leren en werken. Het is dan ook positief dat BuSO-scholen via maatregelen in onderwijsdecreet XV deel kunnen uitmaken van de scholengemeenschappen⁵². Maar om te komen tot een echt zorgcontinuüm volstaat deze maatregel nog niet omdat de schaal van een scholenge-meenschap niet overeenstemt met het actieterrain van een BuSO-school en haar aandeel in het tota-le aanbod buitengewoon onderwijs. Men zal verder moeten nadenken over diverse samenwerkings-modellen. Op vraag van de Vlor kunnen BuSO-scholen ook na 1 september 2005 nog tot een scho-lengemeenschap toetreden zodat zij zich beter kunnen voorbereiden. Enkele andere suggesties die de samenwerking met het buitengewoon onderwijs in de scholengemeenschap bevorderen, nam de overheid eveneens over.

4.3.4 Planlast en vereenvoudigde regelgeving

4.3.4.1 Basisdecreet hoger onderwijs

Zoals aangekondigd komt er voor de organisatie van het hoger onderwijs één decreet dat een gron-dige coördinatie van de bestaande decreten tot stand zal brengen. De Raad Hoger Onderwijs heeft de minister eind mei een aanbeveling over het toekomstige basisdecreet bezorgd die hij opstelde na bespreking van een voorlopige ontwerpversie. De raad is tevreden met het initiatief en vindt het coör-dinatiewerk degelijk.

De Raad Hoger Onderwijs betreurt echter dat hij als adviesorgaan niet betrokken wordt bij sommige belangrijke procedures in het hoger onderwijs (bijv. samenstelling en werking Erkeningscommissie voor nieuwe opleidingen). Hij adviseert de regering ook om vooraf vast te leggen welke instelling voor welke materie en taken bevoegd zal zijn, en geen onduidelijkheid te scheppen door bijvoorbeeld te stellen dat de Vlaamse Regering nog bijkomende taken kan toekennen aan de Erkeningscommissie.

4.3.4.2 Planlast

De minister gaf de Vlor de opdracht een enquête te organiseren om te achterhalen hoeveel tijd en energie onderwijzers besteden aan “handelingen met een schriftelijke neerslag”. De enquête gebeurde bij een representatief staal van het onderwijzpersoneel. Op basis van de resultaten zal de Vlor een aanbeveling aan de minister formuleren.

4.3.5 Kwaliteitszorg

De ondersteuning van het beleidsvoerend vermogen van scholen noemt de Vlor een opdracht van de pedagogische begeleidingsdiensten⁵³. De inspectie hoeft het pedagogisch leiderschap van de school-leiding of het school- en organisatiebeleid, het financieel of veranderingsmanagement niet te evalue-ren. In hetzelfde advies keert de Vlor zich niet bij voorbaat tegen interne outputcontrole, waarmee scholen de vorderingen van hun leerlingen beter kunnen opvolgen. Maar de overheid hoeft hier niet te sturen of te controleren en dan moet bijvoorbeeld het concept “leerwinst” eerst weloverwogen omschreven zijn. De raad toont zich voorstander van interne systemen van kwaliteitszorg voor de

⁵¹ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XV, 21 april 2005

⁵² ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XV, 21 april 2005

⁵³ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

inspectie en voor de pedagogische begeleidingsdiensten. Hij stemt ook in met de grote lijnen van de beleidsnota in verband met kwaliteitszorg en -controle.

Overlegplatformen inspectie en begeleidingsdiensten

De probleemverkenning over beleidsvoerend vermogen van scholen belicht heel duidelijk dat inspectie en pedagogische begeleiding als schoolexterne actoren mee instaan voor de ontwikkeling en de borging van onderwijskwaliteit. In de overlegplatformen inspectie en pedagogische begeleiding van de Vlor overleggen ze al verscheidene jaren over alle aspecten van kwaliteitszorg en kwaliteitscontrole. Ze wisselen er van gedachten, vormen een opinie en informeren elkaar over nieuwe initiatieven voor kwaliteitszorg of onderwijsondersteuning.

De samenstelling en de opdracht van de overlegplatformen werden het voorbije werkjaar bijgestuurd. Aanleiding is de vaststelling dat er een grote nood blijft aan overleg over het normatief kader voor kwaliteitszorg en kwaliteitscontrole en over de bijhorende concepten van kwaliteit. Ook het regeerakkoord geeft een welbepaalde invulling aan kwaliteit via concepten als 'resultaten', 'leerwinst', 'participatie' en 'welbevinden'. De vertaling van deze invulling naar een normatief kader veronderstelt overleg met alle relevante partners. Bovendien is in de niveaugebonden overlegplatformen de laatste jaren ruimte gemaakt voor een meer thematische aanpak als men de uitvoering van concepten van kwaliteitszorg en kwaliteitscontrole bespreekt.

Het vast bureau heeft daarom beslist dat de Vlor in het kader van kwaliteitszorg en kwaliteitscontrole twee opdrachten moet waarmaken. Enerzijds formuleert de Vlor adviezen over het normatief kader en de achterliggende kwaliteitsconcepten. Anderzijds levert hij een platform voor dialoog tussen inspectie en begeleiding dat tegelijk moet bijdragen tot de professionalisering van beide korpsen.

In het Overkoepelend Overlegplatform wordt de discussie over bestaande en op stapel staande kwaliteitsconcepten gevoerd met alle relevante partners. Behalve inspectie en pedagogische begeleiding zitten hier ook de inrichtende machten, de Dienst voor Onderwijsontwikkeling (DVO) en het departement Onderwijs mee aan tafel, net als de voorzitters van de niveaugebonden overlegplatformen.

De niveaugebonden platformen blijven de dialoogfunctie opnemen met de bedoeling een grotere gelijkgerichtheid te realiseren in de wijze waarop inspectie en pedagogische begeleiding kwaliteitsconcepten concreet hanteren en invullen op het veld. Deze platformen staan voortaan uitsluitend open voor leden van inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten. Het Overlegplatform Basisonderwijs kwam twee keer bijeen en had het over het nieuwe organisatiemodel van de inspectie basisonderwijs en over de contouren van de gedifferentieerde schooldoorlichting zoals verwoord in de beleidsnota. De implicaties van het nieuwe organisatiemodel voor de samenwerking tussen inspectie en pedagogische begeleiding moeten nog afgetoetst worden.

4.4 Loopbanen van leraren

4.4.1 Conceptnota lerarenopleiding

De Vlaamse Onderwijsraad schaarde zich in zijn advies over de conceptnota voor de lerarenopleiding in grote mate achter de uitgangspunten van de minister⁵⁴. De nota verduidelijkte de plaats van de verschillende vormen van lerarenopleiding in de nieuwe structuur van het hoger onderwijs.

De onderwijsraad hecht, zoals de minister, veel belang aan de betrokkenheid van het afnemend veld bij de lerarenopleiding. De Vlor gaat principieel akkoord met de wijze waarop die betrokkenheid in de praktijk wordt gebracht, door de mentor sterk in het hele stageproces te betrekken. De minister kondigde ook gemengde commissies aan waar scholen, opleidingsinstituten en pedagogische begeleidingsdiensten vertegenwoordigd zijn. Zij zullen o.a. de mentoren aanduiden. De waarde die de nota

⁵⁴ ALGEMENE RAAD, Advies over de conceptnota lerarenopleiding, 27 januari 2005

hecht aan de mentor, vertaald in aangekondigde opleiding en financiering, vond de raad een positief signaal. Dat was ook het geval met de aangekondigde mogelijkheden om EVC en EVK te valoriseren, zodat de lerarenopleiding flexibeler kan worden.

De verwevenheid van theorie, praktijk en reflectie, de nood aan permanente professionalisering en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep zijn een voortdurende zorg die blijkt uit alle voorgaande adviezen van de Vlor in dit verband. De Vlor had nog vragen en bemerkingen bij de concrete uitwerking van de uitgangspunten en vond enkele lacunes in het concept. Zo zegt de nota zo goed als niets over nieuwe doelgroepen en over de financiering van het geheel, al rekende de raad alvast op een aanzienlijke meerkost om het concept uit te voeren.

De conceptnota bevat geen oplossing voor zij-instromers. De overheid blijft vaag over de verrekening van elders verworven anciënniteit en bouwt bijkomende drempels in de opleiding. De raad vindt aandacht voor zij-instromers belangrijk omdat ze een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt helpen realiseren. Maar dit mag niet leiden tot mogelijke discriminaties tussen groepen van leraren of kandidaat-leraren en de pedagogisch didactische component van hun opleiding moet voldoende groot zijn.

De Vlor heeft het erg moeilijk met het grote volume aan stage waarmee de scholen zullen geconfronteerd worden en met de wijze waarop de overheid het concept van de in-service stage invult. Veel lessen zullen door stagiairs gegeven worden. In het concept zijn theorie en praktijkervaring ook te sterk in de tijd gescheiden, waardoor de wederzijdse beïnvloeding dreigt uit te blijven. Stage rendeert optimaal met een goede begeleiding en met gestructureerde mogelijkheden om te reflecteren. Voor zij-instromers uit het bedrijfsleven is het volume onhaalbaar en een in-service stage niet aantrekkelijk.

De Vlor staat niet negatief tegen het voorstel om voor de professionele bachelors het aantal te kiezen vakken van drie op twee te brengen. Hij signaleert wel enkele praktische bezwaren.

De opdracht van de GPB-opleidingen (getuigschrift pedagogische bekwaamheid) en hun verhouding met de specifieke lerarenopleidingen in universiteiten en hogescholen blijven knelpunten waarover de Vlor verder overleg vraagt.

4.4.2 Specifieke lerarenopleidingen

De conceptnota lerarenopleiding lijkt van de leraar secundair onderwijs die via de GPB zijn pedagogisch diploma behaalt, een aparte categorie (groep 3) te willen maken. De Vlor vindt dat zij geen apart type zijn. De basiscompetenties en het beroepsprofiel zijn gelijk aan die van leraren secundair onderwijs groep 2.

Een *Opleider van volwassenen* is wel een ander type leraar. Een DIVA-projectgroep ging na wat van een ervaren opleider van volwassenen verwacht wordt en stelde het specifieke beroepsprofiel *Opleider volwassenen* op, dat voor lesgevers in het ruime veld van de volwasseneneducatie bedoeld is. De Raad Volwassenenonderwijs onderschrijft dit beroepsprofiel.

De raad gaf een gunstig advies aan het voorstel voor een nieuwe modulaire opleiding “Getuigschrift opleider van volwassenen” (GOV) in de categorie Pedagogisch van het HOSP⁵⁵. Deze opleiding biedt personen die in het volwassenenonderwijs lesgeven een opleidingstraject dat hen inhoudelijk optimaal voorbereidt op het profiel dat het volwassenenonderwijs, maar ook op wat de andere opleidingsverstrekkers in de volwassenenvorming, van een leraar verwachten.

De raad wijst erop dat dit beroepsprofiel bij decreet moet worden gelegitimeerd, als dit betekent dat in het (volwassenen)onderwijs een specifiek beroepsprofiel zou worden gehanteerd.

⁵⁵ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over voorlopige modulaire structuurschema's in het hoger onderwijs voor sociale promotie, 26 april 2005

Het getuigschrift van de “GOV-opleiding” heeft in de ogen van de raad niet hetzelfde civiel effect als een GPB omdat de opleiding slechts een deel van zijn beroepsprofiel en basiscompetenties realiseert. Ze geeft wel uitzicht op studieduurverkorting via EVK voor een GPB-opleiding.

4.4.3 Loopbaanontwikkeling

Het afschaffen van de vervangingspool via onderwijsdecreet XV kan er toe leiden dat er opnieuw minder mensen kiezen voor een onderwijsloopbaan. Bovendien kunnen scholen meer moeilijkheden ondervinden om korte of deeltijdse vervangingsopdrachten in te vullen⁵⁶.

Schoolbesturen moeten mensen kunnen aantrekken die over de gewenste competenties beschikken en de professionele ontwikkeling van leerkrachten kunnen stimuleren. De beleidsnota zegt weinig over de mogelijkheden voor permanente vorming van leraren na de ingroefase. De Vlor is er niet van overtuigd dat het centraal bepaalde kader van de bekwaamheidsbewijzen helemaal losgelaten moet worden⁵⁷.

Detacheringsprojecten vormen een instrument om differentiatie in lerarenloopbanen mogelijk te maken. Op basis van het inspectiedecreet van 1991 kunnen organisaties detacheringen vragen voor netoverschrijdende projecten. De Vlor beoordeelt de aangevraagde projecten volgens criteria die enkele jaren geleden werden opgesteld. Hij gaat er ook van uit dat als er andere financieringskanalen zijn vanuit het departement Onderwijs, een netoverstijgende detachering geen prioriteit is. Dit jaar vereenvoudigde hij de aanvraagprocedure lichtjes en stelde een modelaanvraagformulier ter beschikking. Van de 127 aangevraagde detacheringen, verdeeld over 55 aanvragen, beoordeelde de Vlor er 80 gunstig⁵⁸. 24 aanvragen kregen een negatief advies, bij drie aanvragen gaf de raad geen advies. Voor het eerst werd in de procedure een onderscheid gemaakt tussen detacheringsaanvragen die gezamenlijk uitgaan van de koepels van inrichtende machten en aanvragen vanwege “derden”.

5 Het onderwijsbeleid verbreden en verdiepen

5.1 Onderwijsvernieuwing

Hoe kan men effectieve onderwijsveranderingen tot stand brengen, rekening houdend met de autonomie van de instellingen? Dat was de centrale vraag van het colloquium dat de Vlor hield tijdens zijn Startdag van 21 september 2004. Twee buitenlandse deskundigen (prof. David Hopkins en prof. Monica Gather Thurler) gaven hun visie op de implementatie van onderwijsvernieuwing op macro-niveau⁵⁹. Een aantal ervaringsdeskundigen formuleerden reflecties en commentaar vanuit hun achtergrond (inspectie, pedagogische begeleiding, directie, onderwijskunde).

De kansen en knelpunten bij de invoering van onderwijshervormingen waren eveneens het onderwerp van de EUNEC-conferentie in Malta (9 en 10 mei 2005). Men mag zich immers afvragen of en hoe de ambitieuze hervormingsplannen die de Unie onder meer in het rapport *Education and training 2010* naar voren schuift, effect kunnen hebben in de school en de klas. Dezelfde vraag stelt zich trouwens ook voor de hervorming van het beroepsgericht onderwijs in het kader van het Kopenhagenproces. Het werkplan voor *Education & Training 2010* komt nu in een nieuwe fase. Na het verzamelen van informatie, het formuleren van de doelstellingen en het bestuderen van de problematiek in werkgroepen, kiest de Commissie nu voor het principe van peer-learning. Lidstaten zullen binnenkort goede praktijkvoorbeelden bij elkaar gaan bekijken en bestuderen. Sebastian Volkers van de Europese

⁵⁶ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XV, 21 april 2005

⁵⁷ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

⁵⁸ ALGEMENE RAAD, Advies betreffende aanvragen detacheringsprojecten schooljaar 2005–2006, 26 mei 2005 en ID, Advies over een detacheringsaanvraag, schooljaar 2005–2006, 23 juni 2005

⁵⁹ De bijdragen van David Hopkins en Monica Gather Thurler zijn in vertaling opgenomen in het boek *Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen*; een verkenning, Vlor-Garant, Antwerpen-Apeldoorn, september 2005.

Commissie verduidelijkte dit nieuwe concept. Drie casestudies gaven de deelnemers daarna een zicht op de complexiteit van concrete onderwijshervormingen.

Op het einde van de conferentie keurden de onderwijsraden een reeks aanbevelingen goed⁶⁰. Daarin benadrukt EUNEC onder meer dat het belangrijk is om alle belanghebbenden te betrekken bij veranderingsprocessen, als men vernieuwingen met succes ingang wil laten vinden. Dat bevordert het gevoel van 'eigenaarschap', impliceert ruimte voor een bottom-up aanpak en evenwicht tussen de maatschappelijke verwachtingen en de behoeften van de lerenden. EUNEC formuleerde ook standpunten over (Europese) beleidsinstrumenten zoals de open-coördinatiemethode, 'peer learning', good policy practices en 'benchmarking'. De overheid moet in haar beleid voldoende stimulansen inbouwen om innovaties te ondersteunen en oog hebben voor de specifieke context bij het vergelijken en overnemen van voorbeelden.

Verschillende van de inzichten en onderzoeksresultaten over onderwijsvernieuwing uit het colloquium, maar ook uit de conferentie in Malta en de probleemverkenning over beleidsvoerend vermogen, heeft de Vlor verwerkt in zijn adviezen, waaronder het advies over de tijdelijke projecten (zie 2.1 Proeftuinen). Tegenover de vernieuwingsbeweging *Accent op Talent*, die eveneens bepaalde onderwijsveranderingen wil uittesten via tijdelijke experimenten in een regelluwe omgeving, heeft de Vlor een afwachtende houding aangenomen. De werkgroep *Accent op Talent* heeft zijn activiteiten stilgelegd na de publicatie van het opvolgingsrapport van de commissie *Een nieuw perspectief voor technische en technologische beroepen en opleidingen* van de Koning Boudewijnstichting. De projecten in het kader van *Accent op talent* zijn toegevoegd aan het grotere concept van de tijdelijke projecten.

5.2 Talentontwikkeling

In zijn *Memorandum 2004* over de krachtlijnen van het toekomstige onderwijsbeleid hechtte de Vlor veel belang aan het aantrekkelijker maken van het onderwijs voor iedereen. Motivatie, leergierigheid, succeservaringen, inspelen op de leefwereld van de leerling of cursist, aangepaste werkvormen, enz. zijn daar instrumenten voor. Over *Competentieontwikkelen* onderwijs heeft de raad een probleemverkenning opgestart die dit onderwijsconcept vanuit verschillende invalshoeken zal bestuderen met de medewerking van deskundigen.

De eerste opdracht is de terminologie te begrijpen. Men zal competentiegericht onderwijs moeten plaatsen tegenover andere onderwijsconcepten die er bij aanleunen. Voorlopig zien we competentieontwikkelen onderwijs vooral als een werkvorm en een pedagogisch concept dat streeft naar een integratie van brede beroepsbekwaamheid en vakkennis, sociaal-communicatieve vaardigheden en samenwerking, probleemoplossend denken en zelfregulerend vermogen. In dit concept evolueren we naar polyvalentere basisopleidingen waarbij specifieke vaardigheden in vervolgotrajecten worden verworven.

In tweede instantie onderzoekt de probleemverkenning wat competentieontwikkelen onderwijs voor gevolg heeft op het vlak van eindtermen en leerplanontwikkeling, leerlijnen en organisatievormen, de competenties van de leerkrachten, enz.

5.3 De zorgzame school

5.3.1 Een succesvolle schoolloopbaan voor alle leerlingen

Elke school moet ernaar streven om een leer- en leefomgeving te creëren die leerlingen maximale leer- en ontwikkelingskansen geeft. De Vlaamse Onderwijsraad heeft in verband met deze thematiek verschillende initiatieven genomen. De Raad Secundair Onderwijs formuleerde de visietekst over traject-

⁶⁰ De "EUNEC Statements on Educational Change" kan je downloaden van <http://www.vlor.be/bestanden/eunec/2005Statementsimplementation.pdf>

begeleiding in het DBSO (zie 4.1.2) en bracht op verzoek van het Vlaams Parlement een advies uit over spijbelen en absoluut schoolverzuim⁶¹. De Vlor is ook een partner in het SOHO-project dat het departement Onderwijs organiseert in samenwerking met enkele Mechelse pilotscholen om de overgang van secundair naar hoger onderwijs te verbeteren. De raad stuurt het project mee aan en neemt deel aan het regionaal overleg met de scholen.

5.3.1.1 Spijbelen en absoluut schoolverzuim

De raad steunt het voornemen van de overheid om iets te ondernemen tegen deze problematiek, onder meer omdat hij bezorgd is over het leerrecht van jongeren en over een zo laag mogelijke ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs. Spijbelpreventie hoort thuis in de zorgzame en leerlinggerichte school; spijbelbegeleiding is een zaak van alle betrokkenen. De raad beschouwt spijbelbegeleiding niet alleen als een ondersteuning van de leerplicht maar ook als een bescherming van het recht op leren dat iedereen heeft. Centraal staat een probleemoplossende aanpak van detectie, diagnose en actie. Spijbelen moet men eerst preventief en begeleidend aanpakken. Sanctioneren kan alleen behoedzaam en pas als alle andere middelen uitgeput zijn. In het advies geeft de raad ook concrete standpunten en suggesties:

- Scholen en CLB's moeten een spijbelaanpak in hun werking (kunnen) inbouwen. De overheid zou hen daarvoor middelen moeten toekennen. Dat de overheid vraagt naar een goede spijbelbegeleiding vindt de raad in strijd met de aangekondigde besparingen.
- Een spijbelambtenaar of -rechter hoeft niet. Wel nodig zijn goede samenwerkingsverbanden tussen scholen en CLB's met welzijn, gezondheid, parketten en politie die in protocollen vast liggen.
- Het begrip 'regelmatige leerling' krijgt best een soepelere omschrijving die individuele trajecten en time-out in de school mogelijk maakt.
- De overheid zou externe time-outprojecten in kaart moeten brengen, evalueren en ondersteunen.
- Scholen kunnen de waarde van medische attesten soms moeilijk inschatten. Men zou kunnen onderzoeken of er geen alternatieven bestaan om een meer sluitend en sociaal verantwoorde regeling mogelijk te maken.
- De overheid zou een speciale inspanning moeten doen in regio's zoals de grootsteden, waar opvallend meer gespijbeld wordt dan gemiddeld.
- De raad vraagt overleg tussen de Vlaamse en Franse gemeenschappen in verband met absoluut schoolverzuim in Brussel. Daar blijft een groep leerlingen weg uit zowel de Franstalige als Nederlandstalige scholen, zonder dat de besturen dat van elkaar weten of controleren. Voor het absoluut schoolverzuim bestaat trouwens geen eerstelijns hulp want deze leerlingen zijn nergens ingeschreven. Hiervoor zou de overheid een sluitend begeleidingstraject moeten ontwerpen waarbij welzijnsorganisaties en parket samenwerken en overleggen.

De studiedag *Leerlingen op de dool* van 19 november 2004 belichtte initiatieven die willen voorkomen dat leerlingen na een uitsluiting geen school meer vinden. (zie 3.1.1 Toelatingsbeleid)

5.3.1.2 Kleuteronderwijs

In zijn advies over onderwijsdecreet XV maakte de Vlor met succes bezwaar tegen het voorstel om kleuters niet één maar eventueel zelfs twee jaar langer in het kleuteronderwijs te kunnen houden⁶². Dat zou betekenen dat sommige kinderen al met een schoolse achterstand van twee jaar aan het eerste leerjaar beginnen, tussen veel jongere klasgenootjes. De Vlor vindt dat leerbedreigde leerlingen adequate zorg moeten krijgen in het eerste leerjaar of in het buitengewoon onderwijs.

⁶¹ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over spijbelen en absoluut schoolverzuim in het secundair onderwijs, 26 april 2005

⁶² ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XV, 21 april 2005

De Raad Basisonderwijs heeft in een advies op eigen initiatief voorgesteld om de mogelijkheid te scheppen dat kleuters tussen tweeënehalf en drie jaar oud, ook na de korte vakantie van Hemelvaart voor het eerst naar de kleuterklas zouden kunnen gaan⁶³. Een bijkomende zevende instapdag kan de ongelijke spreiding van instapdata enigszins wegwerken. Tot nu toe konden kinderen die kort na de paasvakantie 2,5 jaar oud werden, pas op 1 september voor het eerst naar school. Een erg lange periode in vergelijking met de tijd tussen andere instapdata. De raad pleitte er in eerdere adviezen bovendien voor om kinderen zo jong mogelijk te laten meedoen in een omgeving die hun totale ontwikkeling stimuleert. De kleuterklas is zo'n stimulerende omgeving.

De raad onderbouwde zijn voorstel onder meer met de resultaten van een enquête die hij in februari 2005 over de instapdata hield bij ouders, directies, kleuterleid(st)ers en kinderverzorg(st)ers van de jongste kleuters. Daaruit bleek ook dat ongeveer twee derden van de 2122 respondenten het systeem van vaste instapdata behouden willen zien. Het advies geeft daarvoor argumenten vanuit het perspectief van de verschillende betrokkenen: ouders, kleuterleid(st)ers en kinderverzorgsters, directie, overheid en de kinderopvang. Onderwijsdecreet XV voert vanaf 1 september 2005 de zevende instapdatum in.

5.3.2 Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen

Vorig werkjaar hield de Vlor een probleemverkenning over jongeren met ernstige gedrags- en emotionele problemen. Dat studiewerk mondde dit werkjaar uit in een vormingsproject met de Koning Boudewijnstichting, een colloquium en de publicatie *Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen; een verkenning*.

Het boek is geschreven met het buitengewoon secundair onderwijs voor ogen, maar delen zijn ook bruikbaar in het gewoon onderwijs. Het bekijkt met de hulp van academici en ervaringsdeskundigen hoe men de onderwijskansen van jongeren met ernstige gedrags- en emotionele problemen kan verbeteren. Hoe kan een school beter inzicht krijgen in de problemen zodat ze betere leervoorwaarden kan scheppen en welke rol kunnen vrienden en familie spelen? Het bevat ook suggesties over hoe men onderwijsvoorzieningen beter kan aanpassen aan de noden van deze leerlingen en wat de conflictpreventie ten goede komt. Op de achtergrond is altijd de zorg aanwezig voor de professionele en emotionele uitdagingen waaraan het schoolteam het hoofd moet bieden en hoe men hen beter kan ondersteunen. De Vlor belicht ook de noodzaak om de netwerkvorming tussen scholen onderling en tussen scholen en zorginstanties te versterken. Deze jongeren hebben behoefte aan een geïntegreerde, multidisciplinaire benadering. Vandaar dat deskundigen van uiteenlopende disciplines een bijdrage hebben geleverd.

Als deze jongeren betere onderwijskansen krijgen, kan dat hun latere gedrag en welzijn ten goede komen. Dat besef vormde voor de Koning Boudewijnstichting (KBS) een belangrijke aanleiding om over dit thema het ondersteuningsproject *Borg de zorg* op te starten, als onderdeel van haar strijd tegen nieuwe vormen van sociale onrechtvaardigheid⁶⁴. De Vlor leverde de inhoudelijke input bij de voorbereiding. Het is de bedoeling om in het schooljaar 2005-2006, met de hulp van enkele pilootscholen uit het BuSO die veel jongeren met probleemgedrag opvangen, en met de pedagogische begeleidingsdiensten een vormingsprogramma te ontwikkelen voor schoolteams en pedagogische begeleidingsdiensten. Het programma vertrekt van de belangrijkste conclusies uit de probleemverkenning van de Vlor en wil de inzichten vertalen naar de onderwijspraktijk, in de vorm van procesmatige ondersteuning, betere aanpakstrategieën en bruikbare handvatten voor scholen. Ketenzorg en netwerkvorming zullen centraal staan.

Bij het verschijnen van *Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen, een verkenning* wijdde de Raad Secundair Onderwijs op 15 april een colloquium aan het thema. Drie deelaspecten van de opvang van jongeren met probleemgedrag kwamen aan bod: handelingsgerichte diagnostiek, netwerkvorming en binding en relaties.

⁶³ RAAD BASISONDERWIJS, Advies over de instapdata in het kleuteronderwijs, 27 april 2005

⁶⁴ Voor meer informatie over Borg de zorg zie: http://www.kbs-frb.be/code/page.cfm?id_page=125&id=845

5.3.3 Een onderwijszorgcontinuüm

De Vlaamse Onderwijsraad verbaasde zich erover dat de beleidsnota op de vlakte bleef over de samenwerkingsvormen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs. Het thema stond tijdens de vorige legislatuur in de belangstelling en de Vlor verwacht dat men deze legislatuur zeker beslissingen neemt over een zorgcontinuüm voor leerlingen met specifieke onderwijs- of opvoedingsbehoeften.

Het huidige netwerk van voorzieningen voor buitengewoon onderwijs is in Vlaanderen uitgebouwd op basis van acht types en vier opleidingsvormen in het BuSO. Regelgeving, organisatie en financiering zijn opgehangen aan die typologie. Maar deze indeling op basis van grote categorieën van 'handicaps' blijkt niet altijd even geschikt. Bovendien gaat de aandacht nu veel sterker naar de noden die iemand met een functiebeperking ondervindt in de interactie met zijn omgeving. Vandaar de omschrijving 'jongeren met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften'.

Er leeft een maatschappelijke tendens waarbij de vraag stijgt naar specifiekere leertrajecten en naar aangepaste zorg in gewone scholen. Een continuüm van onderwijsvoorzieningen kan hierop een antwoord bieden. In een probleemverkenning onderzocht de onderwijsraad hoe de onderwijsorganisatie zo optimaal mogelijk kan inspelen op de noden van jongeren met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften? De bijdragen van de deskundigen werden samen met een synthesesetext gepubliceerd in het boek *Nieuwe organisatievormen voor leerlingen met specifieke noden; een verkenning*⁶⁵. Het behandelt voor en tegen van de huidige typologie; hoe de 'handelingsgerichte diagnostiek' het zorgprofiel van leerlingen kan helpen bepalen; hoe de verschillende onderwijsvoorzieningen uit het gewoon en buitengewoon onderwijs beter op elkaar kunnen inspelen en elkaar kunnen aanvullen; de samenwerking tussen gewoon en buitengewoon onderwijs; de samenwerking met specifieke zorginstellingen en andere sectoren; het Nederlands model voor onderwijs aan leerlingen met specifieke noden en de internationale juridische achtergrond.

Na het verschijnen van het boek organiseerde de Vlor op 20 mei een toelichting voor vertegenwoordigers uit alle onderwijsgeledingen die meedenken over het standpunt van hun organisatie over nieuwe organisatievormen en het zorgcontinuüm. De bedoeling was te sensibiliseren voor deze complexe problematiek en de ideeën te verduidelijken. De onderwijsraad hield ook een interne bespreking in alle raden ter voorbereiding van een eventueel advies.

5.3.4 De leerlingenbegeleiding

De werkgroep CLB-school buigt zich over de wederzijdse taakafstemming van de school enerzijds en het CLB anderzijds. Een van de dossiers die de werkgroep nauwgezet opvolgt, is dat van de implementatie van integrale jeugdhulp. De werkgroep bracht in een brief enkele knelpunten onder de aandacht van de minister van Onderwijs en Vorming en die van Welzijn, onder andere over de leeftijd waarop leerlingen beslissingen kunnen nemen. Ook de omschrijvingen van regio's in verschillende decreten verschilt van elkaar, wat de werkbaarheid zou kunnen benadelen. De ministers zegden toe om de Vlor nauw bij de uitwerking van het decreet te betrekken. De leden van de werkgroep kregen ook precieze informatie over het opzet en de implementatie van integrale jeugdhulp.

Een tweede aandachtspunt van de werkgroep is de verbetering van de verwijzingspraktijk naar het buitengewoon onderwijs. Ook hierover kregen de leden in een toelichting een stand van zaken. De werkgroep volgt de evaluatie van dit project verder op.

Ten derde was de deelgroep secundair onderwijs van deze werkgroep nauw betrokken bij een advies van de Raad Secundair Onderwijs over spijbelende scholieren. (zie 5.3.1.1)

Tot slot pleitte de werkgroep CLB-school in een brief aan de onderwijsminister voor een aanpassing van de regelgeving waardoor CLB's sneller de dossiers kunnen overdragen van leerlingen die van school veranderen en daardoor onder een andere begeleidend CLB vallen.

⁶⁵ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, *Nieuwe organisatievormen voor leerlingen met specifieke noden; een verkenning*, Vlor en Garant, Antwerpen-Apeldoorn, april 2005, 162p.

5.3.5 Een zorgbeleid in het hoger onderwijs

De Raad Hoger Onderwijs vindt het jammer dat er nog steeds weinig aandacht gaat naar een stimulansenbeleid voor bijzondere doelgroepen. (o.a. allochtonen, studenten uit arme gezinnen, studenten met een handicap). Onder meer in zijn visietekst over nieuwe doelgroepen pleitte hij al voor de uitbouw van leertrajectbegeleiding in het hoger onderwijs⁶⁶.

Sinds het begin van het werkjaar biedt de Vlor onderdak aan het Vlaams Expertisecentrum voor Handicap en Hoger Onderwijs (VEHHO). De nieuwe organisatie heeft een eigen werking, maar gebruikt de infrastructuur van het secretariaat. Coördinator Gaspard Haenecaert heeft de doelstellingen en visie van VEHHO toegelicht op het vast bureau en de Raad Hoger Onderwijs. VEHHO was ook betrokken bij de aanbeveling over het toekomstige basisdecreet hoger onderwijs voor het luik over geïntegreerd hoger onderwijs. De raad volgt de stelling van het expertisecentrum dat het hoofdstuk over het geïntegreerd onderwijs (Hfst XIII) beter geschrapt wordt uit het basisdecreet want het remt het voeren van een inclusief beleid eerder af. De raad verkiest een beleid dat instellingen hoger onderwijs ondersteunt als ze voor studenten met een handicap een eigen beleid ontwikkelen, of hun inspanningen daarvoor honoreert. Hij hoopt dat het nieuwe financieringssysteem inderdaad bijkomende 'externe' middelen zal koppelen aan begeleiding. De middelen bestemd voor de instroom en doorstroom van studenten met functiebeperkingen ziet hij graag besteed aan zorgcoördinatie en trajectbegeleiding voor deze doelgroep in de hogescholen en universiteiten.

5.4 Kwalificeren, modulariseren en flexibiliseren

5.4.1 De kwalificatiestructuur

De Vlor vindt het absoluut noodzakelijk dat er een overkoepelende kwalificatiestructuur komt die de plaats en onderlinge verhoudingen duidelijk maakt van alle certificeringen en titels van beroepsbekwaamheid die leiden tot een echte inzetbaarheid op de arbeidsmarkt⁶⁷. De Koepelcommissie is verantwoordelijk voor de opvolging van deze toekomstige Vlaamse kwalificatiestructuur. Maar de overheid heeft hierover het afgelopen jaar niet veel duidelijkheid geschapen. Volgens de Vlor moet de structuur gebaseerd zijn op competenties en kan ze zich niet beperken tot secundair en volwassenenonderwijs. Ze moet bovendien aansluiten bij andere (bijv. Europese) instrumenten voor de transparantie van kwalificaties.

Het ligt voor de hand dat de Koepelcommissie ook de ontwikkeling van een Europees raamwerk voor kwalificaties op de voet volgt. Met zo'n raamwerk wil de Commissie een soort basisindeling in competentieniveaus scheppen die een houvast kan bieden om nationale kwalificatiestructuren te interpreteren. De leden van de Koepelcommissie konden trouwens ook deelnemen aan de EUNEC-conferentie over transparantie van kwalificaties.

Deze conferentie met meer dan 120 deelnemers uit 14 verschillende Europese landen zocht antwoorden op de centrale vraag hoe men de transparantie van kwalificaties in de Unie kon bevorderen en zo kon bijdragen tot meer gelijke kansen en sociale cohesie. EUNEC formuleerde op het einde van de conferentie een gezamenlijk standpunt dat de onderwijsraden konden aankaarten bij hun regering⁶⁸. De Vlor gebruikte inzichten van de conferentie in zijn advies over het Kopenhagenproces. EUNEC publiceerde het verslag van de conferentie in het Engels en het Frans en maakte ook een beknopte Nederlandstalige versie⁶⁹.

⁶⁶ RAAD HOGER ONDERWIJS, Visietekst nieuwe doelgroepen in het hoger onderwijs, 10 september 2002

⁶⁷ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

⁶⁸ De Statements van de conferentie *Towards a transparency of qualifications* kan men downloaden van de EUNEC-website, www.eunec.org bij de rubriek advices.

5.4.2 Competenties valoriseren

De titels van beroepsbekwaamheid zijn een voorbeeld van het valoriseren van competenties die niet noodzakelijk in het onderwijs verworven zijn. In zijn beleidsnota stelt de minister dat opleidingen (van onderwijs of elders) die gebaseerd zijn op dezelfde standaarden en beroepsprofielen zullen leiden tot dezelfde certificering. Voor de onderwijsraad staat buiten kijf dat een afgestudeerde uit een beroepsgerichte opleiding van het onderwijs automatisch de titel van beroepsbekwaamheid moet verwerven. De titels mogen geen bijkomende toegangsvoorwaarde voor de arbeidsmarkt worden.

De erkenning van elders verworven competenties mag zich volgens de Vlor niet beperken tot de beroepsgerichte component van opleidingen. De raad ontplooit zelf verschillende initiatieven in verband met EVC. Zo presenteerde de Raad Volwassenenonderwijs dit jaar de resultaten van een EVC-project voor de taalopleidingen Frans en Engels. In opdracht van DIVA ontwikkelde de raad twee plaatsingstoetsen om de taalbeheersing van kandidaat-cursisten te bepalen zodat men kan vaststellen in welk niveau ze de taalopleiding kunnen aanvatten. (Zie 8.4.2 De PlaToV's). In een ander project wil de Vlor meewerken aan een betere doorstroming van het hoger onderwijs voor sociale promotie naar de BaMa-structuur.

5.4.2.1 Van HOSP naar hogeschool

Voor veel volwassenen kunnen HOSP-opleidingen een goede aanloop vormen naar het verwerven van een bachelordiploma. Het decreet over de flexibilisering in het hoger onderwijs schept daarvoor de mogelijkheden. Het laat toe dat studenten dankzij de erkenning van eerder verworven kwalificaties (EVK's) verkorte studietrajecten in het hoger onderwijs volgen. In de praktijk loopt dit voor cursisten uit de centra voor volwassenenonderwijs (CVO) nog niet gesmeerd. Het project *Toepassing van EVK's vanuit HOSP naar hogescholen* moet de doorstroming van HOSP-opleidingen naar inhoudelijk verwante bacheloropleidingen in de hogescholen bevorderen. Het is de bedoeling een overzichtelijk systeem voor de toekenning van vrijstellingen en studieverkorting in het hogescholenonderwijs te ontwikkelen voor cursisten uit het HOSP.

In het project werkt een hogeschool samen met één of meer CVO's aan de vergelijking van de verwante opleidingen die zij aanbieden. Daarvoor zal de Vlor specifieke instrumenten ontwikkelen. De vergelijking moet duidelijk maken in hoeverre er effectief vrijstellingen kunnen worden toegekend aan cursisten uit CVO's. In de toekomst zal elke cursist dan al bij de inschrijving in een welbepaald centrum voor volwassenenonderwijs weten welke studieduurverkorting men in een verwante hogeschoolopleiding krijgt als men slaagt voor een bepaalde HOSP-opleiding. Voor het schooljaar 2005-2006 werden 6 'opleidingsparen' geselecteerd voor zo'n vergelijking:

Hoger onderwijs sociale promotie

Orthopedagogie
Maatschappelijk werk
Elektronica
Bedrijfsautomatisatie
Boekhouden
Informatica

Hogescholenonderwijs

Orthopedagogie
Sociaal werk
Elektronica-ICT
Elektromechanica
Bedrijfsmanagement
Toegepaste informatica

De hogescholen en CVO's die dezelfde opleidingen organiseren, zullen in een latere fase uitgenodigd worden om de gekozen werkwijze af te toetsen en een instrumentarium te ontwikkelen dat op meerdere opleidingen kan toegepast worden.

⁶⁹ European Network of Education Councils, Transparency of Qualifications, A European Process, A Challenge for Citizenship and Social Cohesion, Brussels, VLOR, March 2005; ID, La transparence des qualifications, Un processus européen, Un enjeu pour la citoyenneté et la cohésion sociale, Bruxelles, VLOR, mars 2005; ID, Transparantie van kwalificaties, Kansen en gevaren voor gelijkheid en sociale samenhang in de Europese Unie, VLOR, Brussel, maart 2005; Publicaties met steun van het Leonardo Da Vinci-programma.

5.4.2.2 Secundair diploma in het volwassenenonderwijs

De Raad Volwassenenonderwijs heeft op eigen initiatief onderzocht welke stappen nodig zijn om, binnen de huidige regelgeving, het aantal opleidingen in het OSP te verhogen die een diploma TSO of BSO kunnen uitreiken⁷⁰. De OSP-opleidingen moeten daarvoor afgestemd zijn op die van het leerplichtonderwijs, zodat ze in combinatie met een opleiding Algemene vorming TSO of BSO kunnen leiden tot een volwaardig diploma secundair onderwijs.

De raad onderscheidt drie aspecten waarin er afstemming moet zijn tussen de opleidingen in het OSP en in het leerplichtonderwijs om diploma's te kunnen uitreiken:

- De benaming van de afdeling of opleiding moet overeenkomen met die in het secundair onderwijs met voltijds leerplan, en beide moeten dezelfde lading (competenties) dekken.
- Als er eindtermen en specifieke eindtermen goedgekeurd zijn dan moeten de OSP-opleidingen ze ook gebruiken. Voor TSO en BSO zijn er nog geen specifieke eindtermen.
- De CVO's stemmen hun leerplannen best af op die van de opleidingen in het leerplichtonderwijs waarvan ze een diploma willen uitreiken.

Dat impliceert dat men moet nagaan welke OSP-opleidingen een tegenhanger hebben in het leerplichtonderwijs, dat men de goedgekeurde leerplannen van die opleidingen moet vergelijken en ten slotte moet nagaan of er wijzigingen nodig zijn aan de lessentabellen of structuurschema's van het OSP. De raad stelt dat deze operatie best per opleiding gebeurt, individuele CVO's kunnen dit niet alleen. Hij suggereerde mogelijke criteria om een rangorde op te stellen. Men kan immers niet voor alle OSP-opleidingen tegelijk die stappen uitvoeren.

5.4.3 Modulair onderwijs

Het ontwikkelen van modulaire organisatievormen om de lineaire structuur van het onderwijs te doorbreken is al geruime tijd aan de gang. In het secundair onderwijs lopen experimenten in het BSO, BuSO en DBSO. De Vlor is vertegenwoordigd in de stuurgroep die dit experiment opvolgt. De Raad Secundair Onderwijs gaf een gunstig advies over enkele aanpassingen in het modulair leertraject van het studiegebied Hout⁷¹.

In het volwassenenonderwijs verloopt de modularisering nog steeds volgens de twee verschillende bewegingen die het decreet van 2 maart 1999 in het leven riep. Enerzijds adviseert de Raad Volwassenenonderwijs, op basis van art.15 van dat decreet, over de voorstellen voor nieuwe modulaire structuurschema's die de overheid heeft opgesteld (zie 8.2.1). Anderzijds adviseert hij over voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's die het resultaat zijn van overleg tussen de betrokken centra (zie 8.2.2).

In een spoedadvies bij het begin van het werkjaar signaleerde de Raad Volwassenenonderwijs de minister dat er tal van vragen leefden die het modulariseringsproces deden stremmen⁷². Er rezen vragen over de afstemming van inhoud en procedures in het onderwijs zelf (bijv. ivm basiscompetenties, decretale specifieke eindtermen, wel of geen beroepsprofiel, de verdeling van eindtermen over modules, enz.) en vragen over de afstemming met andere opleidingsverstrekkers. De raad had ook bemerkingen over het moratorium dat in 19 studiegebieden de actualisatie van voorlopige modulaire structuurschema's in de weg stond. Veel nieuwe structuurschema's die al een positief Vlor-advies kregen, had de Vlaamse Regering nog niet goedgekeurd. De raad stelde voor om ze volgens de procedure van de voorlopige structuurschema's goed te keuren zodat de centra ze in september 2005 konden gebruiken.

⁷⁰ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over het uitreiken van een diploma in het secundair OSP, 25 januari 2005

⁷¹ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de vraag tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel, 24 mei 2005.

⁷² RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Spoedadvies over de modularisering van het volwassenenonderwijs, 21 oktober 2004

Intensief overleg met alle betrokken sectoren en onderwijsinstellingen, het uitklaren van verschillende knelpunten die de Raad Volwassenenonderwijs vorig werkjaar signaleerde en de regelmatige feedback vanwege het beleid op de uitgebrachte adviezen, brachten het adviseren van de nieuwe structuurschema's dit werkjaar op kruissnelheid (Zie 8.2.1 Nieuwe modulaire structuurschema's). De modularisering van de basiseducatie werd dit jaar afgerond. (zie 8.2.3)

5.4.4 Flexibele leertrajecten in het hoger onderwijs

De implementatie van het structuur- en het flexibiliseringsdecreet is een centraal thema in het hoger-onderwijsbeleid. Talrijke aspecten ervan komen aan bod in de aanbeveling van de Raad Hoger Onderwijs over de werktekst van het basisdecreet. Zo verkiest de raad een uitgebreide omschrijving over het schakelprogramma tussen professionele bachelor en academische master zoals in het huidige flexibiliseringsdecreet. Dat maakt duidelijk dat er een substantieel schakelprogramma gevolgd moet worden. Daarom zou de regel dat zo'n programma 45 tot 90 studiepunten telt, best behouden worden. In verschillende suggesties trekt de raad de filosofie van de flexibilisering consequent door, bijv. de mogelijkheid scheppen om masters van een veelvoud van 15 studiepunten in te richten, inschrijving loskoppelen van de structuur van een academiejaar, alle referenties naar studiejaar schrappen, enz. Hij signaleert ook onduidelijkheden of problemen in de werktekst van het basisdecreet in verband met studiegelden, credit- en examencontracten, accreditatieprocedure en hoger-onderwijsregister, beroepstitels, toelating van vrije studenten, enz.

5.5 Eindtermen en ontwikkelingsdoelen

5.5.1 Evaluatie eindtermen en ontwikkelingsdoelen basisonderwijs

In de beleidsnota kondigt de minister aan dat er na een evaluatie in het voorbije schooljaar ten laatste op 1 september 2007 nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basisonderwijs zullen ingevoerd worden. De Raad Basisonderwijs adviseerde de minister om het evaluatieproces meer tijd te gunnen zodat het grondig kon gebeuren⁷³. Hij gaf daar verschillende redenen voor.

- Het concept van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen als kwaliteitsstandaarden staat ter discussie onder invloed van nieuwe ideeën over de opvang van leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften, over kwaliteitszorg en -bewaking, over het verband met kosteloosheid, enz.
- Er zijn nieuwe maatschappelijke en onderwijskundige klemtonen en tendensen die men eventueel in de eindtermen en ontwikkelingsdoelen wil integreren.
- Ook de impact van de eindtermen op het didactisch handelen van het schoolteam moet onderzocht worden.

Een grondige evaluatie vraagt goede instrumenten om de onderwijsrealiteit in kaart te brengen. Peilingsproeven zijn daar één voorbeeld van. Zij leveren informatie over een aantal meetbare, cognitieve doelen. De raad vond dat ook andere instrumenten nodig zijn om de impact en betekenis van eindtermen in kaart te brengen, zoals informatie uit doorlichtingen, OBPWO-onderzoek en bevraging van het personeel. De Raad Basisonderwijs vond het daarom niet haalbaar om dat evaluatieproces het voorbije schooljaar af te ronden. Evenmin acht hij het realistisch om de herziene eindtermen al in te voeren vanaf september 2007. In overleg een nieuw concept aflijnen, de eindtermen daaraan aanpassen, de leerplannen klaarmaken en aangepast didactisch materiaal ontwikkelen om ze ingang te doen vinden in de klas; dat alles vraagt meer tijd.

De evaluatie van eindtermen en ontwikkelingsdoelen basisonderwijs is het afgelopen schooljaar niet afgesloten. Het proces van eindtermen en ontwikkelingsdoelen kent trouwens een pauze. De Vlor ontving het afgelopen werkjaar geen adviesvragen over specifieke eindtermen.

⁷³ RAAD BASISONDERWIJS, Advies over de evaluatie van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basisonderwijs, 26 januari 2005

5.5.2 Het concept van eindtermen ter discussie

Hoewel anders aangekondigd, heeft de Vlor toch geen advies uitgebracht over specifieke eindtermen voor de opleidingen Handel en Toerisme. De minister trok de adviesvraag van zijn voorganger in omdat er vragen rijzen over het concept van de eindtermen en specifieke eindtermen.

Diverse ontwikkelingen zetten dit concept onder druk. Onder meer in het volwassenenonderwijs dreigt een strakkere binding te ontstaan tussen de cursistenresultaten, de eindtermen en de financierbaarheid van opleidingsonderdelen. Onderwijsdecreet XV voegt een omschrijving van de notie 'basiscompetenties' in in het decreet volwassenenonderwijs. De Vlor beaamde in zijn advies dat de inlassing nodig is om opleidingen in het volwassenenonderwijs te kunnen modulariseren, zonder dat er specifieke eindtermen bestaan in het analoge aanbod van het onderwijs⁷⁴. De raad vroeg echter dat die basiscompetenties 'voorlopig' zouden zijn. Van zodra er specifieke eindtermen zijn voor een opleiding, zouden de basiscompetenties moeten 'uitdoven'. Op die manier kan men garanderen dat het volwassenenonderwijs gelijkwaardige tweedekansleerwegen aanbiedt met een volwaardig civiel effect, zoals in het voltijds secundair onderwijs. Voor het specifiek gedeelte van de ASO-opleidingen en voor de basisvorming in het studiegebied Algemene vorming bestaan nu al (specifieke) eindtermen. Daarvoor zijn in het volwassenenonderwijs dus geen 'basiscompetenties' meer nodig.

De werkgroep probeerde zicht te krijgen op de vele divergerende ontwikkelingen in het dossier. Hij ziet ook een invloed vanuit de mechanismen van kwaliteitscontrole op het concept zelf.

5.6 Burgerschap stimuleren

Het ontwikkelen van een Europees identiteitsgevoel en burgerschap was één van de prioriteiten van het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie. Via EUNEC werkte de Vlor mee aan aanbevelingen voor de Europese Commissie en voor de nationale/regionale regeringen, die werden opgesteld tijdens een seminarie van 23 tot 25 september 2004 in Den Haag⁷⁵. De raad is sinds het midden van de jaren '90 sterk met dit thema bezig geweest toen hij het project *De kracht van je stem* onder zijn hoede had.

De Vlor deelt de visie op Europees burgerschap als een laag binnen een globaal concept van burgerschap, waarin een burger zijn rol opneemt in sociale netwerken/verenigingen, in de lokale gemeenschap; in de eigen regio en het eigen land en in de Europese context. Wereldburgerschap is daarvan dan de buitenste laag. De Vlor steunt de idee dat opvoeden tot burgerzin een competentiegericht leren moet zijn, gericht op de toepassing van kennis en de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. Met die competentie weet een burger zich te positioneren op die verschillende niveaus. Dit is een vakoverschrijdend concept. De Vlor vond het echter niet realistisch de minister te vragen om de vele competenties die de aanbeveling vermeldt, op te nemen als eindtermen.

5.7 Talenonderwijs

Bij het begin van het werkjaar publiceerde de Raad Basisonderwijs de neerslag van zijn probleemverkenning over vreemdetaleninitiatie samen met zijn advies over het thema onder de titel *Meer vreemde talen in de basisschool? Een verkenning*⁷⁶. De raad besloot het thema verder op te volgen en organiseerde op 25 mei een uitwisseling met 14 basisscholen die al initiatieven nemen voor vreemdetaleninitiatie in het kleuter- of lager onderwijs, of die daar concrete plannen voor hebben. Na de presentatie van twee praktijkvoorbeelden ontstond een gesprek over de motieven om met vreemdetaleninitiatie te starten en met welke kritische succesfactoren men in elk geval rekening moet houden.

⁷⁴ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XV, 21 april 2005

⁷⁵ Men kan de EUNEC Statements on European Citizenship downloaden via <http://www.vlor.be/bestanden/eunec/Advice4.pdf>. Ze zijn ondermeer gebaseerd op het advies van de Nederlandse Onderwijsraad, *Onderwijs en Europa: Europees burgerschap van 7 juni 2004*, zie www.onderwijsraad.nl

⁷⁶ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, *Meer talen in de basisschool? Een verkenning*, Vlor-Garant, Antwerpen-Apeldoorn, september 2004, 164p.

Belangrijk zijn bijvoorbeeld dat de leerkrachten zich zelf voldoende taalvaardig achten, dat het project gedragen wordt door de ouders, dat goed materiaal en een verticale leerlijn houvast geven en dat de verwachtingen op een realistisch niveau blijven. Terloops komt ook de suggestie het voortaan over “vreemdetaalgewenning” te hebben. Van de overheid verwachten deze scholen dat ze de doelen duidelijk omschrijft, meer begeleiding, ondersteuning en nascholing voorziet en dat de lerarenopleiding zorgt voor een goede basisvorming.

Een medewerker van de Vlor nam ook deel aan de conferentie *The Changing European Classroom – The Potential of Plurilingual Education* van 10 en 11 maart 2005 in Luxemburg. Vooral het CLIC-concept (content and language integrated learning) stond daar in de belangstelling.

5.8 Onderwijs en cultuur

5.8.1 Talentvolle musici

De Raad Secundair Onderwijs vindt het wenselijk dat er voor muzikaal bijzonder getalenteerde jongeren een statuut ‘Topmusicus’ komt in het secundair onderwijs⁷⁷. Zij zouden genieten van specifieke regelingen om zich tijdens hun studies muzikaal te kunnen ontwikkelen tot een internationaal niveau. In 2002 deed de raad hierover al een voorstel⁷⁸.

Concreet stelde de Vlor voor om een A-statuuat ‘Topmusicus’ te creëren in de studierichting Muziek van het kunstsecundair onderwijs (KSO). De scholen zouden een aangepast leertraject kunnen uitwerken met verschillende uren individueel instrumentonderricht, eventueel gegeven door een muzikelaar/begeleider van buiten de school. De leerling zou per schooljaar ook ten hoogste 90 halve dagen afwezig mogen zijn om deel te nemen aan wedstrijden, stages, master classes, enz.

Voor muzikale supertalenten in de overige vormen van het secundair onderwijs stelt de Vlor een B-statuuat ‘Topmusicus’ voor. Deze leerlingen zouden eveneens maximaal 90 halve dagen afwezig mogen zijn. Toch blijft het de bedoeling dat alle jongeren met het statuut ‘Topmusicus’ voldoen aan het geheel van de vorming om hun diploma te behalen. Een selectiecommissie zou het statuut toekennen voor telkens één schooljaar. Een begeleidingscommissie coördineert de praktische aspecten en volgt de leerlingen op. Voor de uitvoering moeten de overheid, de betrokken inrichtende machten en vertegenwoordigers van het hoger onderwijs afspraken vastleggen in een convenant. Eventuele meerkosten zou de raad graag door de culturele sector gedragen zien.

5.8.2 Advies over de toekomst van de VRT

Alvorens met de VRT een nieuwe beheersovereenkomst af te sluiten voor de periode 2007-2011, heeft mediaminister Geert Bourgeois een bevraging gehouden over de rol en opdracht van de openbare omroep. Ook de Vlor gaf advies over de drie hoofdvragen⁷⁹:

- Beantwoordt de VRT aan de verwachtingen over een publieke omroep?
- Welke eigenheid heeft een publieke omroep in het omroeplandschap?
- Welke klemtonen moet een nieuwe beheersovereenkomst bevatten?

De Vlaamse Onderwijsraad verwacht dat de publieke omroep in onze informatie- en kennismaatschappij voor een breed publiek de mogelijkheden vergroot tot *anytime, anywhere en anyhow learning*. De VRT zou een laagdrempelig multimediaal platform kunnen ontwikkelen dat zijn rijkge vulde reservoir aan ‘cultureel kapitaal’ ontsluit en de gebruiker bovendien een uitvalsbasis biedt om andere databanken te raadplegen. Het multimediale platform van de openbare omroep zou de functie van draaischijf kunnen krijgen dat als een soort openbaar ‘content management systeem’ (CMS) maximaal

⁷⁷ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over topmusici in het secundair onderwijs, 23 november 2004

⁷⁸ VLOR – AFDELING KUNSTSECUNDAIR ONDERWIJS, Advies ‘talentrijke jonge musici’ i.f.v. artikel 157 van OD XI, 12 juni 2002

⁷⁹ ALGEMENE RAAD, Advies over de toekomst van de Vlaamse openbare omroep, 23 juni 2005

consulteerbaar wordt vanuit de elektronische leerplatformen die nu volop hun intrede doen in het onderwijs. Dan kunnen leraren voor de uitwerking van hun vakinhouden over een enorm aanbod multimediale materialen beschikken. Op dat moment is het belangrijk dat de informatiebronnen van het platform voor iedereen vrij toegankelijk blijven en niet weggesloten zitten achter betalende portaalsites zoals nu vaak het geval is op het internet.

De Vlor verwacht dat de openbare omroep zijn onderwerpen ook vanuit diepgravende invalshoeken benadert als hun complexiteit dat vraagt. De media hebben immers duidelijk invloed op de attitudevorming, waardebeleving en keuzeprocessen van de gebruikers. Net als het onderwijs zou de VRT in zijn programma's moeten uitnodigen tot interactiviteit. Door via het platform extra materiaal aan te bieden worden de gebruikers uitgenodigd de informatie uit een programma volgens eigen interesse aan te vullen.

Het is volgens de raad, de maatschappelijke opdracht van de openbare omroep om erover te waken dat er in al zijn programma's een educatieve dimensie aanwezig is. Het informele leren neemt in onze samenleving immers een belangrijke plaats in naast het formele leren. De VRT kan zich ook van andere omroepen onderscheiden in zijn streven om een doelgroepenbeleid zoveel mogelijk te verzoenen met een aanbod dat breed, kwalitatief en weldoordacht is. Via het multimedialplatform en andere technologische faciliteiten (digitale televisie) kan men aan programma's 'opties' toevoegen die toelaten een zo ruim mogelijk publiek te bereiken (bijv. ondertiteling voor anderstaligen, gebarentaal voor doven, enz.).

Het is wenselijk dat de openbare omroep zou samenwerken met andere organisaties, zoals onderwijsverstrekkers, om de educatieve dimensie in zijn programma's te verankeren. De uitwisseling van expertise kan ook nuttig zijn voor de ontwikkeling van multimediale leermiddelen. Het zou goed zijn als de publieke omroep en de onderwijswereld overleggen om enkele van deze denkplaatjes te verkennen.

5.8.3 Programmatie DKO

De Vlaamse Onderwijsraad heeft adviesbevoegdheid over de programmatie van instellingen, filialen, graden en studierichtingen in het deeltijds kunstonderwijs. Hij gaat na of de aanvragen opportuun zijn volgens enkele criteria. De raad staat positief tegenover aanvragen om een aanbod te vervolledigen (bijv. een muzieacademie vult aan met Woord en dans), tegenover aanvullende initiatieven (bijv. Beeldende kunst waar een academie muziek, woord en dans is) en tegenover het invullen van 'witte vlekken' of de overname van bestaande initiatieven die een gemeente subsidieert. Ook initiatieven die al lang bestaan en aan de voorwaarden voldoen, maken kans op een gunstig advies. Natuurlijk moet de noodzakelijke infrastructuur aanwezig zijn. Concurrentie en dubbel aanbod beoordeelt de raad doorgaans negatief.

Van de 10 aanvragen kregen er 8 een positief advies, over de twee andere bracht de Vlor geen advies uit omdat de aanvraag laattijdig was⁸⁰.

⁸⁰ ALGEMENE RAAD, Advies over de programmatieaanvragen in het DKO, 26 mei 2005

6 Het onderwijsaanbod in het leerplichtonderwijs

6.1 Programmaties in het basisonderwijs

De Raad Basisonderwijs ontving in totaal 6 aanvragen voor afwijkingen op de rationalisatienormen. Vijf aanvragen kregen een positief advies. De enige aanvraag over afwijking van de programmatienorm kreeg een positief advies⁸¹. De raad adviseert op basis van vooraf vastgelegde criteria. Daarom moeten scholen in hun aanvraag verduidelijken waarom ze de normen niet halen (het moet tijdelijk en uitzonderlijk zijn) en met welke maatregelen ze daaraan iets willen doen.

6.2 Programmaties in het secundair onderwijs

De Raad Secundair Onderwijs ontving 117 aanvragen tot programmatie van structuuronderdelen. Hij beoordeelt de vragen volgens de criteria die hij al in 1999 formuleerde. 99 aanvragen beoordeelde hij gunstig, al dan niet met voorwaarden. Zestien aanvragen kregen een negatief advies en twee werden uitgesteld of bleken zonder voorwerp. Over één laattijdige aanvraag werd geen advies geformuleerd⁸². De raad stelt vast dat het aantal nieuwe structuuronderdelen jaarlijks toeneemt. De raad is van oordeel dat de ontwikkeling van het studieaanbod in het secundair onderwijs bekeken moet worden in het licht van de kwalificatie- en opleidingenstructuur die de beleidsnota over onderwijs aankondigt.

6.3 De teeltleider

De Raad Secundair Onderwijs suggereerde drie maatregelen in verband met de teeltleiders om tegemoet te komen aan specifieke problemen van de land- en tuinbouwscholen⁸³.

- De raad stelde voor om de leerlingen in de richtingen van het derde leerjaar van de derde graad TSO en BSO, eveneens in aanmerking te nemen voor de berekening van het aantal teeltleiders dat een school kan aanstellen. Nu komen alleen de leerlingen in de tweede en de eerste twee leerjaren van de derde graad daarvoor in aanmerking.
- Een school kan momenteel maximum vier teeltleiders aanstellen. De raad stelde voor om een vijfde ambt mogelijk te maken om tegemoet te komen aan problemen op grote scholen met meer dan 171 leerlingen in het studiegebied Land- en tuinbouw.
- Scholen ondervinden problemen met de praktische organisatie en continuïteit wanneer hun leerlingenaantal in land- en tuinbouwrichtingen rond een oprichtingsnorm schommelt. Omdat er geen behoudsnorm geldt, gebeurt het dat zij het ene jaar een teeltleider moeten ontslaan om er kort daarop weer een aan te stellen. De raad stelt daarom voor om een behoudsnorm van twee schooljaren in te voeren voor het ambt van teeltleider.

⁸¹ RAAD BASISONDERWIJS, Advies over de aanvraag voor afwijking van de programmatienorm in het basisonderwijs, 24 november 2004; ID, 27 april 2005 en ID, 18 mei 2005

⁸² RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de programmatieaanvragen voor het voltijds secundair onderwijs schooljaar 2005–2006, 22 februari 2005; ID, Advies over een bijkomende programmatieaanvraag voor het voltijds secundair onderwijs schooljaar 2005–2006, 22 maart 2005

⁸³ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over het ambt van leraar secundair onderwijs, belast met het geven van praktische vakken, die voor de verzorging en het onderhoud van de teelten en de veestapel in het voltijds secundair onderwijs wordt ingezet, 22 februari 2005

7 Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

7.1 Rationalisatie en vernieuwing opleidingsaanbod

In zijn beleidsnota stelt de minister dat een verdere beperking van het aanbod in het Vlaamse hoger onderwijs ruimte kan scheppen voor kwaliteitsverhoging. De Vlor wijst er op dat het structuurdecreet al instrumenten bevat die zullen zorgen voor een versobering van het aanbod (accreditatie, bundeling onderzoeksmiddelen, financieringsmechanismen, enz.). Hij vindt dat men beter wacht tot een evaluatie de resultaten van deze instrumenten duidelijk maakt, alvorens er nieuwe te ontwerpen⁸⁴. De raad is geen voorstander van een vroegtijdige en overhaaste aanpassing van het accreditatieproces waardoor de accreditatie zou verlopen op mesoniveau in plaats van per opleiding. De versobering van het aanbod mag evenmin een besparingsoperatie zijn. De vrijgekomen middelen moeten in de instellingen voor andere doelen gebruikt kunnen worden.

7.2 Bergenconferentie over Bologna

De ministers bevoegd voor hoger onderwijs in de EU-lidstaten hebben tijdens een opvolgingsconferentie op 19 en 20 mei in het Noorse Bergen een stand van zaken opgemaakt van het Bolognaproces. In de aanloop daarnaar reageerde de Raad Hoger Onderwijs op het Bergencommuniqué zodat de Vlaamse delegatie zijn standpunten kon gebruiken bij de voorbereiding en eigen stellingen kon aftoetsen bij vertegenwoordigers van het hoger onderwijsveld.

Het communiqué van Bergen aanvaardt de structuur van drie cycli met descriptoren gebaseerd op leerresultaten voor elke cyclus en een creditsysteem voor de eerste twee cycli. Ook het principe van een Europees register voor kwaliteitsborging wordt aanvaard. Verder roept het Communiqué op om de inspanningen voor onderzoek en innovatie te verhogen en om de sociale dimensie niet uit het oog te verliezen. Er is ook een oproep voor meer mobiliteit en men wil meer studenten en onderzoekers van buiten de Unie aantrekken. Instellingen voor hoger onderwijs zouden ook meer autonomie en een duurzamere financiering moeten krijgen.

In zijn reactie op het Bergencommuniqué somt de Raad Hoger Onderwijs een reeks aandachtspunten op voor het Bologna-voortgangsproces en de implementatie van de hervorming in Vlaanderen. Voor koplopers als Vlaanderen en Nederland rijst enige twijfel over de haalbaarheid van een Europese hogeronderwijsruimte in 2010 en over de noodzaak hun eigen inspanningen snel door te drijven. Bovendien verkeren de nieuwe lidstaten vaak in een moeilijke socio-economische situatie. Daarom is de raad voorstander van een begeleidingsprogramma voor nieuwe partnerlanden.

Volgens de raad moet de sociale dimensie het leitmotief zijn in het Bolognaproces. Daarom moet men werk maken van een degelijke verzameling van statistische gegevens over het sociale aspect van de hervorming. Ook levenslang leren vindt de Raad Hoger Onderwijs erg belangrijk. Daarom steunde hij het pleidooi van de Vlaamse delegatie in Bergen om van EVC/EVK een prioriteit te maken in de aanloop naar de Londenconferentie van 2007.

De federale overheid heeft de *Lisbon Recognition Convention* nog niet geratificeerd. Vlaanderen deed dat in 2000 en vertaalde de principes in het structuurdecreet. De raad drong aan op een snelle Belgische goedkeuring zodat het verdrag in Vlaanderen van toepassing kan zijn.

⁸⁴ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

8 Opleiding en vorming voor volwassenen

8.1 Een nieuw decreet volwassenenonderwijs

Het decreet volwassenenonderwijs van 2 maart 1999 bepaalt dat de regering tegen het einde van het schooljaar 2004-2005 een evaluatie maakt van enkele onderdelen ervan. De Raad Volwassenenonderwijs verzamelde op eigen initiatief ervaringen en reflecties over het luik 'onderwijs voor sociale promotie' bij directies en besturen van de centra voor volwassenenonderwijs. De resultaten overhandigde hij in het voorjaar als een aanbeveling aan de minister.

De bijdrage aan de evaluatie vanwege de raad bevat een overzicht van wat directies en besturen positief vinden aan het decreet (gestegen aantal cursisten, positie t.o.v. het leerplichtonderwijs, behoud van HOSP-aanbod, de schaalgrootte, relatieve vrijheid i.v.m. programmatie, organisatie, gebruik van de middelen, toelating en vrijstellingen, aanwervingen, enz.) en welke knelpunten zij ervaren op het vlak van personeel en omkadering, financiering/subsidiëring, de modularisering en het risico op een eenzijdig aanbod. Nadien somt de raad de wensen op die men over een nieuw decreet volwassenenonderwijs heeft in verband met het aanbod, de samenwerking tussen de centra, de middelen, een soepeler vakkenconcordantie in het modulair onderwijs, de organisatie en het toelatingsbeleid.

Tot slot toont de raad met cijfermateriaal dat het aantal cursisten in het volwassenenonderwijs de afgelopen vijf jaar sterk is gestegen, van 4,6% naar 7,2% van de 15- tot 64-jarigen. Het cijfer van de deelname aan alle vormen van levenslang en levensbreed leren schat men op 7,6% van de 25- tot 65-jarigen. Toch ligt dat cijfer onder het Europese gemiddelde (9,6% in 2003) en onder de doelstelling van het Pact van Vilvoorde (10% in 2010). Daarmee blijft Vlaanderen nog ver van de vooropgestelde doelstellingen inzake participatie aan levenslang en levensbreed leren, hoewel het engagementen aanging in het kader van het Pact van Vilvoorde en van het Vlaams actieplan Europese werkgelegenheidsrichtsnoeren. Volgens de Raad Volwassenenonderwijs een argument dat de overheid bijkomende middelen moet investeren.

In juni riep de raad vier werkgroepen in het leven om een advies over de conceptnota van een nieuw decreet volwassenenonderwijs voor te bereiden. Elke werkgroep vatte de besprekingen aan over een belangrijk onderdeel:

- Het *aanbod en de missie* van het volwassenenonderwijs bepalen de eigenheid ervan
- De *consortia* als regionaal en netoverschrijdend samenwerkingsconcept tussen centra voor volwassenenonderwijs en centra voor basiseducatie.
- Voor de *kwaliteitszorg* is een vierledig concept aangekondigd: interne kwaliteitszorg in de centra, kwaliteitszorg op niveau van de consortia, het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (VOCVO) en de externe kwaliteitszorg door de inspectie.
- De *financiering* van het volwassenenonderwijs; de groei van het budget verkleint sterk dus een andere verdeling dient zich aan.

8.2 Flexibele uitbouw van het volwassenenonderwijs

8.2.1 Nieuwe modulaire structuurschema's

In een spoedadvies bij het begin van het werkjaar had de Raad Volwassenenonderwijs gewezen op tal van vragen en onduidelijkheden die het proces dreigden te stremmen (zie 5.4.3 Modulair onderwijs). Toch bracht de raad, in uitvoering van art.15 van het decreet volwassenenonderwijs, dit jaar zeven adviezen uit over talrijke nieuwe modulaire structuurschema's in de studiegebieden Algemene vorming, Grafische technieken, Handel, Mechanica-Elektriciteit, Koeling en warmte, Personenzorg, Boekbinden, Talen en NT2⁸⁵ van het secundair onderwijs voor sociale promotie.

⁸⁵ Het advies over de nieuwe structuurschema's voor Talen en NT2 komt aan bod in punt 8.4.

8.2.1.1 Studiegebied Algemene vorming

Voor het eerst gaf de raad advies over nieuwe structuurschema's voor het OSP waarin eindtermen en specifieke eindtermen ingepast worden in de modulaire structuur⁸⁶. De raad vraagt om de juridische context voor die verdeling van eindtermen over modules, op punt te stellen. Hij vindt het niet de taak van de overheid om éézijdig al concrete invullingen van de eindtermen op te nemen in de nieuwe structuurschema's. Hij wijst erop dat samen met de eindtermen, ook de leerplannen de basis vormen voor de certificering en dat een opleiding eventueel nog andere doelstellingen kan bevatten, die evenzeer voorwaarde voor certificering zijn.

Het voorstel om optionele "opfrismodules" te creëren voor de tweede graad is erg zinvol. De raad vroeg de overheid om gelijkaardige voorschakelmodules te voorzien voor de derde graad. Deze modules bevatten niet de eindtermen van de bedoelde graad, wel andere doelstellingen die bepaalde cursisten als opfrissing nodig hebben, om de eindtermen van de beoogde graad te kunnen bereiken.

Voor de modules zonder volgorde relatie van de derde graad van de basisvorming ASO en TSO hoeft de overheid géén instapvereisten te formuleren die specifiek zijn dan wat het decreet volwassenenonderwijs bepaalt.

8.2.1.2 Studiegebied Grafische technieken

In zijn advies over de nieuwe modulaire structuurschema's voor het studiegebied Grafische technieken waardeerde de raad dat de schema's zeer goed afgestemd zijn op het volwassenenonderwijs⁸⁷. Van een reeks opleidingen stelde hij voor ze te beschouwen als BSO3 ipv TSO3 om verschillen in studiebekrachtiging en in civiel effect tussen het OSP en het leerplichtonderwijs weg te werken. Hij deed ook voorstellen die de volledigheid van het aanbod in het studiegebied Grafische technieken ten goede kunnen komen: een bijkomende opleiding *Grafisch ontwerper* opgebouwd uit beschikbare modules en een bijkomende opleiding *Orderbegeleider*.

8.2.1.3 Studiegebied Handel

De raad gaf een positief advies over een nieuw modulair structuurschema *Informatica-toepassingssoftware TSO3* voor een verkort opleidingstraject⁸⁸. Hij merkte wel op dat er dan ook een verlengd traject mag komen. Een voorlopig modulair schema van zo'n traject had hij al eerder gunstig onthaald.

8.2.1.4 Studiegebied Mechanica-elektriciteit

Ook de twee voorstellen voor nieuwe modulaire structuurschema's voor de opleidingen *Podiumtechnicus TSO3* en *Assistent podiumtechnicus BSO3* adviseerde de raad gunstig⁸⁹. Hij gaf wel bemerkingsen omdat de overheid de sleutelvaardigheden niet zelf over de modules hoeft te verdelen en evenmin moet omschrijven hoe een centrum moet nagaan of een cursist voldoet aan de instapvereisten. Alle modules die volgen op een module "basis" zouden trouwens instapvrij moeten zijn in het OSP.

⁸⁶ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over nieuwe modulaire structuurschema's in het OSP – studiegebied Algemene vorming, 25 januari 2005. De adviesvraag had betrekking op de volgende structuurschema's: Basisvorming TSO2; Basisvorming TSO3; Basisvorming ASO2; Basisvorming ASO3; Economie ASO2; Humane wetenschappen ASO2; Wetenschappen ASO2; Economie-Moderne talen ASO3; Economie-wiskunde ASO3; Humane wetenschappen ASO3; Moderne talen-wetenschappen ASO3; Moderne talen-wiskunde ASO3; Wetenschappen-wiskunde ASO3 en Opfris tweede graad.

⁸⁷ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over nieuwe modulaire structuurschema's voor het OSP- studiegebied Grafische technieken, 26 april 2005. De adviesvraag had betrekking op de volgende structuurschema's: Afwerker BSO3; Machinaal boekbinder BSO3; Papier- en kartonoperator BSO3; DTP-operator TSO3; Drukvoorbereider TSO3; Digitaal drukker TSO3; Operator digitale impositie TSO3; Hulpdrukker TSO3; Offsetdrukker vellenpers TSO3; Offsetdrukker rotatie TSO3; Flexodrukker TSO3; Diepdrukker TSO3; Zeefdrukker TSO3; Webdesigner TSO3; Webontwikkelaar TSO3; Webserverbeheerder TSO3; Multimedia-operator TSO3; Specialisaties TSO3.

⁸⁸ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over nieuwe modulaire structuurschema's in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs in de studiegebieden Handel en Mechanica-elektriciteit, 26 april 2005

⁸⁹ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over nieuwe modulaire structuurschema's in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs in de studiegebieden Handel en Mechanica-elektriciteit, 26 april 2005

8.2.1.5 Studiegebied Koeling en warmte

Bij het advies over de voorstellen voor nieuwe modulaire structuurschema's voor het studiegebied Koeling en warmte reageerde de raad op het idee van de overheid om sommige van de opleidingen nog enkel onder te brengen in andere studiegebieden. (Bijv de verschillende dakdekkeropleidingen alleen in het studiegebied Bouw) De raad is er niet voor te vinden om deze opleidingen over te hevelen naar andere studiegebieden. Hij ziet er geen graten in dat eenzelfde opleiding eventueel in twee studiegebieden voorkomt⁹⁰.

8.2.1.6 Studiegebied Personenzorg

De raad adviseerde positief over het voorstel voor een nieuw modulair structuurschema *Kinderzorg BSO3*⁹¹. Hij stelde wel voor om als overgangmaatregel de dubbele opleidings- en certificaatbenaming "Kinderzorg/Begeleider in de kinderopvang" te gebruiken totdat Kind en Gezin en onderwijs de benaming *Begeleider in de kinderopvang* hebben erkend als vervanger van de benaming "Kinderzorg".

De raad vroeg ook om in het volwassenenonderwijs het certificaat *Begeleider in de buitenschoolse kinderopvang BSO3* te kunnen uitreiken aan cursisten die de deelcertificaten *Zorg in de kinderopvang en Begeleiding* van het schoolgaande kind hebben behaald. De inhoud van beide modules zijn immers afgeleid van het gelijknamige SERV-beroepsprofiel en Kind en Gezin steunt de vraag.

8.2.1.7 Studiegebied Boekbinden

De vier nieuwe modulaire structuurschema's voor het studiegebied Boekbinden kregen eveneens een positief advies: *Boekbinder TSO3*, *Hulpboekbinder TSO3*, *Boekbinder-vergulder TSO3*, *Vergulder TSO3*⁹². De raad vond de voorgestelde opleidingen relevant voor de arbeidsmarkt. In sommige modulebenamingen zou explicieter het woord "boek" moeten voorkomen om verwarring met opleidingen in de textiel-, hout- of decoratiesector te vermijden. Daarom stelde de raad de opleidingsbenamingen *Boekvergulder en Boekbinder-boekvergulder* voor.

Hij merkte wel op dat de opleiding Boekbinder-boekvergulder geen diplomaopleiding is, maar dat cursisten via EVC of EVK in het volwassenenonderwijs ook rechtstreeks tot de laatste modules van het traject toegelaten kunnen worden. Het volwassenenonderwijs zou in theorie het diploma van "Boekbinder" moeten kunnen uitreiken, zonder voorafgaande leerfase in het centrum zelf. Maar op dit ogenblik ontbreekt elke financiering voor assessmentprocedures zonder leerfase in een centrum.

8.2.2 Voorlopige modulaire structuurschema's

De Raad Volwassenenonderwijs onderscheidt altijd twee groepen van voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's: aanpassingen aan bestaande structuurschema's en nieuwe voorlopige modulaire structuurschema's. Dit schooljaar was er evenwel een derde groep, namelijk voorstellen van nieuwe schema's vanwege de overheid die de raad eerder al adviseerde volgens art. 15 van het decreet volwassenenonderwijs, en die de centra nu zelf ter advies voorlegden om een snelle(re) implementatie mogelijk te maken⁹³. Het ging over dertien opleidingen in de studiegebieden Algemene vor-

⁹⁰ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over de modulaire opleidingen voor het studiegebied Koeling en warmte van het secundair OSP, in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs, 24 mei 2005. De adviesvraag had betrekking op de volgende structuurschema's: Airco-techniker TSO3; Buisfitter kunststof BSO3; Buisfitter staal BSO3; Dakdekker leien en pannen BSO3; Dakdekker metalen dak BSO3; Dakdichter BSO2; Industrieel isolatiewerker BSO3; Installateur centrale verwarming TSO3; Installateur individuele gasverwarming BSO3; Koelmonteur BSO3; Koeltechniker TSO3; Loodgieter BSO3; Monteur centrale verwarming BSO3; Monteur klimatisatie BSO3; Plaatbewerker BSO3; Polyvalent dakdekker BSO3; Sanitair installateur BSO3; Techniker centrale verwarming TSO3; Techniker klimatisatie TSO3;

⁹¹ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over de modulaire opleidingen "Kinderzorg/Begeleider in de kinderopvang" en "Begeleider in de buitenschoolse kinderopvang" in het studiegebied Personenzorg van het secundair OSP, in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs, 24 mei 2005

⁹² RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over modulaire opleidingen in het studiegebied Boekbinden van het secundair OSP, in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs, 24 mei 2005

⁹³ Een procedure die de Raad Volwassenenonderwijs had voorgesteld in zijn spoedadvies over modularisering van 21 oktober 2004

ming, Kant en Mechanica-elektriciteit⁹⁴. Eens de overheid de schema's goedkeurt, gelden ze voor elke instelling die de opleiding modulair aanbiedt. Een eventuele vorige versie blijft wel nog een jaar geldig. Het moratorium op de ontwikkeling van voorlopige structuurschema's in het onderwijs voor sociale promotie is opgeheven.

De vijf voorstellen voor aanpassingen aan bestaande structuurschema's in het secundair OSP kregen een positief advies: *Fotografie TSO3, Informatica-toepassingssoftware TSO3, Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO3, Lederbewerking BSO3 en CAD TSO3*. Vijf zulke voorstellen in het HOSP kregen eveneens een gunstig advies: *Bedrijfsbeleid (EC), Maatschappelijk werk, Personeelswerk, Sociaal-cultureel werk en Syndicaal werk (alle SOCIAAL)*⁹⁵.

De raad gaf een positief advies over een reeks nieuwe voorstellen voor het secundair OSP: *Informatica-toepassingssoftware-verlengd TSO3, Medisch secretariaat TSO3, Restauratievakman meubelen BSO3, Meubelsnijwerker-ornamenteur BSO3, Agogische bijscholing TSO3 en Technische bijscholing voor de welzijnssector BSO3*. De modularisering van de lineaire opleiding Hotelbedrijf TSO3 in een modulaire opleiding *Hotel TSO3* die veel modules overneemt uit Hotel BSO3 kreeg eveneens een gunstig advies. Zijn advies over een voorstel om een reeks BSO-opleidingen in het studiegebied Voeding te creëren die in de plaats zouden komen van het bestaande schema Hotelbedrijf BSO3, heeft de raad uitgesteld.

Zes voorstellen voor voorlopige modulaire opleidingen in het HOSP kregen een gunstig advies: *Openbare besturen (EC), Verzekeringen (EC), Cosmetische wetenschappen, Industriële informatica en Elektromechanica (alle TE) en Getuigschrift opleider van volwassenen (zie 4.4.2 Specifieke lerarenopleidingen)*. Over drie andere voorstellen stelde de raad zijn advies uit: *Biotechnologie (TE), Logistiek, transport en mobiliteit (EC) en Telecommunicatietechnieken (TE)*.

8.2.3 De modularisering van de basiseducatie

De Raad Volwassenenonderwijs heeft de modulaire opleidingsprofielen voor de basiseducatie voor *NT2 richtgraad1, Maatschappij-oriëntatie, Nederlands (NT1), Opstap Frans en Opstap Engels* beoordeeld⁹⁶. Hij vond de voorgestelde opleidingen voldoende flexibel opgebouwd. Ze houden ook rekening met de verschillende doelgroepen van de basiseducatie. Of de vooropgestelde doelen haalbaar zijn voor de meerderheid van de cursisten, zal zeker opgevolgd en geëvalueerd moeten worden. (zie 8.4.2 Talen in de basiseducatie)

De raad suggereerde de overheid te overwegen of de centra basiseducatie niet geschikt zijn om het getuigschrift basisonderwijs en het getuigschrift van de eerste graad secundair onderwijs uit te reiken.

Het jaarlijks advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie was hoofdzakelijk gewijd aan het ontwerp van uitvoeringsbesluit dat de implementatie van de modularisering regelt. De Raad Volwassenenonderwijs toonde zich globaal tevreden over deze regelgeving maar gaf enkele bemerkingen bij specifieke onderdelen⁹⁷.

De raad waardeert de samenhang van een aantal definities in het uitvoeringsbesluit met die uit andere onderwijsvormen. Maar hij betwijfelt of men voor elke module, ook erg kleine, een deelcertificaat moet uitreiken. De "ontwikkelingsdoelen basiseducatie" moeten, zoals bij andere onderwijsniveaus, minimumdoelen zijn die de centra bij hun cursisten moeten nastreven. Zij hebben dus een normerende functie voor het centrum basiseducatie, maar niet op het niveau van de individuele cursist. De modulaire structuur moet in de basiseducatie hand in gaan kunnen gaan met ruimte voor maatwerk, waarbij men een selectie van opleidingsdoelen nastreeft die voor een bepaalde doelgroep relevant is. De invoering van de tweede groep modulaire opleidingen zou men beter uitstellen tot de eerste imple-

⁹⁴ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over voorlopige modulaire structuurschema's in het secundair OSP, 26 april 2005

⁹⁵ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over voorlopige modulaire structuurschema's in het hoger OSP, 26 april 2005

⁹⁶ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over de modulaire opleidingen Maatschappij-oriëntatie, NT1, Opstap Frans, Opstap Engels voor de basiseducatie, 26 april 2005 en ID, Advies over het opleidingsprofiel NT2 Alfa R1 - 1.1, 30 november 2004

⁹⁷ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie voor het schooljaar 2005-2006, 28 juni 2005

mentatieronde geëvalueerd is, zodat men daaruit kan leren.

De raad vindt dat ook de basiseducatie met 'proeftuinen' moet kunnen werken in het kader van het decreet op de tijdelijke projecten. In verband met de financiering van de basiseducatie vroeg de Raad Volwassenenonderwijs om de extra NT2-middelen te beschouwen als een deel van de basisfinanciering en niet langer als additionele middelen.

8.3 Kwaliteitszorg

8.3.1 Een doelgroepenbeleid

De Vlor heeft al eerder gepleit voor een doelgroepenbeleid in het volwassenenonderwijs⁹⁸. Het zou de tweedekansfunctie ervan sterk kunnen bevorderen. Om nieuwe doelgroepen aan te trekken zouden meer opleidingstrajecten moeten leiden tot een volwaardig diploma secundair onderwijs (Zie 5.4.2.2 Secundair diploma in het volwassenenonderwijs). Daarnaast zou trajectbegeleiding erkend moeten worden als een kernproces in de centra, zodat zij volwassenen in hun leerproces kunnen ondersteunen. De raad vroeg in zijn advies over de beleidsnota ook om studiefinanciering voor cursisten te overwegen en aandacht te schenken aan het beter toegankelijk maken van het volwassenenonderwijs voor personen met specifieke onderwijsbehoeften⁹⁹.

8.3.2 Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs

De minister stelde in de beleidsnota en de conceptnota van een nieuw decreet volwassenenonderwijs een overkoepelende organisatie in het vooruitzicht die de inhoudelijke en kwalitatieve ontwikkeling van het volwassenenonderwijs zal ondersteunen (deskundigheidsbevordering, ontwikkeling methodieken en leermiddelen, enz.). De Vlor ziet echter niet meteen een reden waarom de pedagogische ondersteuning van het volwassenenonderwijs volgens een ander model moet georganiseerd zijn dan het leerplichtonderwijs. De werkgroep Kwaliteitszorg, die de Raad Volwassenenonderwijs in juni in het leven riep voor de bespreking van de conceptnota, beraadt zich verder over een alternatief en integraal concept voor de ondersteuning van het volwassenenonderwijs.

8.4 Talen in het volwassenenonderwijs

8.4.1 Taalopleidingen in het secundair OSP

De raad gaf een positief advies over een reeks voorstellen voor nieuwe modulaire taalopleidingen. Het ging over acht opleidingen vreemde talen *Professioneel juridisch richtgraad 4*, negen taalopleidingen *Hebreeuws* en de opleiding *Nederlands tweede taal Professioneel juridisch richtgraad 4*¹⁰⁰. Het advies beperkt zich tot enkele opmerkingen over specifieke herformuleringen van basiscompetenties en het uitklaren van de competenties die instapvoorwaarden van de opleidingen kunnen zijn.

8.4.2 Taalopleidingen in de basiseducatie

8.4.2.1 NT2 Alfa richtgraad 1 niveau 1.1

De Raad Volwassenenonderwijs adviseert om in de basiseducatie één opleidingsprofiel voor de modulaire opleiding *NT2 Alfa R1 niveau 1.1* te gebruiken dat enkel de ontwikkelingsdoelen bevat. In de leerplannen worden ze dan geconcretiseerd op maat van de cursist.¹⁰¹

⁹⁸ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, Memorandum 2004, Krachtlijnen van het toekomstig onderwijsbeleid, Brussel, 15 juni 2004

⁹⁹ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

¹⁰⁰ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over nieuwe modulaire opleidingen in studiegebieden Talen en NT2 van secundair OSP, 28 juni 2005. De talen van de opleidingen professioneel juridisch zijn Deens, Duits, Engels, Frans, Italiaans, Portugees, Spaans en Zweeds. Verder betreft het Hebreeuws richtgraden 1 tot 4, Hebreeuws educatief richtgraden 1 tot 4 en Hebreeuws schrift R1.

¹⁰¹ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over het opleidingsprofiel NT2 Alfa R1 - 1.1, 30 november 2004

Volgens de raad volstaat het voorgestelde aantal uren niet om de sleutelvaardigheden en de ontwikkelingsdoelstellingen afdoende te realiseren met het doelpubliek van de basiseducatie. Modules van 40 of 60 lestijden veroorzaken een te grote versnippering van het programma. Bovendien volgen de toetsmomenten elkaar dan te snel op. De intentie van de overheid om veel kansen op “succeservaringen” in te bouwen, houdt voor cursisten in de basiseducatie echter juist meer risico’s op “falen” in. Zij hebben eerder behoefte aan een veilige, stimulerende omgeving. Verder stelt de raad voor om de module over technische lees- en schrijfvaardigheden in nevenschakeling aan te bieden, zodat men de doelen ook op maat en op het tempo van de cursisten, kan integreren in de modules Nederlands als tweede taal. Het advies bevat ook enkele reglementaire opmerkingen. De modulaire opleiding NT2 Alfa Richtgraad 1 – 1.1 in de basiseducatie is bedoeld om niet-gealfabetiseerde anderstaligen terzelfdertijd een basisoniveau Nederlands en een minimaal niveau van geletterdheid te laten verwerven. Ze kwam daarmee tegemoet aan een aanbeveling van het Steunpunt NT2. De twee versies verschilden van elkaar in de concretisering die per module zijn uitgewerkt op basis van dezelfde ontwikkelingsdoelen.

De raad merkte hierbij op dat in de praktijk deze verschillende cursistprofielen meestal in één en dezelfde klasgroep voorkomen, en dat het op dit niveau van vreemdetaalverwerving enkel de bedoeling is een talige maatschappelijke redzaamheid te verwerven en een basis taalrepertoire te kunnen toepassen in diverse contexten. Bovendien kunnen in de loop van het traject, de perspectieven van cursisten veranderen, bijv. als ze een andere job vinden.

Lang niet alle cursisten zullen na de opleiding NT2 Alfa R1 – 1.1 kunnen instromen in bestaande opleidingen voor gealfabetiseerde cursisten. De raad vroeg of de combinatie alfabetisering en taalverwerving niet beter verdergaat in een opleiding NT2 Alfa op niveau 1.2.

8.4.2.2 De opleiding NT1 in de basiseducatie

De raad adviseerde de overheid om de opleiding NT1 zo laagdrempelig mogelijk te houden en bijgevolg géén instapvereisten te formuleren voor de basismodule¹⁰². Voor alle andere modules pleit de raad ervoor om de instapvereisten louter in termen van competenties te formuleren. Het onderscheid tussen Nederlandstalige en niet-Nederlandstalige cursisten vindt de raad irrelevant, vermits het opleidingsaanbod van de basiseducatie specifieke trajecten voor niet-Nederlandstaligen omvat en de centra de nodige deskundigheid bezitten om de cursisten te oriënteren naar het aanbod dat het best bij hun mogelijkheden aansluit.

8.4.2.3 De opstapopleidingen Frans en Engels

Voor deze opleidingen vindt de raad een minimale voorkennis van de moedertaal gerechtvaardigd, maar ook hier moet men de instapvereisten formuleren in termen van competenties. De raad onderschrijft de inhoudelijke benadering, waarbij dat de basiseducatie de cursisten een voortraject aanbiedt zodat ze kunnen instappen in:

- het eerste leerjaar of de eerste modules van de taalopleidingen in het OSP;
- de overeenkomstige taalmodules van de tweede graad in het studiegebied Algemene vorming.

De cursisten verwerven in de basiseducatie bijgevolg níét het niveau “Breakthrough”, maar maken kennis met een aantal contexten en taalhandelingen en met de leerstrategieën die nodig zijn om een vreemde taal aan te leren. De raad stelde voor deze opstapopleidingen een alternatief traject voor om redenen van efficiëntie en organiseerbaarheid.

¹⁰² RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over de modulaire opleidingen Maatschappij-oriëntatie, NT1, Opstap Frans, Opstap Engels voor de basiseducatie, 26 april 2005

8.5 Een geïntegreerd opleidings- en vormingsbeleid

De schaalvergroting via de aangekondigde “consortia” kan voor sommige aspecten van het schoolbeleid een meerwaarde bieden. Maar de verschillende aanbieders van onderwijs en vorming moeten binnen het samenwerkingsverband hun identiteit kunnen behouden en een eigen personeelsbeleid kunnen voeren. De centra voor volwassenenonderwijs en basiseducatie moeten een laagdrempelig aanbod blijven realiseren. De samenwerking tussen centra mag ook de vrijheid van onderwijs niet in het gedrang brengen¹⁰³.

8.5.1 Dienst Informatie, Vorming en Afstemming

De Dienst Informatie, Vorming en Afstemming moest als interdepartementaal orgaan het levenslang en levensbreed leren stimuleren en de afstemming tussen de vier publieke onderwijsverstrekkers (het volwassenenonderwijs, VIZO, VDAB en SoCiuS¹⁰⁴) versterken. DIVA speelde aanvankelijk een rol bij de beleidsvoorbereiding. Dit werkjaar is echter besloten dat een interdepartementale stuurgroep Onderwijs, Vorming en Werk het beleidsvoorbereidend werk zal opnemen. DIVA zal voor die stuurgroep uitvoerende taken opnemen; zoals communicatie- en sensibiliseringscampagnes voor levenslang en levensbreed leren, concrete afstemmingsprojecten tussen de partners op het vlak van infrastructuur, methodieken, aanmaak van gemeenschappelijke opleidings- en vormingspakketten, en Europass. DIVA zal ook twee grote databanken exploiteren: de *Word wat je wil*-opleidings- en vormingsdatabank en de stagedatabank.

De nieuwe vzw DIVA zal beheerd worden door de onderwijs- en opleidingsverstrekkers. Over de samenstelling van het bestuursorgaan bestaat nog geen duidelijkheid. De onderwijsverstrekkers pleiten voor een samenstelling die het gewicht van de verschillende partners in het landschap van de volwassenenvorming en -educatie enigszins weerspiegelt, en die respect opbrengt voor de realiteit van de onderwijsnetten en de onderwijsniveaus. De Vlor stelde daarom een raad van beheer voor van zes personen, waarvan drie vertegenwoordigers uit het onderwijs. Een verhouding die lijkt op die in de RTC's. De drie overige partners verkiezen een paritaire samenstelling of stemmenweging.

8.5.2 Huizen van het Nederlands

De raad bracht het afgelopen werkjaar nog eens advies uit over de Huizen van het Nederlands naar aanleiding van een algemener ontwerpdecreet van de minister-president¹⁰⁵. Hij waardeerde de verschillende aanpassingen die in de lijn liggen van zijn advies uit januari 2004, zoals een duidelijke taakverdeling, een gerechtvaardigde manier van toezicht of meer middelen voor Brussel-Hoofdstad. Hij herhaalde zijn bezwaar tegen de verplichte toetreding tot een Huis van het Nederlands van alle centra die NT2 inrichten.

Op basis van de ervaringen in het werkveld wijst de raad de overheid op haar verantwoordelijkheid om de nodige registratie-instrumenten ter beschikking te stellen, bij voorkeur een digitaal systeem dat optimaal werkt. Het zou alle informatie rechtstreeks consulteerbaar moet maken voor de partners van de Huizen én de overheid zelf. Het ontwikkelen van een registratiesysteem is niet de opdracht van de Huizen en kan dus ook geen element zijn in hun financiering.

De Raad Volwassenenonderwijs vindt evenmin dat het ondersteunen van het Vlaams inburgeringsbeleid deel kan uitmaken van de missie van de Huizen van het Nederlands. Zij zijn in de eerste plaats opgericht om te zorgen voor een correcte en efficiënte oriëntatie van anderstalige nieuwkomers naar het NT2-aanbod. Enkel over dit beperkte aspect van inburgering kunnen zij dus een taak opnemen.

¹⁰³ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

¹⁰⁴ VIZO: Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen, VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en SoCiuS: Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk

¹⁰⁵ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake wonen, inburgering en stedelijk beleid, 22 februari 2005

8.5.3 Plaatsingstoetsen Frans en Engels

De Vlor ontwikkelde in opdracht van DIVA twee plaatsingstoetsen voor de taalopleidingen Engels en Frans in het volwassenenonderwijs. Het EVC-project ging op 15 januari 2004 van start met als doel een gemeenschappelijk EVC-instrument te ontwikkelen dat vlot bruikbaar is, wetenschappelijk verantwoord en gebaseerd op het Europees Referentiekader voor de talen. Voor de centra volwassenenonderwijs zijn deze twee plaatsingstoetsen van de Vlor ('PlaToV's') uitgebalanceerde instrumenten om kandidaat-cursisten correct volgens hun taalbeheersingsniveau – waar of hoe zij dat ook verworven hebben – in te schalen in de opleiding Frans of Engels.

Op 25 februari 2005 presenteerde de raad de PlaToV-Engels en PlaToV-Frans aan 160 directies, coördinatoren, taalleerkrachten en begeleiders van de centra met talenopleidingen. De bundels met de plaatsingstoetsen, de bijhorende documenten en een cd met geluidsfragmenten stuurde de Vlor nadien aan alle centra met taalopleidingen.

Met de financiële steun van DIVA werkte de Vlor verder aan de ontwikkeling van elektronische versies. Kandidaat-cursisten kunnen de plaatsingstoets dan op een computer maken, zodat men ogenblikkelijk hun instapniveau kan kennen. De Franse versie ontvingen de centra op het einde van augustus.

8.6 E-onderwijs

Het decreet volwassenenonderwijs biedt de CVO's de mogelijkheid om contactonderwijs en afstands-onderwijs gecombineerd aan te bieden, bijv. door een elektronisch leerplatform in te schakelen als virtuele leer- en ontmoetingsplaats. Elektronisch ondersteund leren kan tot de helft van het aantal uren contactonderwijs van een opleidingsprogramma vervangen – en in het geval van "algemene vorming" zelfs nog meer.

Het succes van het gebruik van elektronische leerplatformen is in het volwassenenonderwijs erg verschillend. Sommige CVO's gebruiken er nog geen, andere wel en de initiatieven variëren van toepassingen die individuele lesgevers uitwerken tot instellingsbrede projecten. Toch leeft het besef bij de CVO's dat elektronisch onderwijs inschakelen noodzakelijk is, als ze in de toekomst hun cursisten met de nodige flexibiliteit willen blijven bedienen.

Met de probleemverkenning *Elektronisch ondersteund leren in het volwassenenonderwijs* komt de Vlor tegemoet aan de vele praktische vragen van CVO's over de implementatie en het didactisch verantwoorde gebruik van elektronische leerplatformen. Deze centra hebben behoefte aan ondersteuning bij het zoeken naar de meest zinvolle manieren om met elektronische leerplatformen hun contactonderwijs te optimaliseren en betere leerresultaten te behalen met de cursisten, of om vormen van gecombineerd onderwijs aan te bieden.

De probleemverkenning wil antwoorden op vragen als: "Wat is een elektronisch leerplatform? Waarom een leerplatform implementeren en hoe? Welke resultaten mag men daarvan verwachten? Wat is de kostprijs?" enz. Ze besteedt ook aandacht aan de noodzaak om expertise samen te brengen voor de ontwikkeling van interactieve, multimediale leermaterialen die geschikt zijn voor het gebruik op elektronische leerplatformen.

8.7 Programmatie in het OSP

De Raad Volwassenenonderwijs gaf advies over 53 aanvragen over de programmatie van opleidingen, afdelingen, categorieën en studiegebieden in het secundair en hoger onderwijs voor sociale promotie¹⁰⁶. Daarmee adviseert de raad zeker niet over alle wijzigingen in het studieaanbod van de centra. De CVO's kunnen immers, opleidingen uit het bestaande onderwijsaanbod, vrij programmeren in de studiegebieden en de categorieën waarvoor ze onderwijsbevoegdheid hebben.

¹⁰⁶ RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over de programmatie in het onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 2005–2006, 26 april 2005

Met de programmaties kunnen de cvo's inspelen op veranderende opleidingsbehoeften. De raad beoordeelt de aanvragen volgens criteria die hij vastlegt zonder de concrete dossiers te kennen. Hij bewaakt de leefbaarheid en maatschappelijke relevantie van opleidingen en wil overaanbod vermijden. Van de 10 aanvragen om een studiegebied (9) of categorie (1) aan de onderwijsbevoegdheid van het centrum te kunnen toevoegen, beoordeelde de raad er 8 (7+1) gunstig en 2 ongunstig.

Een (nieuwe) opleiding of afdeling programmeren die nog niet in het structuur- of ordeningsbesluit staat, krijgt groen licht als ze past in een studiegebied of categorie waarvoor het CVO onderwijsbevoegdheid heeft. Bij 28 van de 41 aanvragen voor nieuwe opleidingen in het secundair OSP adviseerde de raad positief. Eén aanvraag kreeg een negatief advies, bij twaalf andere werd het advies uitgesteld of was het onnodig. De twee aanvragen in het hoger OSP kregen een positief advies.

BIJLAGEN

Decreet betreffende het onderwijs II van 31 juli 1990

Titel IX. De Vlaamse Onderwijsraad

(uittreksel)

HOOFDSTUK I. - Organieke bepalingen

Art. 152.

Onder de voorwaarden bepaald bij dit decreet wordt door de Vlaamse regering «De Vlaamse Onderwijsraad», hierna te noemen «de onderwijsraad», opgericht. De Onderwijsraad heeft rechtspersoonlijkheid.

De Onderwijsraad ressorteert onder de Vlaamse regering. De Vlaamse regering bepaalt de organieke regelen die van toepassing zijn op het financieel en materieel beheer van de Onderwijsraad.

Art. 153.

De Onderwijsraad bestaat uit:

- 1° een algemene raad bestaande uit ééneveertig vaste en ééneveertig plaatsvervangende leden waarvan:
- a twaalf vaste en twaalf plaatsvervangende leden die de inrichtende machten van het onderwijs en de PMS-centra vertegenwoordigen, waaronder drie werkende en drie plaatsvervangende leden van het gemeenschapsonderwijs, drie vaste en drie plaatsvervangende leden van het gesubsidieerd officieel onderwijs en zes vaste en zes plaatsvervangende leden van het gesubsidieerd vrij onderwijs;
 - b acht vaste en acht plaatsvervangende leden die het personeel van het onderwijs en de PMS-centra vertegenwoordigen;
 - c vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de representatieve ouderverenigingen vertegenwoordigen;
 - d vier vaste en vier plaatsvervangende leden die de economische en sociale organisaties vertegenwoordigen;
 - e zeven vaste en zeven plaatsvervangende deskundigen, van wie er drie worden aangewezen onder de ambtenaren van niveau A van de diensten van de Vlaamse Gemeenschap, bevoegd voor het onderwijs en vier worden voorgedragen door de universiteiten;
 - f de leidend ambtenaar en de adjunct-leidend ambtenaar van het permanent secretariaat, met raadgevende stem;
 - g twee vaste en twee plaatsvervangende leden die de representatieve leerlingenkoepelverenigingen vertegenwoordigen;
 - h twee vaste en twee plaatsvervangende leden die de representatieve studentenkoepelverenigingen vertegenwoordigen.

De kandidaat-vertegenwoordigers van de inrichtende machten, het personeel en de ouderverenigingen en de studenten- en leerlingenkoepelverenigingen worden voorgedragen door de desbetreffende representatieve organisaties van inrichtende machten, vakorganisaties en ouderverenigingen en leerlingen- en studentenkoepelverenigingen. De vertegenwoordigers van de sociale en economische organisaties, worden voorgedragen door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De afvaardiging van de ambtenaren bedoeld in e), bestaat uit de secretaris-generaal, zijn door hem aangewezen plaatsvervanger en twee leden en hun plaatsvervangers op unanieme voordracht onder de aanwezige leden van de directieraad van de diensten van de Vlaamse regering bevoegd voor onderwijs.

De deskundigen van de universiteiten worden gezamenlijk voorgedragen door de rectoren van de Rijksuniversiteit Gent, de Katholieke Universiteit Leuven, de Vrije Universiteit Brussel en de Voorzitter van het Gemeenschappelijk Bureau van de Universiteit Antwerpen.

2° de hiernavolgende raden en afdelingen:

- de raad voor het basisonderwijs, met een afdeling voor het buitengewoon basisonderwijs;
- de raad voor het secundair onderwijs, met afdelingen voor het algemeen secundair onderwijs, voor het

technisch- en beroepssecundair onderwijs, voor het kunstsecundair onderwijs en voor het buitengewoon secundair onderwijs;

- de raad voor het hoger onderwijs. De aangelegenheden die enkel het academisch onderwijs of het hoger onderwijs verstrekt door de hogescholen betreffen, kunnen worden behandeld door deelraden, bestaande uit de leden uit de raad voor het hoger onderwijs die hetzij het academisch onderwijs, hetzij het onderwijs verstrekt door de hogescholen vertegenwoordigen. De deelraden brengen advies uit op vraag van de raad voor het hoger onderwijs.
- de raad voor het volwassenenonderwijs

3° permanente of tijdelijke werkgroepen en commissies.

Bij besluit van de Vlaamse regering kunnen andere afdelingen bij de in 1° en 2° bedoelde raden worden opgericht. De in 3° bedoelde werkgroepen en commissies worden opgericht door de algemene raad of de raden.

Art. 153 bis

De algemene raad richt in zijn schoot een vast bureau op. De leidend ambtenaar en de adjunct-leidend ambtenaar van het permanent secretariaat maken van rechtswege deel uit van het vast bureau. Het vast bureau is belast met het dagelijks bestuur van de Vlor. Het kan bepaalde van zijn bevoegdheden delegeren aan de algemeen secretaris en aan de adjunct-algemeen secretaris.

Onverminderd de bevoegdheden nodig voor het dagelijks bestuur kan de algemene raad aan het vast bureau andere bevoegdheden delegeren. Deze bevoegdheden kunnen geen betrekking hebben op deze bedoeld in artikel 156.

Art. 154.

Bij besluit van de Vlaamse regering wordt de samenstelling van de raden en afdelingen vastgesteld.

Art. 155.

§ 1. De leden van de raden en afdelingen worden benoemd voor een periode van vier jaar, die hernieuwbaar is.

§ 2. Een vast of plaatsvervangend lid dat ontslag neemt of de hoedanigheid verliest op grond waarvan het werd benoemd, houdt van rechtswege op deel uit te maken van de Vlaamse Onderwijsraad.

Ieder lid dat wordt benoemd ter vervanging van een ander lid, voleindigt het mandaat van zijn voorganger.

Het personeelslid dat ingevolge zijn pensionering zijn hoedanigheid verliest, mag zijn mandaat voleindigen.

§ 3. De raden en afdelingen kiezen in hun midden de voorzitter en ondervoorzitter, die niet tot dezelfde vertegenwoordigende groep of hetzelfde net mogen behoren.

§ 4. De algemeen voorzitter van de algemene raad wordt uit zijn leden verkozen voor een termijn van drie jaar die hernieuwbaar is. Hij vertegenwoordigt de Raad in rechte.

§ 5. Het lidmaatschap van de Onderwijsraad is onverenigbaar met het lidmaatschap van het Nationaal of Europees Parlement, van een Gemeenschaps- of Gewestraad, van de Nationale Regering, van een Gemeenschaps- of een Gewestregering of van de krachtens artikel 107 quater van de Grondwet opgerichte organen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

§ 5. In afwijking van § 1 blijven de leden van de raden en afdelingen, in functie op 31 augustus 2000, die functie verder uitoefenen tot op een datum te bepalen door de Vlaamse regering.

In afwijking van § 4 blijft de algemeen voorzitter van de algemene raad, in functie op 28 januari 2001, die functie verder uitoefenen tot op een datum te bepalen door de Vlaamse regering. (ing. decr. 13 juli 2001, art. XIII. 1, I: 1 september 2000)

Art. 156.

§ 1. Onverminderd de eigen bevoegdheden van de diensten van de Vlaamse regering bevoegd voor het onderwijs heeft de Vlaamse Onderwijsraad een algemene bevoegdheid tot studie, overleg en advies, op eigen initiatief of op vraag van het Vlaams Parlement, van de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs of de Vlaamse regering over alle aangelegenheden bedoeld in artikel 59 bis, § 2,2° van de Grondwet en waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. De algemene raad heeft de bevoegdheid voor alle mate-

ries die de afzonderlijke raden en afdelingen overstijgen. De raden en afdelingen hebben de volheid van bevoegdheid voor de materies die tot hun sector behoren.

Deze studies, adviezen en aanbevelingen worden gericht aan de Vlaamse minister van Onderwijs die ze meedeelt aan de Vlaamse regering.

In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, kan de Vlaamse Onderwijsraad niet op eigen initiatief advies uitbrengen over afwijkingsaanvragen, ingediend bij de Vlaamse regering op grond van art. 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving of op grond van art. 44bis van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

§ 2. Voorafgaand aan de bespreking in de Vlaamse Raad, wint de Vlaamse minister van Onderwijs het verplicht advies in van de Vlaamse Onderwijsraad over:

- 1° alle voorontwerpen van decreet die aangelegenheden regelen bedoeld in § 1, met uitzondering van het decreet dat de jaarlijkse begroting regelt;
- 2° de beleidsnota's en beleidsbrieven inzake aangelegenheden bedoeld in § 1, aan de Vlaamse Raad.

§ 3. De Onderwijsraad kan voor het onderzoek van bijzondere vraagstukken, overeenkomsten voor een duidelijk omschreven opdracht, overeenkomstig de wet van 14 juli 1976 op de overheidsopdrachten, afsluiten met natuurlijke personen en private of publiekrechtelijke rechtspersonen.

Art. 157.

De Vlaamse minister van Onderwijs kan de verplichte adviesaanvragen tegelijk indienen bij de Onderwijsraad, overeenkomstig artikel 156, § 2, en bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, overeenkomstig artikel 6, § 2, van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Art. 158.

De algemene raad stelt het reglement van orde van de Onderwijsraad op en voorziet hierbij in de taakverdeling tussen de algemene raad en de raden en afdelingen.

Art. 159.

§ 1. De adviezen op verzoek van het Vlaams Parlement worden verstrekt binnen de door het Vlaams Parlement gestelde termijn, die niet korter mag zijn dan dertig dagen.

De adviezen, bedoeld in artikel 156, § 1, op verzoek van de Vlaamse minister van Onderwijs of de Vlaamse regering en in § 2, worden verstrekt binnen de tien werkdagen te rekenen vanaf de eerste maandag volgend op de dag waarop het advies werd aangevraagd.

§ 2. De adviezen en aanbevelingen worden uitgebracht bij gewone meerderheid van de aanwezige leden. Onthoudingen, ongeldige en blancostemmen worden niet geacht te zijn uitgebracht. Minderheidsnota's kunnen worden toegevoegd.

Art. 160.

§ 1. De Onderwijsraad beschikt over een permanent secretariaat dat, onder het gezag van de algemene raad, wordt geleid door een leidend ambtenaar bijgestaan door een adjunct-leidend ambtenaar. Dit secretariaat heeft als opdracht de nodige documentatie te verzamelen en de studies voor te bereiden nodig voor de werkzaamheden van de Vlaamse Onderwijsraad.

De personeelsformatie en de regeling van de rechtspositie van het personeel van het permanent secretariaat worden vastgesteld door de Vlaamse regering na advies van de algemene raad. De algemene raad geeft zijn advies uiterlijk binnen 30 kalenderdagen nadat er om verzocht werd, tenzij de Vlaamse regering een andere termijn heeft bepaald die niet korter mag zijn dan 15 kalenderdagen. Indien het advies niet binnen deze termijn is gegeven, mag aan het adviesvereiste worden voorbijgegaan.

De algemene raad bedoeld in artikel 153, 1°, benoemt de leidend ambtenaar, de adjunct-leidend ambtenaar en de ambtenaren van rang A2.

De Vlaamse regering neemt de passende maatregelen opdat de Onderwijsraad voor deze personeelsleden deel kan nemen aan de pensioenregeling ingesteld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden.

- § 2. De Vlaamse regering kan eveneens personeelsleden ter beschikking stellen van het permanent secretariaat. Zij worden aangeduid onder:
- 1° de vastbenoemde ambtenaren van de diensten van de Vlaamse regering en de instellingen van openbaar nut;
 - 2° de vastbenoemde personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs, van de gesubsidieerde PMS-centra, van het gemeenschapsonderwijs en van de hogescholen.

Daarenboven kan de Vlaamse Onderwijsraad binnen haar dotatie personen die blijk hebben gegeven van hun bijzondere deskundigheid, voor de duur van hun studie-opdracht bij overeenkomst tewerkstellen.

De Vlaamse Onderwijsraad kan binnen zijn dotatie personeelsleden voor secretariaatswerk bij overeenkomst tewerkstellen.

- § 3. De in de § 2, 1° en 2° bedoelde personeelsleden worden op voordracht van de algemene raad en met akkoord van de inrichtende macht of van de Vlaamse minister waaronder het personeelslid ressorteert door de Vlaamse minister van Onderwijs met een opdracht belast. Indien het een ambtenaar van de diensten van de Vlaamse regering of van een instelling van openbaar nut betreft, is het gunstig advies van de secretaris-generaal respectievelijk leidend ambtenaar vereist. Voor de uitvoering van zijn opdracht krijgt het betrokken personeelslid vrijstelling van dienst. Deze vrijstelling wordt voor de duur van de opdracht toegekend.

Tijdens de duur van deze opdracht is het personeelslid met verlof in zijn dienst van herkomst. Dit verlof wordt bezoldigd en wordt gelijkgesteld met een periode van dienstactiviteit.

De Vlaamse regering stelt de regels vast voor de terugbetaling van de bezoldiging van deze personeelsleden door de Onderwijsraad aan de betrokken diensten of instellingen.

Aan de duur van de opdracht kan, op verzoek van de algemene raad of in gemeenschappelijk overleg, steeds een einde worden gesteld.

Tijdens de duur van deze opdracht bij het permanent secretariaat behouden de betrokken personeelsleden de voordelen van hun administratief en geldelijk statuut dat zij genieten in hun dienst van herkomst. Zij kunnen hun rechten op bevordering tot een hogere graad of tot een hogere wedde steeds laten gelden.

Voor de duur van hun opdracht behouden de betrokken personeelsleden hun administratieve standplaats van herkomst.

De regeling betreffende hun jaarlijkse vakantie en feestdagen is dezelfde als deze van de ambtenaren van het permanent secretariaat.

Art. 161.

De reglementering inzake reis- en verblijfskosten, zoals die geldt voor het personeel van de diensten van de Vlaamse regering is van overeenkomstige toepassing op de personeelsleden van de Onderwijsraad.

Art. 162.

De Onderwijsraad beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Deze dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting van de Onderwijsraad en voor de bezoldiging van zijn personeel. De Onderwijsraad kan tevens schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

Art. 163.

- § 1. De Onderwijsraad staat onder controle van de Vlaamse regering. Deze controle wordt uitgeoefend door bemiddeling van een commissaris van de regering, die door de Vlaamse regering, op de voordracht van de Vlaamse minister van Onderwijs, wordt benoemd. De Vlaamse regering bepaalt de vergoedingen die aan de commissaris van de Vlaamse regering kunnen worden toegekend.
- § 2. De commissaris van de Vlaamse regering woont, met raadgevende stem, de vergaderingen van de algemene raad bij. De commissaris van de Vlaamse regering beschikt voor het vervullen van zijn opdracht over de ruimste macht.
- § 3. De commissaris van de Vlaamse regering kan, binnen een termijn van tien vrije dagen, beroep instellen

tegen elke beslissing die hij met de wet, het decreet, met de statuten of met het algemeen belang strijdig acht. Het beroep is opschortend. Deze termijn gaat in de dag van de vergadering, waarop de beslissing genomen werd, voor zover de commissaris van de Vlaamse regering daarop regelmatig uitgenodigd werd en, in het tegenovergestelde geval, de dag waarop hij er kennis van heeft gekregen. De commissaris is niet bevoegd inzake de adviezen die door de Onderwijsraad worden uitgebracht.

- § 4. De Vlaamse regering regelt de uitoefening van de opdrachten van de commissaris van de Vlaamse regering.
- § 5. Heeft de Vlaamse regering, bij wie het beroep wordt ingesteld, binnen een termijn van twintig vrije dagen, ingaand dezelfde dag als de in § 3 bedoelde termijn, de nietigverklaring niet uitgesproken, dan wordt de beslissing definitief.
- § 6. De nietigverklaring van de beslissing wordt door de Vlaamse regering aan de Onderwijsraad betekend door haar commissaris.

HOOFDSTUK II. - Overgangs- en wijzigingsbepalingen

Art. 169.

De Vlaamse regering heft alle bij koninklijk besluit, bij besluit van de Vlaamse regering of bij ministerieel besluit opgerichte organen, instellingen, commissies of diensten op die bevoegdheden uitoefenen bedoeld in artikel 158.

Art. 169 bis

De Vlaamse Onderwijsraad kan binnen zijn dotatie de personeelsleden voor secretariaatswerk bij arbeidsovereenkomst blijvend tewerkstellen voor zover deze in dienst waren op 1 januari 1994 met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur en functioneel niet in een vervangingsopdracht. De leidend ambtenaar bepaalt welke personeelsleden aan deze voorwaarden voldoen.

Art. 170.

Deze titel treedt in werking op een door de Vlaamse regering te bepalen datum.

Overzicht van de bevoegdheden van de Vlaamse Onderwijsraad

Algemene bevoegdheden

Decreet betreffende het onderwijs II van 31 juli 1990 zoals gewijzigd

Een algemene bevoegdheid tot studie, overleg en advies, op eigen initiatief of op vraag van het Vlaams Parlement, van de Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs of de Vlaamse regering over alle aangelegenheden bedoeld in artikel 59 bis, § 2, 2° van de Grondwet en waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. [...] Deze studies, adviezen en aanbevelingen worden gericht aan de Vlaamse minister van Onderwijs die ze meedeelt aan de Vlaamse regering.

Voorafgaand aan de bespreking in de Vlaamse Raad, wint de minister van Onderwijs het verplicht advies in van de Vlaamse Onderwijsraad over:

- 1° alle voorontwerpen van decreet die aangelegenheden regelen bedoeld in § 1, met uitzondering van het decreet dat de jaarlijkse begroting regelt;
 - 2° de beleidsnota's en beleidsbrieven inzake aangelegenheden bedoeld in § 1, aan de Vlaamse Raad.
- [...]

In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, kan de Vlaamse Onderwijsraad niet op eigen initiatief advies uitbrengen over afwijkingaanvragen, ingediend bij de Vlaamse regering op grond van art. 6ter van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen in de onderwijswetgeving of op grond van art. 44 bis van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004

Vanaf een door de regering te bepalen datum worden de bevoegdheden van de Vlaamse Onderwijsraad als volgt omschreven (zie art. 69-75 participatiedecreet, bijlage 3)

Specifieke bevoegdheden

Wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, zoals gewijzigd

Eensluidende adviesbevoegdheid over de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De regering is niet gebonden door het advies van de onderwijsraad als het advies niet met een meerderheid van drievierden van de uitgebrachte stemmen is goedgekeurd. (enkel basisonderwijs)

Adviesbevoegdheid over de aanvragen tot afwijking op het rationalisatie- en programmatieplan van het secundair onderwijs met volledig leerplan voor uitzonderlijke of niet-voorzien gevallen.

Wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs

Adviesbevoegdheid over de types in het buitengewoon secundair onderwijs. Het decreet op het basisonderwijs heft deze bevoegdheid op voor het basisonderwijs.

Adviesbevoegdheid over de modaliteiten voor de organisatie van het geïntegreerd onderwijs. Het decreet op het basisonderwijs heft deze bevoegdheid op voor het basisonderwijs.

Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse regering de reiskosten van gehandicapten ten laste neemt voor het vervoer naar een school voor buitengewoon onderwijs.

Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse regering bijdraagt in de kosten voor huisonderwijs voor gehandicapten.

Wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs

Adviesbevoegdheid over de structuur en de classificatie van de studies in het hoger onderwijs van het korte type voor sociale promotie.

Adviesbevoegdheid over de studieduur, de wijze van studiebekrachtiging, de bekwaamheidsbewijzen, hun kwalificatie, vorm en vermelding, het minimum- en maximum aantal lesuren en onderwijsactiviteiten, de voorwaarden voor de organisatie van onderwijssoorten, cyclussen, afdelingen, opties en andere onderverdelingen in het hoger onderwijs voor sociale promotie.

Koninklijk besluit van 2 augustus 1984 houdende rationalisatie en programmatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs zoals gewijzigd door het besluit van 22 februari 1995

Adviesbevoegdheid over de aanvragen en actieplannen van basisscholen die in het kader van een overeenkomst inzake het toelatingsbeleid afwijking vragen op de rationalisatieregeling.

Decreet van 12 juli 1990 houdende de regeling voor de basiseducatie voor laaggeschoolde volwassenen

Kennismemen van het verslag van het ondersteuningscentrum voor basiseducatie waarin meer bepaald gehandeld wordt over de spreiding van de centra en hun werkgebied en over de evaluatie van de werking van de centra.

Adviesbevoegdheid over de gewenste ontwikkelingen in de sector van de basiseducatie en over een voorkomingsbeleid. Erkenning en intrekking van erkenning van centra voor basiseducatie.

Omzendbrief van 31 juli 1990 betreffende de inrichting van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Beroepsprofielen deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs

Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht aan projecten die door het Gemeenschapsonderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten worden uitgevoerd.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding

Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht aan projecten die door het Gemeenschapsonderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten worden uitgevoerd.

Besluit van de Vlaamse regering van 1 april 1993 betreffende de organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket, zoals gewijzigd door het besluit van de Vlaamse regering van 22 februari 1995

Adviesbevoegdheid over de aanvragen en de actieplannen van basisscholen die betrokken zijn bij een overeenkomst inzake het toelatingsbeleid en een beroep wensen te doen op bijkomende lestijden.

Besluit van de Vlaamse regering van 7 september 1994 tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijke onderzoek

Adviesbevoegdheid over de prioritaire thema's voor het onderwijskundige beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek.

Decreet van 17 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing

Adviesbevoegdheid over het beroepsprofiel voor de leraren.
Adviesbevoegdheid over de basiscompetenties voor de leraren.

Decreet van 27 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Advies over de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en het buitengewoon basisonderwijs en over de eindtermen voor het gewoon basisonderwijs.
Adviesbevoegdheid over afwijkingen op de programmatie- en rationalisatienormen.

Decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Adviesbevoegdheid over de oprichting van een niet georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, of een niet georganiseerd(e) basisoptie, beroepenveld, optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet georganiseerd derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet georganiseerd studiegebied. Het advies moet uitgaan van decretaal vastgelegde criteria:

Adviesbevoegdheid over de inrichting van een niet georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet georganiseerde basisoptie, beroepenveld, optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet georganiseerd derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet georganiseerd studiegebied. Elk advies dient uit te gaan van decretaal vastgelegde criteria.

Adviesbevoegdheid over afwijkingen van de rationalisatienormen.

Decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding

De regering kan zelf een aantal thema's bepalen waarop het kwaliteitsbeleid zich richt. Zij doet dit, al naargelang van het thema, na advies van de Vlaamse Gezondheidsraad en/of de Vlaamse Onderwijsraad.

Ministerieel besluit van 16 mei 1999 tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting dans in het deeltijds kunstonderwijs

De programmatieaanvragen worden voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Onderwijsraad formuleert voor elke ontvankelijke programmatieaanvraag een advies, dat minimaal uitgaat van de criteria die de Vlaamse regering daartoe bepaald heeft.

Decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aangelegenheden van het volwassenenonderwijs

- * De regering bepaalt na het advies van een door haar aangeduid subregionaal orgaan en na advies van de bevoegde afdeling van de Vlaamse Onderwijsraad wanneer een centrum een studiegebied en in het hoger onderwijs een categorie, een opleiding, een optie of een afdeling mag programmeren.
- * De regering kan na advies van de Vlaamse Onderwijsraad experimenteel nieuwe studiegebieden erkennen. Uiterlijk na vijf jaar worden deze studiegebieden decretaal aan § 1 van dit artikel toegevoegd of wordt de erkenning jaar na jaar opgeheven.
- * Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad bepaalt de regering per afdeling, opleiding of optie
 - 1° het minimale aantal lestijden dat de afdelingen, opleidingen of opties moeten tellen;
 - 2° of een module van deze afdeling, opleiding of optie 40 of 60 lestijden, of een veelvoud van 40 lestijden en maximaal 240 lestijden omvat;
 - 3° het minimale aantal lestijden praktische vakken dat een module moet bevatten;
 - 4° de basiscompetenties van elke module;

- 5° het vak of de vakken waarmee elke module gelijkgesteld wordt.
- * Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad bepaalt de regering per afdeling, opleiding of optie en per leerjaar of groepering van leerjaren:
 - 1° het minimaal aantal lestijden;
 - 2° de minimumlessentabel.
- * Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad deelt de regering de vakken in in algemene vakken, technische vakken en praktische vakken.

Ministerieel besluit van 5 juli 1999 tot vastlegging van de benamingen die kunnen voorkomen op de kwalificatiegetuigschriften van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

De inrichtende machten van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen andere benamingen dan deze weergegeven in artikel 1 ter goedkeuring voorleggen. Een dergelijk gemotiveerd voorstel dient voor 30 november van het voorafgaand schooljaar aan de bevoegde administratie van het departement onderwijs van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te worden gericht. De minister bevoegd voor het onderwijs beslist over het voorstel na kennisname van een advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Besluit van de Vlaamse regering van 7 september 1999 houdende de vaststelling van de voorlopige structuurschema's van het modulair onderwijs voor sociale promotie

Elk voorstel tot wijziging van een bestaand structuurschema of elk voorstel van een nieuw structuurschema wordt vóór 31 januari aan het departement Onderwijs toegezonden. De administratie zendt het voorstel voor advies naar de onderwijsinspectie en de Vlaamse Onderwijsraad.

Decreet van 18 januari 2002 betreffende de eindtermen, de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onderwijs (themadecreet)

De eindtermen, de decretale specifieke eindtermen, de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs worden vastgelegd door het Vlaamse Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

Decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Advies over de samenstelling en werking van de Erkenningscommissie.

Officiële coördinatie van titel IV uit het decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004

TITEL IV. - Vlaamse Onderwijsraad

HOOFDSTUK I. - Strategische adviesraad

Art. 67.

- § 1. De VLOR is een strategische adviesraad met rechtspersoonlijkheid in de zin van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden.
Hij oefent zijn taken uit bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
- § 2. De oprichting, taakomschrijving, samenstelling, organisatie en werking van de VLOR evenals de programmering en verslaggeving ervan, wordt geregeld door en krachtens de bepalingen van dit decreet en door artikel 7,9 tot en met 12, 14, 15, 16 §1, 17 en 19 van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden.

Art. 7. *Ten hoogste tweederde van de leden van een strategische adviesraad is van hetzelfde geslacht.*

Telkens in een strategische adviesraad één of meerdere mandaten ten gevolge van een voor drachtprocedure te begeven zijn, dient per mandaat, door elke voordragende instantie, de kandidatuur van minstens één man en één vrouw te worden voorgedragen.

Art. 9. *Leden van strategische adviesraden worden door de Vlaamse regering ontslagen, op eigen verzoek of om ernstige redenen.*

Art. 10. *De Vlaamse regering stelt de presentiegelden en de vergoedingen van de leden van strategische adviesraden vast.*

Art. 11. *Een strategische adviesraad regelt zijn interne werking en kan ter voorbereiding van adviezen werkcommissies instellen.*

Art. 12. *Een strategische adviesraad beschikt over een eigen secretariaat dat onder het gezag van de strategische adviesraad wordt geleid door een secretaris.*

Het in het vorige lid vermelde secretariaat staat in voor de administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de strategische adviesraad.

De regeling van de rechtspositie van het personeel van het secretariaat wordt vastgesteld door de Vlaamse regering.

Art. 14. *De strategische adviesraad stelt jaarlijks een begroting en een rekening op en voert een boekhouding volgens de wijze zoals door de Vlaamse regering bepaald.*

Het Rekenhof is gemachtigd om de rekening van de strategische adviesraad te controleren.

Art. 15. § 1. *De Vlaamse regering stelt de strategische adviesraad uit eigen beweging of op zijn verzoek alle informatie ter beschikking die noodzakelijk is voor de adviesopdracht.*

§ 2. *Een strategische adviesraad kan de personeelsleden van de departementen en agent schappen van de Vlaamse overheid verzoeken om de nodige technische toelichting te verschaffen.*

Art. 16. § 1. *In afwijking van artikel 11 beraadslaagt een strategische adviesraad collegiaal over de uit te brengen adviezen, volgens de procedure van de consensus.*

Als geen consensus kan worden bereikt, wordt gestemd en wordt de stemmenverhouding in het advies vermeld. Er kan een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.

Art. 17. *Strategische adviesraden kunnen onderling samenwerken en gezamenlijk advies uitbrengen.*

Art. 19. *Een strategische adviesraad brengt elk jaar verslag uit van zijn werkzaamheden. Dit jaarverslag wordt voor 15 mei van het volgende jaar gezonden aan de Vlaamse regering en aan het Vlaams Parlement .”*

§ 3. De VLOR treedt volledig in de rechten en plichten ten aanzien van de op de vooravond van de inwerking-treding van deze titel bestaande Vlaamse Onderwijsraad.

De overdracht van personeel geschiedt met hun graad of een gelijkwaardige graad. Het personeel behoudt de bezoldiging, de administratieve en geldelijke anciënniteit, de reglementaire toeslagen en vergoedingen die ze hadden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel¹

HOOFDSTUK II - Organen

Art. 68. De VLOR bestaat uit :

- 1° een algemene raad, die in beginsel de in dit decreet omschreven advies- en overlegtaken waarneemt en door de algemene voorzitter wordt voorgezeten;
- 2° vier deelraden zijnde een raad basisonderwijs, een raad secundair onderwijs, een raad hoger onderwijs en een raad levenslang en levensbreed leren, die onder de voorwaarden bepaald in het huishoudelijk reglement en voor het betrokken niveau advies- en overlegtaken kunnen waarnemen;
- 3° een vast bureau, dat het bestuur van de VLOR waarneemt;
- 4° een algemeen secretaris, die bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegd is voor handelingen van dagelijks bestuur en die de leiding waarneemt van het permanent secretariaat van de VLOR.

HOOFDSTUK III - Opdracht

Afdeling 1. - Algemene bepaling

Art. 69. De VLOR heeft de opdracht advies te verstrekken ten behoeve van de regering en van het Vlaams Parlement en overleg te organiseren tussen de verschillende geledingen van het onderwijsveld.

De VLOR hanteert bij het uitbrengen van een advies of bij het organiseren van een overleg onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria en gaat de effecten van beleidsopties op leerlingen, cursisten en studenten na.

Afdeling 2. - Decretale opdracht

Onderafdeling 1. - Adviezen

Art. 70. De regering is verplicht advies te vragen aan de VLOR over :

- 1° voorontwerpen van decreet over aangelegenheden bedoeld in artikel 24, § 5, van de Grondwet, met uitzondering van de decreten houdende bekrachtiging van eindtermen, decretale specifieke eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de decreten houdende bekrachtiging van beroepsprofielen van de leraren en de decreten die jaarlijks de begroting regelen;
- 2° bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsbrieven en beleidsnota's;

¹ decreet betreffende het onderwijs XV van 7 juli 2005

3° ontwerpen van besluit houdende tijdelijke projecten van onderwijskundige aard.
Het Vlaams Parlement bepaalt de onderwijsaangelegenheden waarvoor het advies van de VLOR eveneens verplicht ingewonnen wordt.

De regering kan gemotiveerd afwijken van adviezen en informeert de VLOR hierover.

Art. 71. De VLOR kan uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over :

- 1° de hoofdlijnen van het beleid;
- 2° maatschappelijke ontwikkelingen;
- 3° ontwerpen van samenwerkingsakkoord van strategisch belang die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest wil sluiten met de Staat of met andere Gemeenschappen en Gewesten, en over ontwerpen van Europese en internationale samenwerkingsakkoorden van strategisch belang.

Art. 72.

§ 1. De verplichte adviezen worden verstrekt binnen een termijn van dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag. In geval van spoed die met redenen wordt omkleed, kan de regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan tien werkdagen mag bedragen.

§ 2. De adviezen op verzoek van het Vlaams Parlement worden verstrekt binnen de door het Vlaams Parlement gestelde termijn, die niet langer mag zijn dan dertig werkdagen.

§ 3. De adviezen van de VLOR zijn openbaar.

Art. 73. Wanneer een ontwerpbeslissing betrekking heeft op de aangelegenheden bedoeld in artikel 70, eerste lid, 1°, wordt deze eerst aan de VLOR ter advisering voorgelegd. Behoudens inzake aangelegenheden betreffende het hoger onderwijs, wordt zij vervolgens onderhandeld binnen een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidiëerd vrij onderwijs voor wat betreft de grondregelen ter zake van het administratief statuut, met inbegrip van de vakantie- en verlofregeling, de bezoldigingsregeling, de betrekkingen met de vakorganisaties en de inrichtende machten, de organisatie van de sociale diensten of de verordeningsbepalingen, algemene maatregelen van inwendige orde en algemene richtlijnen met het oog op de latere vaststelling van de personeelsformatie of inzake arbeidsduur en organisatie van het werk.

Het advies van de VLOR heeft geen betrekking op de arbeidsvoorwaarden waarover de syndicale organen zich uitspreken.

Voor het hoger onderwijs wordt een ontwerpbeslissing na het advies van de VLOR voorgelegd aan het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs.

Onderafdeling 2. - Overleg

Art. 74. Binnen de VLOR vindt op vraag van de regering overleg plaats tussen de verschillende geledingen in het onderwijs met het oog op de implementatie van nieuwe beleidslijnen.

Afdeling 3. - Conventionele opdracht

Art. 75. De regering en de VLOR leggen in de beleidsovereenkomst bedoeld in artikel 89 vast op welke wijze bijkomende opdrachten kunnen worden opgenomen.

HOOFDSTUK IV. - Samenstelling

Afdeling 1. - Raden

Onderafdeling 1. - Geledingen

Art. 76. In de algemene raad zetelen :

- 1° vertegenwoordigers van :
 - de instellingshoofden van het hoger onderwijs;

- de inrichtende machten;
 - de directeurs van het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de CLB's;
 - het personeel;
 - de ouders van leerlingen;
 - de leerlingen van het secundair onderwijs;
 - de studenten;
- 2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;
- 3° ervaringsdeskundigen.

Art. 77. In de deelraad basisonderwijs zetelen :

- 1° afgevaardigden uit het basisonderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van :
- de inrichtende machten;
 - de directeurs;
 - het personeel;
 - de ouders;
- 2° afgevaardigden uit de CLB's;
- 3° afgevaardigden uit sociaal-economische organisaties en/of anderzijds sociaal-culturele organisaties;
- 4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad secundair onderwijs zetelen :

- 1° afgevaardigden uit het secundair onderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van :
- de inrichtende machten;
 - de directeurs;
 - het personeel;
 - de ouders;
 - de leerlingen;
- 2° afgevaardigden uit de CLB's;
- 3° afgevaardigden uit enerzijds sociaal-economische organisaties en anderzijds sociaal-culturele organisaties;
- 4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad levenslang en levensbreed leren zetelen :

- 1° afgevaardigden uit het deeltijds kunstonderwijs, de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van :
- de inrichtende machten;
 - de directeurs van het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs en de coördinatoren van de centra voor basiseducatie;
 - het personeel;
 - de cursisten;
- 2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;
- 3° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad hoger onderwijs zetelen :

- 1° afgevaardigden uit de hogescholen en universiteiten. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van :
- de instellingshoofden;
 - het personeel;
 - de studenten;
- 2° afgevaardigden uit enerzijds sociaal-economische organisaties en anderzijds sociaal-culturele organisaties.

Art. 78. De regering bepaalt de nadere samenstelling van de raden.

Onderafdeling 2. - Wijze van samenstelling

Art. 79. De afvaardiging in de raden komt in beginsel tot stand door aanduiding. De vertegenwoordigers van directeurs worden rechtstreeks verkozen. In de algemene raad en de deelraden basisonderwijs, secundair

onderwijs en levenslang en levensbreed leren worden telkens twee ervaringsdeskundigen gecoöpteerd. Voor elke afgevaardigde wordt een plaatsvervanger aangesteld. De regering kan nadere regelen inzake de plaatsvervanging bepalen.

Art. 80. De aanduiding van de afgevaardigden gebeurt als volgt :

- 1° de Vlaamse Hogescholenraad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de hogescholen aan;
- 2° de Vlaamse Interuniversitaire Raad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de universiteiten aan;
- 3° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de inrichtende machten aan;
- 4° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de CLB's aan;
- 5° de representatieve vakorganisaties duiden de vertegenwoordigers van het personeel aan;
- 6° de leerlingenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van leerlingen uit het secundair onderwijs aan;
- 7° de studentenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van studenten aan;
- 8° de ouderkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van de ouders aan;
- 9° de SERV duidt de afgevaardigden van sociaal-economische organisaties aan;
- 10° de door de regering daartoe gemachtigde organisatie duidt de afgevaardigden van sociaal-culturele organisaties aan.

Art. 81.

- § 1. Alle directeurs uit het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding kunnen zich kandidaat stellen voor de rechtstreekse verkiezing en zijn stemgerechtigd.

Alle directeurs kunnen hun stem uitbrengen voor één kandidaat voor de algemene raad en voor één kandidaat voor een deelraad. Zij stemmen op kandidaten uit het onderwijsniveau waar zij fungeren.

- § 2. De rechtstreekse verkiezing wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat ten minste twee kandidaatstellingen zijn.

De verkiezing is rechtsgeldig indien ten minste één derde van de stemgerechtigden zijn stem heeft uitgebracht.

Indien niet aan de bepalingen van het eerste en tweede lid is voldaan, worden de vertegenwoordigers van de directeurs aangeduid door de daartoe door de regering gemachtigde organisaties.

- § 3. De regering werkt een verkiezingsprocedure uit. Zij legt het kiesreglement vast, waarin de verschillende termijnen in de procedure worden vastgelegd, evenals de beginselen inzake kandidaatstelling, stemming, telling en bekendmaking.

Zij kan geen bijkomende voorwaarden inzake verkiesbaarheid en kiesgerechtigheid opleggen.

Art. 82. De coöptatie van ervaringsdeskundigen gebeurt door de overige afgevaardigden na openbare oproep in het Belgisch Staatsblad.

Het personeel uit het basisonderwijs, secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor basiseducatie kunnen zich voor coöptatie kandidaat stellen.

De coöptatie gebeurt bij gewone meerderheid.

De coöptatie wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat er ten minste twee kandidaatstellingen zijn. Is dit niet het geval, dan worden de ervaringsdeskundigen aangeduid door de representatieve vakverenigingen.

Art. 83. De regering werkt waarborgen uit opdat binnen de in artikel 81 bedoelde verkozen directeurs en binnen de in artikel 82 bedoelde gecoöpteerde ervaringsdeskundigen een evenwicht bestaat tussen afgevaardigden van het officieel onderwijs en afgevaardigden van het vrij onderwijs.

Onderafdeling 3. - Onverenigbaarheden

Art. 84. Een mandaat in een raad is onverenigbaar met :

- 1° de in artikel 8, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden bedoelde mandaten, ambten en hoedanigheden, met uitzondering van het ambt van personeelslid van het gemeenschapsonderwijs;
- 2° de hoedanigheid van algemeen voorzitter;
- 3° de hoedanigheid van personeelslid van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap.

Onderafdeling 4. - Duur van het mandaat

Art. 85. De mandaten worden toegekend voor een periode van vier jaar. Een mandaat is hernieuwbaar.

Afdeling 2. - Algemeen voorzitter en algemeen secretaris

Art. 86. De algemeen voorzitter wordt door de algemene raad verkozen uit een lijst van kandidaten na een openbare oproep.

De algemeen voorzitter kan de raadsvergaderingen bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

Art. 87. De algemeen secretaris wordt door de algemene raad aangesteld na een openbare oproep.

De algemeen secretaris kan de vergaderingen van de raden bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

HOOFDSTUK V. - Externe experts

Art. 88. Kabinetsleden, personeelsleden van het departement, leden van de onderwijsinspectie en deskundigen van hogescholen en universiteiten kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de raden om de behandelde aangelegenheden toe te lichten.

HOOFDSTUK VI. - Werking

Art. 89. De regering sluit voor een periode van vier jaar een beleidsovereenkomst met de VLOR over de wederzijdse rechten en plichten bij de uitvoering van de decretale en conventionele opdrachten.

De beleidsovereenkomst bepaalt ten minste :

- 1° de kwantificering, omschrijving en financiering van conventionele opdrachten;
- 2° de wijze waarop de decretale en conventionele opdrachten worden gerapporteerd, opgevolgd en geëvalueerd;
- 3° de wijze waarop geschillen over de uitvoering van voornoemde opdrachten worden beslecht;
- 4° de wijze waarop de regering en de verschillende geledingen binnen de VLOR in overleg treden over projecten en hervormingen met een pedagogische doelstelling. Ten minste wordt daarbij een werkgroep opgericht waarin het Gemeenschapsonderwijs en de inrichtende machten zijn vertegenwoordigd;
- 5° de wijze waarop technische werkgroepen worden opgericht. Inzonderheid worden technische werkgroepen opgericht voor het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 6° de vormen van financiële en doelmatigheidscontrole;
- 7° de wijze waarop de beleidsovereenkomst kan worden aangepast, verlengd of ontbonden.

Art. 90. De algemene raad regelt de interne werking van de VLOR in een huishoudelijk reglement, dat ten minste bepaalt :

- 1° de taakverdeling tussen de algemene raad en de deelraden;
- 2° de wijze waarop de voorzitters van de deelraden worden aangeduid;
- 3° de samenstelling, werking en bevoegdheden van het vast bureau en de algemeen secretaris. De algemeen secretaris maakt van rechtswege deel uit van het vast bureau. Noch de algemeen secretaris noch het vast bureau kunnen worden belast met het verstrekken van een advies.

Art. 91. De VLOR bezit alle bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks noodzakelijk of nuttig zijn voor de uitoefening van zijn opdracht, met inbegrip van het sluiten van overeenkomsten, het oprichten van of deelnemen in andere rechtspersonen.

Art. 92. De regering bepaalt de personeelsformatie van het permanent secretariaat.

In afwachting van een organieke rechtspositieregeling voor het permanent secretariaat blijven artikelen 160, 161 en 169bis van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II, zoals deze golden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel, van kracht.

HOOFDSTUK VII. - Financiering

Art. 93. De VLOR beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting en voor de bezoldiging van het personeel. De dotatie kan niet worden gebruikt voor de financiering van andere rechtspersonen.

Art. 94. De beleidsovereenkomst voorziet in de financiële middelen nodig voor de uitvoering van de conventionele opdrachten van de VLOR.

Art. 95. De VLOR kan schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

HOOFDSTUK VIII. - Opheffings- en inwerkingtredingsbepalingen

Art. 96. De volgende regelingen worden opgeheven :

- 1° titel IX van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II;
- 2° het besluit van de Vlaamse regering van 24 juli 1996 houdende de samenstelling van raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 97. De bepalingen van deze titel treden in werking op een door de Vlaamse regering vast te stellen datum.

Overzicht van de adviezen en standpunten uitgebracht tussen 1 september 2004 en 31 juli 2005

Algemene Raad

Standpunt over de implementatie van het Kopenhagenproces in de Vlaamse context
28 oktober 2004

Advies over de discussienota Onderwijs en Vorming 2004–2009
18 november 2004

Advies over de beleidsnota
20 januari 2005

Advies over de conceptnota lerarenopleiding
27 januari 2005

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XV
21 april 2005

Advies over de programmatieaanvragen in het DKO
26 mei 2005

Advies betreffende aanvragen detacheringprojecten schooljaar 2005–2006
26 mei 2005

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs
26 mei 2005

Advies over het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen I
9 juni 2005

Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 30 april 2004 betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid
23 juni 2005

Advies over de tijdelijke projecten in het DKO
23 juni 2005

Advies over een detacheringaanvraag, schooljaar 2005–2006
23 juni 2005

Advies over de toekomst van de Vlaamse openbare omroep
23 juni 2005

Raad Basisonderwijs

Advies over de aanvraag voor afwijking van de programmatienorm in het basisonderwijs
24 november 2004

Advies over de evaluatie van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basisonderwijs
26 januari 2005

Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs
27 april 2005

Advies over de instapdata in het kleuteronderwijs
27 april 2005

Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs
18 mei 2005

Raad Secundair Onderwijs

Advies over topmusici in het secundair onderwijs
23 november 2004

Advies over de procedure bij voorstellen van nieuwe kwalificatiebenamingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs
23 november 2004

Advies over de opleidingskaarten voor de DBSO-kwalificatiegetuigschriften co-operator en operator textielmachines
23 november 2004

Advies over de programmatieaanvragen voor het voltijds secundair onderwijs, schooljaar 2005-2006
22 februari 2005

Advies over het ambt van leraar secundair onderwijs, belast met het geven van praktische vakken, die voor de verzorging en het onderhoud van de teelten en de veestapel in het voltijds secundair onderwijs wordt ingezet
22 februari 2005

Advies over stages in BuSO OV2
22 maart 2005

Advies over de voorstellen van nieuwe kwalificatiebenamingen vanaf het schooljaar 2005-2006 in het deeltijds beroepssecundair onderwijs
22 maart 2005

Advies over een bijkomende programmatieaanvraag voor het voltijds secundair onderwijs, schooljaar 2005-2006
22 maart 2005

Advies over de naamswijziging van het vak kleding in het studiegebied Mode
26 april 2005

Advies over de vernieuwing van het studiegebied Grafische technieken
26 april 2005

Advies over spijbelen en absoluut schoolverzuim in het secundair onderwijs
26 april 2005

Advies over de vraag tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende het experimenteel secundair onderwijs volgens een modulair stelsel
24 mei 2005

Raad Hoger Onderwijs

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
20 juni 2005

Advies over het voorontwerp van decreet tot bekrachtiging van het reglement van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van de hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap
14 juli 2005

Raad Volwassenenonderwijs

Spoeadvies over de modularisering van het volwassenenonderwijs
21 oktober 2004

Advies over het opleidingsprofiel NT2 Alfa R1 - 1.1
30 november 2004

Advies over nieuwe modulaire structuurschema's in het OSP – studiegebied Algemene vorming
25 januari 2005

Advies over het uitreiken van een diploma in het secundair OSP
25 januari 2005

Advies over het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake wonen, inburgering en stedelijk beleid
22 februari 2005

Advies over de modulaire opleidingen Maatschappij-oriëntatie, NT1, Opstap Frans, Opstap Engels voor de basiseducatie
26 april 2005

Advies over nieuwe modulaire structuurschema's voor het OSP in het studiegebied Grafische technieken
26 april 2005

Advies over nieuwe modulaire structuurschema's in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs in de studiegebieden Handel en Mechanica-elektriciteit
26 april 2005

Advies over voorlopige modulaire structuurschema's in het secundair OSP
26 april 2005

Advies over voorlopige modulaire structuurschema's in het hoger OSP
26 april 2005

Advies over de programmatie in het onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 2005–2006
26 april 2005

Advies over de uitreiking van het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer in het OSP
24 mei 2005

Advies over de modulaire opleidingen voor het studiegebied Koeling en warmte van het secundair OSP, in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs
24 mei 2005

Advies over de modulaire opleidingen “Kinderzorg/Begeleider in de kinderopvang” en “Begeleider in de buitenschoolse kinderopvang” in het studiegebied Personenzorg van het secundair OSP, in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs
24 mei 2005

Advies over modulaire opleidingen in het studiegebied Boekbinden van het secundair OSP, in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs
24 mei 2005

Advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie voor het schooljaar 2005–2006
28 juni 2005

Advies over nieuwe modulaire opleidingen in de studiegebieden Talen en NT2 van het secundair OSP
28 juni 2005

Overzicht van de probleemverkenningen

De opvang van jongeren met ernstige gedrags- en emotionele problemen

Groeperingsvormen in het buitengewoon onderwijs

Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen

Elektronisch ondersteund leren in het volwassenenonderwijs

Competentieontwikkeland onderwijs

Financiering van het onderwijs

Publicaties van de Vlaamse Onderwijsraad

Jaarverslag 2003-2004, Brussel, Vlor, september 2004

Nieuwe organisatievormen voor leerlingen met specifieke noden; een verkenning, Antwerpen-Apeldoorn, Vlor-Garant, april 2005

Meer talen in de basisschool? Een verkenning, Antwerpen-Apeldoorn, Vlor-Garant, september 2004

Leidinggeven aan een basisschool, Brussel, Vlor, september 2004

Plaatsingstoets Frans voor het volwassenenonderwijs (PlaToV-F), Brussel, Vlor, april 2005 (elektronische versie juli 2005)

Plaatsingstoets Engels voor volwassenenonderwijs (PlaTov-E), Brussel, Vlor, april 2005

Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen; een verkenning, Antwerpen-Apeldoorn, Vlor-Garant, januari 2005

De Profielengids; compleet, Brussel, maart 2005 (alle beroeps- en opleidingsprofielen)

Studiedagen

Kennismaking met de PlaToV's Engels en Frans
25 februari 2005

Colloquium Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen
15 april 2005

Vormingsdagen

Studiedagen voor begeleiders ondersteuningsbeleid

Coach de coach: vormen en begeleiden van schoolinterne begeleiders
7 en 8 september 2004

Omgaan met moeilijk gedrag in de klas
17 september 2004

Ouderparticipatie
17 september 2004

Schoolloopbaan en het schoolse welbevinden van kinderen uit niet-traditionele gezinnen
6 oktober 2004

Het project SOHO in de praktijk
24 november 2004

Socio-emotionele opvang van vluchtelingen
26 november 2004

Samenwerking allochtone en autochtone ouders
26 november 2004

Ontmoetingsdag met SOW Brussel
21 januari 2005

Begeleiden van secundaire scholen bij het thema doorstroming en oriëntering
26 januari 2005

Linker - een geïntegreerde preventieve aanpak van gedragsproblemen bij jonge kinderen
18 februari 2005

Communicatie met ouders
18 februari 2005

Werken aan een positief leefklimaat in het bao
15 april 2005

GOK tweede cyclus
17 mei 2005

Studiedagen voor leraren onthaalonderwijs

Voor leraren BaO:

Introductie voor nieuwe onthaalleerkrachten
28 en 29 oktober 2004

Intercultureel onderwijs voor anderstalige nieuwkomers
12 mei 2005

Voor leraren SO:

Introductie voor nieuwe onthaalleerkrachten
28 en 29 oktober 2004

Nederlands als instructietaal in algemene theoretische vakken
1 en 15 maart 2005

Studiedagen voor begeleiders diversiteit

Vormingsdag leerlingen op de dool
19 november 2004

Basiscursus wetgeving
26 november 2004

Stand van zaken bij de uitvoering van het ondersteuningsbeleid
16 februari 2005

Contact met mensen in armoede
18 maart 2005

Culturele achtergronden van allochtone vertegenwoordigers
29 april 2005

Andere activiteiten

Startdag met colloquium over onderwijsverandering op macroniveau
21 september 2004

Presentatie rapport Hoge Raad voor Werkgelegenheid
21 december 2004

Toelichting Nieuwe organisatievormen voor leerlingen met specifieke noden
20 mei 2005

Uitwisseling over vreemdetaleninitiatie in het basisonderwijs
25 mei 2005

Ondertekening engagementsverklaring hoger onderwijs
31 mei 2005

Structuren in de Vlaamse Onderwijsraad

Dit overzicht bevat de raden en alle commissies die op 31 augustus 2005 functioneerden. Tijdelijke werkgroepen worden niet opgesomd.

Algemene Raad

- Vast bureau
- Commissie Toelating
 - Coördinatie begeleiding uitvoering engagementsverklaring
- Overleg begeleidingsdiensten
 - Coördinatie begeleiding ondersteuning gelijke kansen
- Coördinatiegroep buitengewoon basis- en buitengewoon secundair onderwijs
- Koepelcommissie
 - Sectorcommissie bouw – hout – decoratie
 - Sectorcommissie handel – administratie
 - Sectorcommissie metaal (auto) – elektriciteit – kunststoffen
 - Sectorcommissie land- en tuinbouw
 - Sectorcommissie voeding – hotel
 - Sectorcommissie mode
 - Sectorcommissie grafische
 - Sectorcommissie personenverzorging
 - Sectorcommissie lichaamsverzorging
- Overkoepelend overlegplatform inspectie-begeleidingsdiensten
 - Overlegplatform Basisonderwijs
 - Overlegplatform Secundair onderwijs
 - Overlegplatform Volwassenenonderwijs
- Werkgroep CLB-school

Raad Basisonderwijs

- Bureau
- Commissie Buitengewoon Basisonderwijs
- Werkgroep Kosteloosheid

Raad Secundair Onderwijs

- Bureau
- Commissie ASO
- Commissie KSO
- Commissie Technisch- en Beroepssecundair onderwijs
- Commissie Buitengewoon Secundair Onderwijs
- Commissie Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs
- Project “Borg de zorg” partnership Vlor – Koning Boudewijnstichting

Raad Hoger Onderwijs

Bureau
Werkgroep Engagementsverklaring hoger onderwijs
Werkgroep Bergen
Overleggroep Validerende instanties EVC/EVK (associaties)

Raad Volwassenenonderwijs

Bureau
Commissie Basiseducatie
Werkgroep Programmatie OSP
Projectgroep EVC volwassenenonderwijs
Werkgroep Modulair Stelsel
Werkgroep Inburgering
Werkgroep E-learning
Werkgroep Conceptnota

Samenstelling van de Algemene Raad en de deelraden

De linkerkolom geeft de werkende leden; de rechter de plaatsvervangende leden. Toestand op 30 juni 2005

Commissaris van de Vlaamse Regering bij de Vlaamse Onderwijsraad
De heer Gaby HOSTENS

Algemene Raad

Voorzitter: Mevrouw Ann DEMEULEMEESTER
Ondervoorzitter: De heer Willy VANHAEREN

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs en de CLB-centra

Mevrouw Lut STROOBANTS	De heer Roger COENEN
De heer Marc SMETS	Mevrouw Lydie DE BRUCKER
De heer Urbain LAVIGNE	De heer Eric SORGeloos
De heer Willy VANHAEREN	De heer Patrick DELBAERE
Mevrouw Liesbet PEETERS	Mevrouw Marina VERMEIR
De heer Patrick WEYN	Mevrouw Marie WECKX
Mevrouw Mieke VAN HECKE	De heer Wim NIMMEGEERS
De heer Paul WILLE	De heer Jan WILLEMS
De heer Jan SCHOKKAERT	De heer Karel CASAER
Mevrouw Bea PLETINCK	De heer Hugo METTEPENNINGEN
De heer Marc VAN DEN BRANDE	Mevrouw Els PALMAERS
De heer Kamiel VAN HERP	Mevrouw Christine MARIUS

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs en de CLB-centra

De heer Hugo DECKERS	De heer Roger VANDEVENNE
Mevrouw Rita DE SMET	De heer Claude WALGRAEF
Mevrouw Nadine MARECHAL	De heer Willy VERMORGEN
De heer Dirk KOPPEN	Mevrouw Eva TIQUET
De heer Romain MAES	De heer Trudo BECKERS
De heer Michel VAN UYTFANGHE	De heer Rudy VAN RENTERGHEM
Mevrouw Riet NACKOM	Mevrouw Marleen GYSELS
De heer Luc VAN DEN BOSCH	Mevrouw Karine DE DIER

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

Mevrouw Trees GILLES	De heer Ludo CLAES
De heer Hugo KNAEPEN	De heer Jo COLAERS
Mevrouw Sigrid MOERMAN	Mevrouw Monique PATTEET
De heer Marc DE MEERLEER	Mevrouw Sofie VANDER PLAETSE

Vertegenwoordigers van economische en sociale organisaties

Mevrouw Angeline VAN DEN RIJSE	De heer Jean-Marie DEBAENE
Mevrouw Ann DEMEULEMEESTER	Mevrouw Lut MAERTENS
De heer Pieter VANHECKE	Mevrouw Isabelle GOUDESEUNE
Mevrouw Barbara TAN	Mevrouw Kris VAN HERPE

Deskundigen

De heer Ludy VAN BUYTEN
vacant
Mevrouw Micheline SCHEYS
Mevrouw Agnes DE MUNTER
Mevrouw Gilberte SCHUYTEN-WINDEY
Mevrouw Nadine ENGELS
Mevrouw Ria JANVIER

vacant
De heer Guy JANSSENS
Mevrouw Ann VERHAEGEN
De heer Johan HOORNAERT
vacant
De heer Raoul VAN ESBROECK
De heer Frans DAEMS

Leerlingen

Mevrouw Hilde ROELANDT
De heer Philippe MEURIS

De heer Nick BAEYENS
De heer Sven VIERSTRAETE

Studenten

Mevrouw Nele SPAAS
De heer Jeroen VANDROMME

De heer Ton VAN WEEL, Jr
De heer Dominiek MASSCHELEIN

Raad Basisonderwijs

Voorzitter: De heer Gaby TERSAGO
Ondervoorzitter: De heer Tony VAN DEN HEURCK

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Roger BILLIAU
Mevrouw Ingrid VERSTREPEN
De heer Luc VAN EYLEN
Mevrouw Hilde VAN DALEM
De heer Jan SAVEYN
Mevrouw Beatrijs PLETINCK
De heer Gaby TERSAGO
Mevrouw Lieve VANSINTJAN

De heer Vic DE WIT
Mevrouw Jée WUYTS
De heer Bruno SAGAERT
De heer Johan VANWYNSBERGHE
De heer Jef PAZMANY
De heer Karel CASAER
De heer Hugo RUYMBEKE
Mevrouw Cathérine DEVOS

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Trudo BECKERS
De heer Dirk KOPPEN
De heer Romain MAES
De heer Freddy DEGRENDEL
De heer Guido JANSSENS
De heer Alfons DE FLEUR

Mevrouw Leen DE GRANDE
Mevrouw Kathleen BOUWEN
Mevrouw Eva TIQUET
Mevrouw Lut ADRIAENSENS
Mevrouw Joseanne VAN HOVE
Mevrouw Sonia WILLEMSE

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

De heer Marc LEMMENS
De heer Marc HEREMANS
Mevrouw Ann VERTOMMEN
De heer Raf WAUMANS

Mevrouw Anne SCHOTTE
Mevrouw Rita LYBAERT
De heer Jan HOFKENS
Mevrouw Marie-Thérèse WIJNEN

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

Mevrouw Sigrid MOERMAN
De heer Ludo CLAES

De heer Marc DE MEERLEER
De heer Hugo KNAEPEN

Vertegenwoordigers van de CLB-centra

Mevrouw Roos LOCQUET
Mevrouw Lieve WILLEMS

Mevrouw Benjamine HOFMAN
De heer Stefaan JONNIAUX

Vertegenwoordigers van de sociaal-culturele milieus

Mevrouw Leen THIELEMANS
De heer Marc MICHIELS

De heer Chris PEETERS
Mevrouw Annemie GEERTS

Vertegenwoordiger van de inspectie

De heer Roger PEETERS

De heer Luc VAN DER AUWERA

Administratie

De heer Guy JANSSENS

Mevrouw Sonja VAN CRAEYMEERSCH

Externe deskundigen

Mevrouw Brigitte PUISSANT
De heer Tony VAN DEN HEURCK

Mevrouw José VERSCHUEREN
De heer Gilbert VAN DEN ABBEELE

Raad Secundair Onderwijs

Voorzitter: De heer Patrick WEYN
Ondervoorzitter: De heer Eddy DE LAET

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Jean VALLERS
De heer Wilfried BOELS
De heer Patrick WEYN
Mevrouw Liesbet PEETERS
De heer Geert SCHELSTRAETE
De heer Jan SCHOKKAERT
Mevrouw Godelieve WERBROUCK
Mevrouw Christine MARIUS

De heer Robert STEURS
De heer Daniël DE VRIENDT
Mevrouw Marie WECKX
Mevrouw Frieda VAN CAMP
Mevrouw Rita VANHESTE
De heer Felix CLAUS
De heer Karel CASAER
De heer Kamiel VAN HERP

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Willem DHOLLANDER
De heer Jos VAN NUFFEL
Mevrouw Riet NACKOM
De heer Wim PLAS
Mevrouw Rita DE SMET
Mevrouw Karine DE DIER

Mevrouw Annemie DEVUYST
De heer Ward FLACHET
Mevrouw Katrien CERPENTIER
De heer Isidoor VANDEWEYER
De heer Willy VERMORGEN
De heer Josef VANDERSTAPPEN

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

De heer Pierre VERMAELEN
Mevrouw Andrea MICHIELS
De heer Eddy DE LAET
De heer Frans ENGELS

De heer Roger LOMBAERTS
De heer Willy DE BOUW
Mevrouw Maria BUYCK
De heer Jan VLEUGELS

Vertegenwoordigers van de representatieve ouderverenigingen

De heer Marc DE MEERLEER
Mevrouw Trees GILLES

Mevrouw Sigrid MOERMAN
De heer Hugo KNAEPEN

Vertegenwoordigers van de CLB-centra

Mevrouw Yolande SCHULPEN
Mevrouw Eliane BOONEN

De heer Frans HOLSTERS
De heer Walter MAGEZ

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

Mevrouw Barbara TAN
Mevrouw Lut MAERTENS
De heer Pieter VANHECKE
De heer Wim VAN ROY

De heer Willy IVENS
De heer Chris SERROYEN
Isabelle GOUDESEUNE
De heer Jean-Marie DEBAENE

Vertegenwoordiger van de inspectie

Mevrouw Kristien ARNOUTS

De heer René VANOTTERDIJK

Administratie

Mevrouw Nicole SPELEERS

De heer Chris DOCKX

Externe deskundigen

De heer Marc HERMANS
De heer Ludo BRANDT

Mevrouw Marjan TRATSAERT
De heer Geert DEGRANDE

Leerlingen

De heer Hans VAN ROMPAEY
De heer Max LAES

De heer Sven VIERSTRAETE
De heer Jan VAN DAMME

Raad Hoger Onderwijs

Voorzitter: De heer Johan VEECKMAN
Ondervoorzitter: De heer Dominiek MASSCHELEIN

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

De heer Dirk DEBROEY
De heer Johan VEECKMAN
Mevrouw Annemie VAN POUCKE
De heer Robert HOOGEWIJS
Mevrouw Veerle HULPIAU
Mevrouw Josephina LENAERTS
De heer Raoul VAN ESBROECK
De heer Henri MARTENS

De heer Erwin SAMSON
De heer Eric HALSBERGHE
De heer Bert VAN VALCKENBORGH
De heer Roland VERMEESCH
De heer Frank BAERT
De heer Luc FRANÇOIS
De heer Cis DEN DEN BOGAERT
De heer Mark VAN HOECKE

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

De heer Jan VAN DAMME
Mevrouw Ilse VANDERSTUKKEN
De heer Rudy VAN RENTERGHEM
De heer Luc VAN DEN BOSCH
De heer Peter DE KEYZER
De heer Marc VAN DE VELDE

De heer Roger VANDENPUT
De heer Raf SPITAEELS
De heer Christiaan HERREMAN
De heer Luc VAN ROMPAEY
De heer Hugo DECKERS
Mevrouw Lieve KAUWENBERGHS

Vertegenwoordigers van de studenten

De heer Bavo CUMPS	Mevrouw Karen DONDERS
Mevrouw Valentina GATTI	De heer Bruno DEBBAUT
De heer Dominiek MASSCHELEIN	De heer Jeroen VANDROMME
Mevrouw Nele SPAAS	Mevrouw Zoë NOYEN
De heer Ton VAN WEEL, Jr	De heer Geert NOPPE
De heer Olivier PINTELON	De heer Bart MEULEMANS

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

Mevrouw Barbara TAN	De heer Bruno VANEROM
Mevrouw Lut MAERTENS	Mevrouw Ann DEMEULEMEESTER
De heer Pieter VANHECKE	Mevrouw Isabelle GOUDESEUNE
De heer Luc VAN DE VELDE	De heer Geert CAMPAERT

Administratie

De heer Noël VERCRUYSSSE	Mevrouw Linda DE KOCK
Mevrouw Marleen DEPUTTER	De heer Wim LEYBAERT

Raad Volwassenenonderwijs

Voorzitter:	De heer Jos BLENDEMAN
Ondervoorzitter:	Mevrouw Marleen GYSELS

Vertegenwoordigers van de inrichtende machten van het onderwijs

Mevrouw Lydie DE BRUCKER	De heer Koen DE PRYCK
De heer Jos BLENDEMAN	Mevrouw Ginette JANSSENS
De heer Patrick WEYN	Mevrouw Ann DE HERDT
De heer Bavo VAN SOOM	Mevrouw Kathleen CHERLET
De heer Wim NIMMEGEERS	De heer Luck NAERT
De heer Bart DE NAEGEL	Mevrouw Vera WITHOFS
De heer Arseen BIESEMANS	De heer Guido DERYCKERE
Mevrouw Rika CHRISTIAEN	De heer Geert DEGRANDE
Mevrouw Hilde DERVEAUX	Mevrouw Anne BOGAERTS

Vertegenwoordigers van het personeel van het onderwijs

Mevrouw Ingrid KREMER	De heer Paul VERACHTERT
Mevrouw Riet NACKOM	De heer Paul VAN CAMP
Mevrouw Marleen GYSELS	De heer Rudy VAN RENTERGHEM
De heer Frans ALLARD	De heer Marc BORREMANS
De heer Georgy BAOR	De heer Walter HENS
De heer Rudy VAN MEGROOT	Mevrouw Karine DE DIER

Vertegenwoordigers van het bestuurspersoneel

Mevrouw Jeske BOEL	De heer Rudi VANLOOCK
Mevrouw Lieve VAN DER STOCKT	Mevrouw Carmen WULLAERT

Vertegenwoordigers van de gebruikers

Mevrouw Carla CATTOIR	De heer Isidoor GORIS
De heer Freddy TACK	De heer Ferdinand TIMMERMANS

Vertegenwoordigers van de sociaal-economische milieus

Mevrouw Barbara TAN
De heer Chris SERROYEN
De heer Pieter VANHECKE
Mevrouw Stiene VAN RIE

Mevrouw Christel GELTMEYER
Mevrouw Lut MAERTENS
Mevrouw Isabelle GOUDESEUNE
De heer Ludo NELEN

Vertegenwoordiger van de inspectie

De heer Peter MICHIELENS

De heer Robert VANDEPUT

Administratie

De heer Staf PEETERS

Mevrouw Reinhilde PULINX

Externe deskundigen

De heer Jos FAES
Mevrouw Ann DERYCKE

De heer Roger BOONEN
De heer Huib HINNEKINT

Externe instanties

De heer Ben BRUYNDONCKX
De heer Gaston DE MAN
Mevrouw Annemie DECRICK
Mevrouw Marleen DEKEYSER
De heer Hugo DE VOS
De heer Ignace FERMONTE

Mevrouw An VAN DE VEN
De heer Walter DOBBELAERE
De heer Ad DOOM
De heer Oscar HEIRBRANT
Mevrouw Toos JANSSEN
De heer Piet JANSSEN

Het organigram van het permanent secretariaat (31 juli 2005)

Administrateur-generaal

Jacques Perquy

Directeurs

Patrice Caremans
Dirk Gombeir
Roos Herpelinck
Wim Oyen

Secretarissen

Dirk Piqueur (basisonderwijs)
Robert Lenaerts (secundair onderwijs)
Guido Coeck (secundair onderwijs)
Isabelle De Ridder (hoger onderwijs)
Monique De Ridder (volwassenenonderwijs)

Adjunct bij de directeur

Jo Gysen
Bruno Paternoster

Hoofddeskundige

Joël Job

Personeelsdienst

Sandra Schokkaert

Deskundigen

Nicole Meuleman
Nancy Tuts

Boekhouding

Annouck Moortgat

Documentatiedienst

Anne Driesen
Myriam Camerlynck

Grafisch vormgever en websitebeheerder

Greet Schampheleer

Medewerkers

Piet De Craecker
Ilse Janssen
Mireille Pauwels
Pascale Vaegenhende
Daniëlle Wouters
Fatima Ahalli

Onthaal

Viviane Piron
Sigrid Van Laethem
Heidi Vanroye / Christiane Rondeau

Technisch beambte

Maurice Danckaerts

Gelijke onderwijskansen - luik toelating

Hilde Dehoux

Gelijke onderwijskansen – luik ondersteuning

Marc Smolenaers
Jos Vanlandschoot

Ondersteuning sectorcommissies

Laurens Vyncke

Project Internationaal Onderwijsbeleid

Wim Vansteenkiste

Project overgang HOSP - HO

Dirk Vernou

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
Deel 1 De Vlaamse Onderwijsraad	4
1 Opdrachten en bevoegdheden	5
1.1 De Vlor als adviesraad	5
1.2 De Vlor als forum voor overleg	6
1.3 De studiefunctie van de Vlor	6
2 Structuur en samenstelling	7
2.1 Structuur van de Vlaamse Onderwijsraad	7
2.2 Samenstelling	7
3 Het permanent secretariaat	7
3.1 Personeelsbeleid	8
3.2 Ondersteuning en communicatie	9
3.3 Zelfevaluatie	11
3.4 Samenwerking met andere Vlaamse Openbare Instellingen	11
4 Internationale contacten	11
5 Toekomstige rol en samenstelling van de Vlor	12
Deel 2 Het onderwijsbeleid in Vlor-perspectief	14
1 Inleiding	15
1.1 Discussienota	15
1.2 Beleidsnota	15
2 Beleidsmethoden	16
2.1 Proeftuinen	16
2.2 Beleidsvoorbereidend onderzoek	17
2.3 Samenwerking met andere beleidsdomeinen en -niveaus	17
2.4 Lokaal schoolbeleid	18
2.5 Het Europese en internationale onderwijsbeleid	18
2.5.1 Het Kopenhagenproces	18
2.5.2 Ontwikkelingen in het hoger onderwijs	19
2.6 Uitwisseling en samenwerking met andere landen	19
3 Gelijke kansen als centrale doelstelling	20
3.1 Het gelijke-onderwijskansenbeleid	20
3.1.1 Toelatingsbeleid	20
3.1.2 Ondersteuningsbeleid	21
3.2 Communicatie Diversiteit	22
3.3 Engagementsverklaring hoger onderwijs	22
4 Vier hoofdassen van het onderwijsbeleid	22
4.1 Aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren	22
4.1.1 Stages	23
4.1.2 DBSO en de toekomstige centra leren en werken	24
4.1.2.1 Visietekst trajectbegeleiding DBSO	24
4.1.2.2 Opleidingskaarten DBSO	24

4.1.3	Tertiair onderwijs	25
4.1.4	Titel van beroepsbekwaamheid	25
4.2	Een nieuw financieringssysteem	26
4.2.1	Probleemverkenning onderwijsfinanciering	26
4.2.2	Kosteloos basisonderwijs	27
4.2.3	Financiering hoger onderwijs	27
4.2.4	Financiering volwassenenonderwijs	27
4.3	Beleidsvoerend vermogen van scholen	28
4.3.1	Probleemverkenning beleidsvoerend vermogen	28
4.3.2	Professionalisering van de schoolleiding	28
4.3.3	Scholengemeenschappen	28
4.3.4	Planlast en vereenvoudigde regelgeving	29
4.3.4.1	Basisdecreet hoger onderwijs	29
4.3.4.2	Planlast	29
4.3.5	Kwaliteitszorg	29
4.4	Loopbanen van leraren	30
4.4.1	Conceptnota lerarenopleiding	30
4.4.2	Specifieke lerarenopleidingen	31
4.4.3	Loopbaanontwikkeling	32
5	Het onderwijsbeleid verbreden en verdiepen	32
5.1	Onderwijsvernieuwing	32
5.2	Talentontwikkeling	33
5.3	De zorgzame school	33
5.3.1	Een succesvolle schoolloopbaan voor alle leerlingen	33
5.3.1.1	Spijbelen en absoluut schoolverzuim	34
5.3.1.2	Kleuteronderwijs	34
5.3.2	Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen ..	35
5.3.3	Een onderwijszorgcontinuüm	36
5.3.4	De leerlingenbegeleiding	36
5.3.5	Een zorgbeleid in het hoger onderwijs	37
5.4	Kwalificeren, modulariseren en flexibiliseren	37
5.4.1	De kwalificatiestructuur	37
5.4.2	Competenties valoriseren	38
5.4.2.1	Van HOSP naar hogeschool	38
5.4.2.2	Secundair diploma in het volwassenenonderwijs	39
5.4.3	Modulair onderwijs	39
5.4.4	Flexibele leertrajecten in het hoger onderwijs	40
5.5	Eindtermen en ontwikkelingsdoelen	40
5.5.1	Evaluatie eindtermen en ontwikkelingsdoelen basisonderwijs	40
5.5.2	Het concept van eindtermen ter discussie	41
5.6	Burgerschap stimuleren	41
5.7	Talenonderwijs	41
5.8	Onderwijs en cultuur	42
5.8.1	Talentvolle musici	42
5.8.2	Advies over de toekomst van de VRT	42
5.8.3	Programmatie DKO	43
6	Het onderwijsaanbod in het leerplichtonderwijs	44
6.1	Programmaties in het basisonderwijs	44
6.2	Programmaties in het secundair onderwijs	44
6.3	De teeltleider	44

7	Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek	45
7.1	Rationalisatie en vernieuwing opleidingsaanbod	45
7.2	Bergenconferentie over Bologna	45
8	Opleiding en vorming voor volwassenen	46
8.1	Een nieuw decreet volwassenenonderwijs	46
8.2	Flexibele uitbouw van het volwassenenonderwijs	46
8.2.1	Nieuwe modulaire structuurschema's	46
8.2.1.1	Studiegebied Algemene vorming	47
8.2.1.2	Studiegebied Grafische technieken	47
8.2.1.3	Studiegebied Handel	47
8.2.1.4	Studiegebied Mechanica-elektriciteit	47
8.2.1.5	Studiegebied Koeling en warmte	48
8.2.1.6	Studiegebied Personenzorg	48
8.2.1.7	Studiegebied Boekbinden	48
8.2.2	Voorlopige modulaire structuurschema's	48
8.2.3	De modularisering van de basiseducatie	49
8.3	Kwaliteitszorg	50
8.3.1	Een doelgroepenbeleid	50
8.3.2	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs	50
8.4	Talen in het volwassenenonderwijs	50
8.4.1	Taalopleidingen in het secundair OSP	50
8.4.2	Taalopleidingen in de basiseducatie	50
8.4.2.1	NT2 Alfa richtgraad 1 niveau 1.1	50
8.4.2.2	De opleiding NT1 in de basiseducatie	51
8.4.2.3	De opstapopleidingen Frans en Engels	51
8.5	Een geïntegreerd opleidings- en vormingsbeleid	52
8.5.1	Dienst Informatie, Vorming en Afstemming	52
8.5.2	Huizen van het Nederlands	52
8.5.3	Plaatsingstoetsen Frans en Engels	53
8.6	E-onderwijs	53
8.7	Programmatie in het OSP	53
BIJLAGEN		56
Bijlage 1	Decreet betreffende het onderwijs II van 31 juli 1990	57
Bijlage 2	Overzicht van de bevoegdheden van de Vlaamse Onderwijsraad	62
Bijlage 3	Officieuze coördinatie van titel IV uit het decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004 ..	66
Bijlage 4	Overzicht van de adviezen en standpunten uitgebracht tussen 1 september 2004 en 31 juli 2005	73
Bijlage 5	Overzicht van de probleemverkenningen	76
Bijlage 6	Publicaties van de Vlaamse Onderwijsraad	77
Bijlage 7	Studiedagen en vorming	78
Bijlage 8	Structuren in de Vlaamse Onderwijsraad	80
Bijlage 9	Samenstelling van de Algemene Raad en de deelraden	82
Bijlage 10	Het organigram van het permanent secretariaat	88
INHOUD		89